

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon šte. 50, upravnništvo šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovnj
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.3
za inzerate, Sarajevsko št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cencoglasov
Istolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Enotna gospodarska fronta Slovenije.

Dejstvo, da gredo prvič v volivni boj za svojo zbornico naši obrtniki in trgovci pod geslom skupne gospodarske fronte Slovenije, je za naš narod in njega bodoči razvoj izredno važen dogodek.

Napredek slovenskega naroda, kakršnega zasluži po svojih naravnih darovih, po visocini svoje izobrazbe in moralnih odlikah, je v razvoju njegovega gospodarstva. Gotova mera splošnega gmotnega blagostanja je naravna podlaga tudi za duhovno in moralno visocino naroda. V tem je največji pomen pridobitnih stanov, ki s svojo inicijativnostjo v trdem boju zemske dobrine preustvarjajo in posredujejo ter možnosti boljšega gmotnega življenja razvijajo do čim višje stopnje. V solidarnem poštenem sodelovanju s kmetom in ročnim ter duševnim delavcem so v organizmu človeške družbe nenadomestljiv člen, ki je od njega enako kakor od drugih stanov odvisna umska kultura naroda, njega moralni napredek in politična moč.

Na naši zemlji so pogoji za tak razmah gospodarske inicijativnosti še posebno dani, obrt in industrija ter trgovstvo imajo v Sloveniji izredno polje delavnosti, ko se narod od samega poljedelstva ne more preživljati, pa je visoko kvalificiran, da razvije svoje sposobnosti v vse vrste drugih pridobitnih panogah, k čemur pripomore še ugodna lega in naravne prednosti naše domovine. Naša država je bila začeljena in stvorjena baš po notranji nuji teh nagibov, ker so se politična samostojnost, demokratična ravnopravnost in moderne upravne metode, ki smo jih pričakovali, smatrali po pravici za najboljši pogoj za razmah gospodarskih sil in zmognosti našega naroda. In to bi tudi moralo biti in bi se zgodilo, če ne bi se bili iz orkih strankarsko-sebičnih razlogov našli ljudje v Sloveniji, ki so pomagali v novi državi etablirati centralizem, ki je smrt tako političnega in kulturnega kakor gospodarskega napredka slovenskega naroda.

Slovenski pomagači centralističnega režima v naši državi — in to je SDS — so edini krivci, da naše gospodarstvo, ki je kazalo tako upalne začetke, propada in nevarno hira. Nočemo naštevati posameznih grehov, ki jih ima glede našega gospodarstva na vesti ta stranka, saj so splošno znani. Njen glavni greh je, da je dala sebe popolnoma na razpolago belgradskemu centralizmu, da se oslabi politična, kulturna in gospodarska moč slovenskega naroda. Radi tega centralizma se vsa gospodarska politika SHS vodi pod vidikom interese čaršije; se slovenski gospodarski krogi ne konzultirajo in ne pritegnejo k državnemu gospodarskemu delu; carinska in trgovskoposredna politika države ne vodi računa o naših interesih in je čisto naravnost naperjena proti njim; se prometna politika ne ozira na potrebe našega gospodarstva; se je uprava tako poslabšala, da je ovira, ne pa pospeševalka gospodarskega napredka; se je razpasla korupcija, ki ubija solidno gospodarstvo in bohotno poganja gnile cvetke gospodarskih avanturistov; se slovenska industrija pod pretezo »strateških razlogov« zavira; se z ogromnimi davki uničuje rentabiliteta podjetij, povzročajo konkurzi in ubija vsak razmah; se naš kapital nabira v Belgradu, kjer služi tamošnjim potrebam, naša industrija in obrt pa ne sanja, da se ne podpira, ampak mora čakati še na plačila za izvršena dela; se ne odajajo našemu gospodarstvu dela, ki bi jih lahko najbolje izvršilo; se kratko povedano naša dežela osiromašuje, tako da teke grozne bede, kakor jo vidimo danes, v Sloveniji še nikdar ni bilo.

To je napravil centralizem, centralizem pa je podpirala in ga podpira še dalje SDS.

Gospodarski krogi Slovenije so to izpregledali. Bridke izkušnje so nas izmordile in rodile splošno spoznanje, da slovensko gospodarstvo more uspevati, se okrepiti ter razmahniti samo, če se postavi na podlago strogo in izključno gospodarskih stanovskih interesov, izločujoč iz sebe vse strankarstvo. Edina strankarska opredelitev slovenskega industrijca, obrtnika in trgovca je opredelitev po življenjskih potrebah in zahtevah slovenskega naroda, ki hoče svoboden, od centralističnih spon neoviran gospodarski razmah, dobro upravo, pametno, vse dele naše države enako pospešujočo gospodarsko, trgovsko, socialno politiko, enakopravnost in poštenost. Zato ne dvomi nihče, da bo 22. prihodnjega meseca ostala

Pašičevci stopajo v akcijo.

MISIJA K PAŠIČU V MONTE CARLO. — PAŠIČEVCI HOČEJO OBRAČUNATI Z MAKSIMOVIČEM. — PAŠIČEVCI SO SE ZVEZALI Z NASTAS PETROVIČEM. — PAŠIČ SE VRNE SELE KONCEM SEPTEMBRA.

Belgrad, 28. avgusta. (Izv.) Danes zvečer se je odpeljal v Monte Carlo znani fanatični pašičevac Milutin Dragović, bivši podpredsednik narodne skupščine in radikalnega poslanskega kluba. Dragović se bo mudil v Monte Carlu nekaj dni, ker ima glasom vesti, ki prihajajo iz radikalnih krogov, važna obvestila za Pašiča. To Dragovićevo potovanje v Monte Carlo je vzbudilo v tukajšnjih političnih krogih veliko zanimanje, posebno radi tega, ker je imel Dragović pred svojim odhodom v Monte Carlo nekaj sestankov z radikalnimi prvaki, med drugim tudi z dr. Ninčičem. Govori se, da se Dragović podaja k Pašiču z detajlnim načrtom pašičevcev, ki se je izdelal v Belgradu pod inspiracijo Krste Miletića. Ta načrt govori o akcijah, ki naj jih podvzamejo pašičevci proti nasprotnim grupam po Pašičevi vrnitvi. Smisel te akcije naj bi bil ta, da bi se stari Pašič zopet prikopal do oblasti v državi, na drugi strani pa gre za definitiven obračun s frondirji v radikalni stranki. Pašičevci pretuhtavajo vse mogoče kombinacije, ki naj vodijo do sporazuma z drugimi strankami in da bi zopet na tak način prevzeli vladu v svoje roke. Ostrina vsega načrta pa naj bi zadala smrten udarec Maksimoviču in njegovi skupini. Kakor trdijo pašičevci, se je izjavil za njihovo grupo tudi dr. Ninčič, in sicer pod pogojem, da se mu zajamči položaj ministra za zunanje zadeve.

Po obvestilu, ki smo ga prejeli iz radikalnih krogov, se ne bo vrnil Pašič začetkom septembra, kakor so se glasile dosedanje vesti,

ampak je njegov prihod odložen na pozneje, to je okrog 20. septembra. Ta odložitve Pašičevega prihoda se spravlja v zvezi s tem, da kombinacije, ki jih snujejo pašičevci, še niso popolnoma dozorele. Medtem pa nameravajo pašičevci osredotočiti vse svoje agitatorične sile na to, da pridobe v svoj krog razne skupine in skupinice v radikalnem klubu, ki se še niso definitivno opredelile ne na eno, ne na drugo stran. Vsi znaki kažejo na to, da skušajo pridobiti pašičevci za sebe tudi takozvane radikalne disidente. Današnje »Novosti« prinašajo v tem pogledu naravnost senzacijsko vest, da je potovanje ministrskega predsednika Uzunovića v Jagodino v zvezi s politikusom, da se bivši radikalni poslanec, ki je bil ob priliki formiranja Davidovićeve vlade izstopil iz radikalne stranke ter vstopil v Davidovićevo vlado kot notranji minister, to je Nastas Petrović, vrne nazaj v radikalno stranko. Kakor pišejo »Novosti«, je med Petrovičem in pašičevci v tem pogledu že dosežen sporazum, na katerega je baje že pristal tudi Pašič sam. Pašičevci povdarjajo, da pomeni vse to krepitev njihove skupine za bitko proti B. Maksimoviču, s katerim hočejo končno javno obračunati. Zanimivo je, da prinašajo te vesti ravno »Novosti«, o katerih je znano, da ima nanje Petrović velik vpliv, ker spada sam med lastnike lista. Spriču vsega tega je jasno, da gre za velike in prikritke načrte pašičevcev. Radi tega je umevno, da se v Belgradu pričakuje Pašičeva vrnitev z velikim zanimanjem.

Pomirljiv odgovor bolgarske vlade.

Belgrad, 28. avg. (Izv.) Odgovor bolgarske vlade na kolektivno noto kraljevine SHS, Romunije in Grčije, ki je bil večeraj popoldne izročen v Sofiji poslanikom imenovanih treh držav, je bil danes jutraj po posebnem kurirju dostavljen naši vladi. Zunanji minister dr. Ninčič se je dopoldne pečal s proučevanjem note. Ministrstvo za zunanje zadeve ni hotelo doslej dati nobenega obvestila glede vsebine odgovora na noto. Dr. Ninčič je, ko je odhajal iz ministrstva, izjavil, da je sicer prejel odgovor na noto, da pa ne more še sporočiti njene vsebine, dokler ne obvesti o tem predsednika vlade Uzunovića, ki se vrne jutri v Belgrad. Nadalje je dr. Ninčič izjavil, da bo v svrhu, da se precizira enotno stališče napram odgovoru bolgarske vlade, stopil v stik s predstavniki grške in romunske vlade. Če bi se enotno stališče do odgovora bolgarske vlade ne moglo fiksirati predno odide on v Zenevo, potem se bo to storilo šele v Zenevi.

V zunanjem ministrstvu je preko celega dne vladal največji molk glede besedila odgovora bolgarske vlade, tako da ni bilo mogoče dobiti nobenih obvestil. Celo uradni komunikacije, ki se je za danes dopoldne pričakovalo, je popolnoma izostal. Navzlic temu pa se

je posrečilo Vašemu dopisniku izvedeti od dobro poučenih strani sledeče z ozirom na besedilo odgovora bolgarske vlade.

Odgovor bolgarske vlade na našo noto je sestavljen v zelo pomirljivem tonu. Po običajnem uvodu se od strani bolgarske vlade ugotavlja, da je vse pritožbe, ki jih vsebuje nota, dobro proučila. Bolgarska vlada upa, da bo z dovoljenim bolgarskim posojilom dana prilika, da se bodo razmere med sosednimi državami ublažile in da se bodo oni elementi, ki dajejo povoda konfliktom med Bolgarijo in sosednimi državami, izločili. Z vsemi razpoložljivimi in dovoljenimi sredstvi bo bolgarska vlada delovala na to, da ne pride več do nobenega konflikta. Bolgarska vlada bo skušala onemogočiti z vkemi svojimi razpoložljivimi močmi sleherni prehod na ozemlje sosednih držav. Obenem izjavlja bolgarska vlada, da ne bo predložila sporne zadeve Društvu narodov, ampak da se hoče pomiriti in spraviti s sosednimi državami direktno. Vendar pa poudarja bolgarska vlada, da se bo morala za slučaj, da ne bi prišlo do poravnave konflikta, zateči k Društvu narodov. Bolgarska vlada je pripravljena, da se za ta slučaj popolnoma podvrže odločitvi Društva narodov.

Strmoglavljena diktatura v Grčiji.

Belgrad, 28. avg. (Izv.) Kondilis je z ozirom na Pangalosovo usodo irjavil, da se bo ministrski svet na svoji prvi seji bavil s tem, da pride Pangalos v preiskavo. Posebna komisija, ki bo sestavljena iz najodličnejših sodnikov Grčije, bo imela preiskati dela diktatorjeva ter odločiti o njegovi predaji sodišču.

General Plastiras je prispel v svoje rodno mesto Kardico, kjer so ga pričakovali njegovi prijatelji in zastopniki državnih oblasti. Izjavil je, da je zadovoljen s Kondilisom in da se ne bo bavil s politiko. Plastiras bo odpotoval v kopališče Smokovo pri Kardici.

Šef generalnega štaba Sarianis je dal ostavko na svoje mesto, na katero je postavljen general Masarakis. Javno mnenje simpatizira s sestavo novega kabineta in ravnatoko se tudi antivenizelistično časopisje pohvalno izraža o novi vladi, le da zahteva spremembo volivnega zakona.

Danes so posetili ministra za zunanje zadeve Arhipulos poslaniki držav in mu če-

zmagalka združena stanovska lista slovenskih trgovcev, obrtnikov in industrijev. Kajti ona ima za seboj moralno moč in oporo celokupnega slovenskega naroda.

stitali v imenu svojih vlad. Zvečer pa je Arhipulos proučeval konvencije med našo državo in Grčijo ter je nato dolgo konferiral s Samadcom in Pantazisom. Obenem demantira vlada vesti italijanskega časopisja o tajni pogodbi med našo državo in Grčijo.

Ob priliki prevoza na Kreto je bil Pangalos jako nervozen in je po poročilih celo jokal. Pisal je Kondilisu pismo, v katerem ga prosi, da bi čimprej prišel pred sodišče.

Atene, 28. avg. (Izv.) Po poročilih iz notranjosti države, so Pangalosovo zveste čete, med temi posebno mornariške, odločene, da se pod vodstvom admirala Ofeona bore proti vojski generala Kondilisa.

RADIČEVSKÉ SKRBI.

Zagreb, 28. avg. (Izv.) Semkaj je prispel minister za agrarno reformo dr. Šibenik in je konferiral s Stjepanom Radičem. Njegov prihod so tukajšnji politični krogi tolmačili v tem smislu, da gre za eventualne spremembe v vladi v smislu režima PPR. Med tem pa je dr. Šibenik v večernih časopisih vsa ta tolmačenja demantiral ter izjavil, da je prišel v Zagreb iz drugih razlogov.

Franc Smodej:

„Jutrov“ odmev.

Na moja izvajanja v »Slovenec« o Sloventstvu, razčlenjena na tri članke, ki tvorijo eno celoto, je »Jutro« odgovorilo, četudi niso bila nanj naslovljena, kar v treh samostojnih člankih, pa brez notranje vezi in brez resnega prizadevanja, da bi moje trditve dokazalo kot napačne. Mesto da bi skušalo svoje megljeno stališče o narodnem edinstvu pojasniti in podpreti s tehtnimi razlogi, če jih ima, je tako z viška napuha doli zamenjalo razloge s psovkami in denunciranjem, torej z najlažjim, pa najnižkotnejšim časnikarskim orožjem, ki tako ponižuje žurnalistiko in se ga vsa ka dostojna žurnalistika sramuje in ga obsoja.

Kakšen argument proti mojim izvajanjem je n. pr. »Jutrova« trditev: »Gosp. Smodej in njegovi so svoj čas na Koroškem vsakogar, ki ni hotel biti klerikalen podrepanik, proglasili za nemškutarja?« Taka neresna trditev diši zgolj po taktičnem načelu: Če ne morem nasprotnikovih trditev ovreči, se bom pa o njem zlagal, ker kdor ga ne pozna, bo že verjel in dal potem meni v vsem prav! V vsem mojem devetnajstletnem bivanju na Koroškem ga ni enega slučaja, ki bi odgovarjal tej »Jutrovi« trditvi. Če bi bilo »Jutro« trdilo, da sem bil odločen nasprotnik vsakega političnega cepiljenja med koroškimi Slovenci, ker bi bilo odporno moč itak že slabih in napol zapuščenih koroških Slovencev slabilo in s tem krepilo napadalno moč nemškutarije, bi bilo zapisalo vsaj resnico!

»Jutro« samo prav dobro ve, da Vatikan nikdar ni dajal Slovenski ljudski stranki ali posameznim njenim politikom političnih navodil ali ukazov, kakor tudi ve, da so za vsakega katolika v politiki merodajna le moralna načela katoliške cerkve, njena etika in dosledno tudi tolmačenje teh naukov po sv. očetu, kljub temu ga ni bilo sram iz prozornih denuncijantskih razlogov trditi, da »osem let uganjajo demagogijo s slovenstvom tisti ljudje, ki stoje pod hlapčevsko komando Rima,« in da bi ta denunciacija bolj držala, je še dostavilo: »in tisti ljudje, ki so v Avstriji služili črno-zoltemu trinogu, med vojno pa so gonili kot priganjači za zmago nemštva Slovence v strelske jarke ter ustanovili špijonažo in ovadsko pisarno v tajništvu SLS in to proti Slovincem. Osem let že rušijo in blate ti ljudje našo mlado državno stavbo, a uničili je ne bodo, četudi ovirajo njen razvoj.« Na nobenega izmed sedanjih aktivnih politikov SLS ne pada niti senca teh denuncijantskih očitkov in vendar jih »Jutro« servira — za Belgrad, ne iz svoje nacionalne zavesti, marveč iz istega nagiba, iz katerega je pred leti izšla brošurica v srbsčini, katere edini namen je bil oblatiti pred srbsko javnostjo slovensko ljudstvo oziroma njegove politične voditelje. In vendar, nobene iz vrst naših aktivnih politikov ni treba biti sram našega nacionalnega delovanja v Avstriji, četudi nimamo nelepe navade, da bi se trkali na svoje nacionalne prsi, sedaj, ko je nevarnost — minila! Našo mlado državo blatijo pred svetom le korupcionisti in jo rušijo le tisti, ki vodijo in zagovarjajo politiko hegemonije enega naroda in politiko eksploatairanja Slovencev pod krinko narodnega edinstva. O tem pri nas že vrabci na strehi čivkajo, le »Jutro« se še noče dokopati do tega spoznanja!

Stvarno pa »Jutro« na moja izvajanja ni vedelo nič povedati razen par sledečih prav megljenih stavkov: »da nam je potrebno ujedinenje, ne pa asimilacija. Povedali smo, da je popolno duševno in ekonomsko ujedinenje Srbov, Hrvatov in Slovencev mogoče tudi takrat, če ostaneta oba naša književna jezika, zlasti pa je edinstven narodni čut neodvisen od narečij in tudi od dejstev, da se kulturno udejstvujemo v srbohrvatskem in slovenskem pismenem jeziku.«

To je toliko, kakor nič povedano. »Jutro« izbeguje jasnost, ali smatra slovenščino za narečje ali za jezik, ali je poleg državnega edinstva tudi za narodno edinstvo v etničnem pomenu besede ali pa samo za neko nerealno duhovno edinstvo čustvovanja; ali torej priznava Slovence za narod ali za plemo v »jugoslovanskem narodu«, približno tako, kakor če govorimo o črnogorskih plemenih. Piše pač o slovenskem pismenem jeziku, pa tudi o narodu, pravi pač da ni potrebna asimilacija, v isti sapi pa je za popolno duševno zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev, ne da bi pojasnilo ta megljeni pojem. Duševnega edinstva niti med Jutrovcji in Slovencevci ni — če se smem tako izraziti, še manj pa ga more biti med dvema deloma v državi, ki sta di-

hala vsak drugi kulturni milje in sta živila v popolnoma različnih socialnih in gospodarskih razmerah, četudi sta dela enega in istega naroda. Vse to »Jutrovc« teze niso nobene »ze«, marveč zgolj slepomišljenje!

Narodnega edinstva v etničnem pomenu besede sploh ni in za razvoj države in njen napredek ter za blagor Slovencev, Hrvatov in Srbov tudi ni prav nič potrebno, potrebno je za tistega izmed teh treh le tedaj, če bi hotel drugemu onemogočiti razvoj in mu odrekatl dejansko enakopravnost, vsaj takšno, kakršna je n. pr. med tujimi in ne bratskimi narodnostmi v Švici, med Francozi, Nemci in Ladin. Nasprotno, narodno edinstvo, kakor so ga pojmovali dosednji centralistični vladodržci, ustvarja samo nezadovoljnost in goji mržnjo med Slovenci, Hrvati in Srbi, ki bi je med bratskimi narodi smelo biti še manj kakor med tujimi narodi. Narodna edinstva v etničnem pomenu besede ni, ker ni jugoslovanskega naroda. Pač lahko govorimo o državnem narodu, ne pa o etničnem jugoslovanskem narodu. Mogoče je govoriti samo o evoluiranju jugoslovanskega naroda in njegovega jezika, ki ga pa danes ni, razen če smatra »Jutro« tisto jezikovno kolobocijo za jezik, ki se je poslužujejo tisti Slovenci, ki ne znajo srbohrvatski, pa hočejo govoriti srbsčino, ki jo Srb in Hrvat odklanjata, ki more služiti le kot praktični jugoslovanski volapük ne pa kot jezik.

Vsa ta vprašanja ne bi bila tako važna, če bi bila samo teoretična in ne bi imela tako praktičnega pomena, kakor ga imajo. Leta 1919. sva s tedanjim ministrskim predsednikom, pokojnim Stojanom Protičem, poldrugo uro disputirala v njegovem kabinetu, ker je v svojem, tedaj še neobjavljenem ustavnem načrtu hotel imeti priznano samo srbohrvaščino kot državni jezik, češ da nas je Slovencev premalo, da bi bila tudi slovenščina priznana

kot državni jezik. Ko sem mu povedal, da je priznanje tudi slovenščine kot državnega jezika za nas casus belli in sva vprašanje premotrla z vseh mogočih praktičnih posledic, je svoje mišljenje spremenil in bržčas je bila posledica njegovega novega naziranja ta, da si centralistični ustavotvorci niso upali izločiti slovenščine kot državnega jezika, pa so vsled svoje teze o narodnem edinstvu uzakonili srbo-hrvatsko-slovenski jezik, ki ga ni. Berite, kaj piše o tem resni znanstvenik dr. G. Krek v svoji novi knjigi o ustavi kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Zato »Jutro« čisto napačno citira, da je med »Jugoslovanci in separatisti«, kakor se je blagovolilo izraziti v svojem žargonu, po mojem dejanska razlika med centralizmom in federalizmom. Jaz sem zapisal: »Jugoslovanstvo, pojmovano tako, kakor si ga je odnekaj mislil slovenski narod, ni v nobeni opreki s slovensko nacionalno idejo, marveč zahteva kot predpogoj tudi slovenstvo, ker je (se. jugoslovanstvo) kolektivni pojem.« Med centralizmom in federalizmom (avtonomizmom) je razlika samo v državnopravnem pogledu, med vašim in našim jugoslovanstvom pa je etnična razlika. Naravna posledica tega je seveda, da stremijo Slovenci po avtonomiji v okviru državnega edinstva, iz etničnih kakor iz gospodarskih razlogov.

Mojih izvajanj o odpadništvu od slovenskega naroda »Jutro« ni niti poizkušalo ovredniti, marveč si je dalo utehe samo s trditvijo, da evolucija srbskega, hrvatskega in slovenskega nacionalizma v jugoslovanstvo ne razumem. O, si tu tacuisses! Verjamem, da moje ugotovitve o odpadništvu od slovenskega naroda bolijo tistega, ki se čuti prizadetega, ali resnične so in na njih ne bo izpremenilo nobeno denunciranje, nobeno grdo zmerjanje, pa tudi nobena laž!

Velik shod trgovcev in obrtnikov v Ljubljani

Da obrtništvo in trgovstvo slovenske prestolice povdari svojo voljo v tej borbi za neodvisno gospodarsko zastopstvo v zbornici za trgovino, obrt in industrijo, sta sklicala njegova predstavitelja sinoči v dvorani hotela Union večje zborovanje, na katerem se je zbralo do 500 izbranih, odličnih zastopnikov ljubljanskih trgovcev in obrtnikov vseh strok in panog.

Ob pol 9. uri je predsednik zbornice za trgovino, obrt in industrijo G. Jelačin ml. otvoril zborovanje s temile besedami:

Z gospodom podpredsednikom sva vas pozvala, da skupno manifestiramo za združeno stanovsko kandidatno listo, ki nastopa v volivnem boju za našo neodvisnost, za našo solidarnost, za mirno in stvarno delo in napredek zbornice. Dajem besedo g. Ogrinu.

G. IVAN OGRIN

Je burno pozdravljen, izrazil svoje veselje, da sedaj, ko tlači vse naše gospodarstvo strašna gospodarska kriza, nastopa naše trgovstvo in obrtništvo s toliko samozavestjo in odločnostjo.

Naš stanj je znamenje, da pravilno ocenjujemo svojo veliko moč, da imamo trdno voljo uporabljati vso silo pridobitnih slojev v Sloveniji za krepak in svoboden razmah našega gospodarstva, da hočemo z vztrajnim in trdim delom premagati težave, v katere nismo zabredli po lastni krivdi, ampak vsled grehov majhne politične klike, ki so jo izbrali centralistični vladodržci za orodje proti nam.

V vsej Evropi skoro je kriza. Kriza je v zmagovalnih in premaganih državah, kriza v novih državnih tvorbah, ki so nastale na razvalinah bivše Avstrije. Toda ravno pri nas, ki imamo obilico naravnih zakladov, ki nam je usoda naklonila vlogo trgovca posredovalca med vzhodom in zahodom, pri nas, kjer je industrija v razvoju in cvetju, pri nas kriza nima stvarnih opravičenih vzrokov in podlage.

In še posebej v naši Sloveniji, kjer so dani trgovini, obrti in industriji dobri pogoji za razmah, moramo reči, da je kriva vse naše nesreče nespametna, nesmotrena, uničevalna gospodarska politika. Gospodarska politika centralizma, ki je naravnala vse vire našega gospodarstva tako, da se odteka iz naše dežele in se nikakor več ne vrača. Davčna politika je segla h koreninam naše eksistence: boben poje kmetu, lakoto in uboštvo trpi delavec in obrtniku rubi burič dnevni izkupiček, blago in inventar za davke (burno pritrdjevanje in protestni klici). Tako daleč so prišli centralisti, da na rodni grudi ni več kruha za kmetijske sinove in hčere, da za naše delavce ni več dela in da obrtnik in industrijec, ki sta si ob rojstvu naše narodne države v zmislu novih zahtev preuredila obrate in razširila poslovanje, zapirata in omejujeta svoj posel, delata noč in dan, da zaslužita — za davke. Ubili so nam socialne ustanove. Potvorba na Miklošičevi cesti bo večni spomenik SDS-arskega uničevanja naše lastnine. Ne stotaki, ne le tisočaki, milijoni in milijoni propadajo leto za letom za vedno samo na dajatvah iz naših žepov v brezno korupcije in partizanstva — naš delavec pa nima od naših in svojih žrtv niti najnujnejše podpore v nesreči in boleznih Slovenija propada. Naše ceste so razrvane, gradbena delavnost je zaspala — ker ni denarja.

In pri tem moramo z žalostnim srcem ugotoviti, da je to politiko našega upropašča-

nja zamislila, začela in izvrševala klika, ki je za skledo leče, ki jo je dobivala v Belgradu, upropaščala naše gospodarstvo, delala načrt za načrtom, ki so odpirali vedno nove rane na našem telesu. In ta klika, ki se imenuje SDS, danes usiljuje našim volivcem svoje kandidat!

Res, da jih je sram svojega lastnega imena, toda svojega pravega obraza nam ne bodo zakrili. Z vladno pomočjo so vzdržali v stanovskih organizacijah ponekod še svoje zastopnike in tja so se sedaj zatekli. Njihovi funkcionarji v stanovskih organizacijah so na ukaz politikov SDS uporabili mesta za to, da pod firmo naših zadrž in gremijev dobijo za SDS volivce. Naj omenim le postavljene kandidature v Celju, kjer je moral pasti bivši svetnik zbornice samo zato, ker ni SDSar, v krojaški zadrugi v Ljubljani, ki ni dobila kandidata, ker bi na to mesto ne prišel SDSar in če še povem, da so celo stari grenadirji te stranke propadli samo, ker jih generalni štab ni smatral za dovolj pokorne svoje sluge, pa sem menda dovolj označil »stanovstvo« list gospoda Franchettija.

Mi jasno vidimo to grdo igro. Zato bomo poskrbeli, da bo 22. septembra konec teh zlorab, da bomo ta dan končno vrgli ob tla one, ki so se vpregli v političen voz centralistične SDS in bomo vsi kot eden glasovali za združeno stanovsko listo! Odločen nastop na tem zboru je porok zmage naše liste. (Viharno odobravanje.)

IVAN JELAČIN ML.

Je nato podal zgodovino Zbornice za trgovino, obrt in industrijo. Po smrti predsednika so SDSarski zastopniki za vsako ceno hoteli izvoliti novega predsednika iz svojih vrst. Vsi trezni člani zbornice so videli, da je čisto brez potrebe pristopiti k volitvi, ko so bile itak volitve že razpisane in bi bilo najnaravnejše, da teh par mesecev vodi Zbornico redno izvoljeni podpredsednik. Toda ne! SDS je hotela imeti svojega človeka. Pa so se gospodje krepko uredili in mesto SDS je zmagal neodvisni kandidat, moja malenkost. (Zivahno ploskanje, živijo klici, ovacije Jelačinu.)

Takoj v prvi plenarni seji sem izjavil, da slovensko trgovstvo in obrtništvo nima časa niti volje voditi vrhovnega volivnega boja in izgubljati časa s prepiri ter izrazil upanje, da bomo mogli doseči kompromis in sporazum, da se na ta način izognemo ponovnemu razburjanju javnosti in našega stanu, ki je v današnji krizi bolj kot kdaj potrebuje miru. Res je splošno kazalo, da se bo sporazum, posrečil. G. Lovro Petovar je uradno — ne morda slučajno — prišel k meni in g. Ogrinu in pričeli smo razgovore. Po enomesečnih pogajanjih smo našli ključ, ki bi jamčil vsem skupinam dovoljno zastopstvo, nobeni pa ne bi dal tolike premoči, da bi vladala v zbornici. Na ta način bi bili vsi novi zastopniki dejansko prisiljeni, da bi morali o vsaki stvari odločati sporazumno, ker drug brez drugega ne bi mogli zhajati. Zbornica bi nudila trdno sliko naše stanovske vzajemnosti. Toda ne! V zadnjem hipu je g. Petovar izjavil, da je pustil svojo posredovalno funkcijo in jo prepuštil g. dr. Albertu Kramerju. Dr. Kramer je izjavil, da se hoče pogajati samo z g. Ogrinom in le-temu je dejal, da se hoče pogajati le s SLS. Gospod Ogrin je možato in pošteno ravnal, ko je to ponudbo odbil! (Viharne ovacije Ogrinu.) Gospoda SDS danes, ko so se pristaši vseh slovenskih strank razen nje sa-

me združili, proglašajo vse, ki smo v koaliciji, za »klerikalce«. Dr. Albert Kramer in SDS, ki je izjavila, da hoče sporazum samo s SLS, da vrže čez krov vse druge stranke in zlasti mojo malenkost — ta gospoda pa seveda ni »klerikalna«. (Smeh po dvorani.)

Tako so nam boj usilili. Danes se nam zdi prav, da je tako. Prisilili so nas, da gremo ravno pot k svobodi in pravici, preko vseh, ki so vzeli teror, goljufijo, partizanstvo in korupcijo v Sloveniji v zakup. (Viharno ploskanje.)

SDS nam je dala možnost, da nam nikdar zgodovina ne bo očitala, da smo se vezali z grobarico Slovenije, da smo nastopali v eni vrsti proti njej, proti kateri je 3000 slovenskih trgovcev in obrtnikov protestiralo pred Mestnim domom v Ljubljani, ki je odgovorna, da so naše tovariše zapirali in jih spravljali v sramoto, ki je uveljavila relacijo našega denarja 1 : 4 in so tedaj trdili, da je to še premalo, ampak, da je treba napraviti 1 : 14 in 18, ki smatra za svojo glavno politično nalogo, da slovenskega trgovca, obrtnika in industrija denuncira, mu jemlje ugled.

Nikdar nam ne bo mogel nihče reči, da smo šli z ljudmi, ki so iznesli krilatico, ki se je sedaj že večkrat objavljala in jo tu javno pribijem, ker jo je pri neki intervenciji rekel demokratski veljak ravno meni: »Slovenskega trgovca je treba tepsti z bičem kot kija-kerskega konja, da bolje teče!« (Viharno ogorčenje.) Ne bo nam treba segati v roke, ki so prizadete od nacionalizacij, ki so ugonobile Jadransko banko, ta ponos in cvet slovenskih denarnih zavodov in z njo ugonobile 150.000.000 Din našega premoženja, če nič ne upoštevamo bede uradniških družin in naše sramote!

Ne bomo se družili z ljudmi, ki so iznašli proketo misel, da je treba Slovenijo izseliti,

Živela združena gospodarska fronta enotne Slovenije.

Konsolidacija narodovega življenja se kaže razen v kulturnih, v gospodarskih prilikah in razmerah. In poleg kulturnih strani je predvsem borba za prostor na gospodarskem solcu bila je in bo vitalni znak moči posameznih narodov, a obenem dokaz in merilo za objektivnega presojevalca, kako opravičuje posamezni narod svojo vlogo pred zgodovino.

Mi Slovenci smo žal le prepogostokrat pokazali, da nas je strankarska misel poglala predaleč in smo v veliki in preštevilni strankarski razcepljenosti gnali na nož, a pri tem pozabili, da so naši želodci v zdravem stanju približno enako premerjeni, da so naša polja podrejena isti klimi in vremenskim prilikam, da je obrtniški stan splošno navezan na enake pogoje obstanka in napredka, da doktrina narodnega gospodarstva brez ozira na strankarstvo po svetovnih izkustvih nivelira tudi našo trgovino in industrijo. In prepogostokrat, zlasti po svetovni vojni, smo žal pozabili, da je ozemlje za narodom in zgodovino vtisnilo zlasti gospodarskemu življenju gotov pečat enotnosti, individualnosti, s katero mora nujno narodova gospodarska politika računati. In kar je glavno: Pozabili smo, da kar imamo, je zrastle iz malih začetkov, je plod naše prirojene nam iniciativnosti, naše organizatorične sposobnosti, brez ozira na strankarsko pripadnost, ki je bila vedno z obilnimi sadovi blagoslovljena, dokler se ji je pustil v okviru omenjenih načel svoboden, naravni razmah.

Spoznanje prihaja in z njim tolažba, da ni prišlo prepozno. Kar je telo v srcih vseh, ki so globoko do korenine doživljali osemletno dobo politične razdrapanosti v novi državi, je z elementarno silo buknilo na dan, ko se je samo sprožila misel boja za gospodarsko enotno fronto Slovenije. Planila je v slovenski svet zahteva skupnega dela, a tudi jela, planila zahteva po soodločevanju v gospodarstvu, izrazila se je s prepričevalno silo volja in moč, da bo zastopstvo naših gospodarskih krogov samo znalo voditi najboljše gospodarsko ladjo v vedno plodonosnejšo bodočnost.

Izkušnje so prebogat, a tudi dovolj žalostne in te dokazujejo: da je dosedanja obča in demača gospodarska politika predvsem s stališča Slovenije absolutno zgrešena; da je partizanska politika zločin nad narodnim go-

ker je »na granici«. In zato, ker je »na granici«, ne sme imeti popolne borze, ne industrije, ne trgovine! Ko mi je zadnjič v Kranju finančni minister dr. Perić ponovil ta razlog, sem mu naštel industrijo Belgije, ki je vsa na meji, Francije, ki ima najbolj cvetoča podjetja in jih najbolj podpira ravno na meji, Nemčiji, ki ima na meji polovico svoje težke industrije in rudarstva, in gospod minister mi je pritrdil. Toda ta misel se je razlezla kot kuga in treba bo sedaj večletne propagande, da jo iztrebimo.

Zmogli bomo to, če bomo delali vsi složno in vztrajno. Nova zbornica naj nam bo vzor in vodnik k obnovi. (Zivahno ploskanje in klici: Tako je!)

G. Ogrin je nato še opozoril volivce, da nasprotniki nameravajo lov na glasovnice. Zato naj vsak ve, da volivni zakon prepoveduje zbiranje glasovnic in predvideva za vsakega zbiralca zaporno kazen od 3 mesecev do enega leta. Javi takoj, če se pojavi kak isiljevalec glasovnic! Ne dajte glasovnic nikomur iz rok, temveč jih izpolnite sami po navodilih, ki jih boste prejeli in jih sami oddajte na pošto.

G. Ogrin se posebej zahvaljuje, da so shod v obilnem številu posetile tudi ljubljanske trgovke in obrtnice, ki jih je zlasti v Ljubljani zelo veliko in imajo vse volivno pravico. One so z nami, kjer so te, tam je zmaga! (Ploskanje.)

Predsednik Jelačin nato zaključil lepo uspešno zborovanje z zahvalo navzočim in pozivom, naj gredo sedaj med vse ljubljanske tovariše, da bo Ljubljana prednjačila v vrstah zmagovalcev za svobodo, poštenje in pravico, za neodvisnost naše stanovske zbornice za trgovino, obrt in industrijo! Na svidenje 22. septembra! (Ploskanje in navdušeni pozdravi Jelačinu in Ogrinu.)

gospodarstvom, da je Slovenija ravno radi te politike postala dežela konkurzov in zadolževanja; da v dosedanjem kurzu ne more niti misliti na gospodarske projekte, ki naj dajo domačemu delavstvu kruha v domovini; da je treba torej iz ozračja stalnih protestov, spomenic in prošelj stopiti v pozitivno akcijo z novimi metodami, novim forumom, a z vidikom Slovenije kot gospodarske enote.

Zavedamo se, da so se vse zgodovinske naloge in ure morale boriti z reakcionarno miselnostjo elementov, ki so v službi egoizma in neizprosne strankarskega fanatizma z vsemi sredstvi skušali obračati tok življenja nazaj, da ne bi šel naprej. A vemo tudi, da je vsak tak boj pljussek v morje splošnosti, v kateri odjekne le še kot spomin. Zato samo pomilujemo ljudi, ki hočejo v tako važnih urah, ko celotni narod z jekleno voljo bije gospodarski boj za obstanek in napredek, igrati vlogo predpustnih maškarad, ki mislijo, da se bo splošni gospodarski program osredotočil v tem, da iščemo pod krinko prave obraze. Jih že poznamo! Zato pomilujemo ljudi, ki z lastnostjo diktatorjev vrše zlorabe ustanov, prostorov in strokovnega časopisja, vihotaplajo kandidature, kakor da je jedro narodnega gospodarstva — varati in tihotapiti! In mi se čudimo miselnosti stranke, ki pošilja nad slovenskega obrtnika organ oblasti, da mu pregleduje pred volitvami obrtne liste, učitelja, da odvrača obrtnike od volitev za salomonsko pravno inštrukcijo, da obrtniki, ki niso pokazali obrtnega lista, ne bodo smeli voliti, župana, da ne izdaja obrtnim slojem občinskih potrdil! Kakor da ne bi ravno gospodarski sloji poznali svojih potreb in zahtev, kakor da ne bi ravno ti stanovi znali ločiti funkcije oblasti od njene zlorabe!

Zaman! Nastopite odločno, mi gremo vsi za vami, kliče ideji enotne gospodarske fronte Slovenije telefon, dežujejo brzojavci, razlagajo spomenice, shodi in sestanki. Zato lahko rečemo: Toliko skupnosti, borbenosti, požrtvovalnosti, iskrenega prepričanja ni nosil v sebi še noben volivni boj! In zato z gotovostjo pravimo: Ljubljana je že govorila, dežela bo odgovorila, vsi pa so edini v eni točki: Zbornico gospodarjem iz rok SDS in naj živi in deluje združena gospodarska fronta enotne Slovenije!

Beležke

△ Kaj bi rekli gospodje okoli »Slovenca«, ako bi n. pr. v stanovsko zastopstvo duhovščine postavljali svoje kandidate trgovci in obrtniki? vprašuje »Jutro«. — Kaj bi rekli? Da je to vprašanje povsem neumestno, ker tudi v stanovsko zastopstvo trgovcev in obrtnikov duhovniki ne postavljajo svojih kandidatov.

△ Pustite vendar vsaj to malo avtonomije, ki jo imajo slovenski gospodarski krogi vzklika »Jutro«. — Da, da, pustite jo, vi hlapci centralizma, ki besede »avtonomija« niti slišati ne morete in ki ste razbili še vsako avtonomijo, kamor je le sega vaša roka, kar najglasneje izpričuje gerentstvo v ljubljanski občini. Zasmeh in žalitev je avtonomiji, če vi to besedo le v usta vzamete.

△ Kdo bo šel še za SDS? »Vse, kar da med trgovci in obrtniki kaj na svojo čast in korist, bo šlo za listo (Zerjavovo) stanovskih

organizacij. Tudi številni pristaši SLS bodo tako storili...« pravi »Jutro«. Wie sich der kleine Moritz das vorstellt?

△ Še »Narod« jim daje! Takole piše: »Kakor je tok časa že precej eliminiral medvojne in povojne verižnike, ki so bili v kvar legitimni trgovini, prav tako vedno bolj izginjajo politični verižniki, ki so se pojavili po vojni in bili glavna ovira solidni konsolidaciji političnih razmer.« Točno za politično verižništvo SDS, ki se pri svojem izginjevanju še skriva za — gremiji in obrtnimi zadrugami!

△ Bodite brez skrbi! »Jutro« izliva duhte vonje svoje frazeologije in piše: »Ostuda in požrešna družba je to, ki pozna samo sebe in nikogar drugega. Žalostno bi bilo, da bi je obrtništvo ne spoznalo in z njo ne obračunalo tako, kakor zasluži.« In »Jutro« si predstavlja, da obrtniki v tej sliki ne bodo spoznali pristne SDS! Pa jo bodo in ne bo nič žalostno, ker bodo obrtniki z njo obračunali tako kakor zasluži.

Kaj se godi doma

Mariborski okrajni zastop.

Maribor, 28. avgusta.

Danes se je prvič sestel svetovni okrajnega zastopa, katerega je imenoval veliki župan Pirkmajer. Razun dr. Ravnika, ki imenovanje za svetnika ni vzel na znanje in č. g. Štraka, so se seje udeležili vsi člani. Seji je prisostvoval kot zastopnik vlade okrajni glavar in vladni svetnik dr. Marko Ipavc. Gerent g. Lipovšek je uvodoma naglašal, da bo novi svetovni svet poiskal seje zapisnike velikemu županu in se bo pokoril kontroli, katero hoče g. veliki župan vršiti nad okrajnim zastopom. (Torej so Radičevci kapitulirali pred Pirkmajerjem in se mu pokorili, čeravno njegove zahteve napram okr. zastopu niso po zakonu utemeljene.)

V imenu socialnih demokratov (2 člana) je podal sodrug Ošlag izjavo, da socialisti protestirajo proti načinu, kako je veliki župan sestavil svetovni. Želi, da se izvršijo volitve.

Član okraj. zastopa poslanec

Fr. Žebot

govori v imenu kluba SLS in izveja: Najodločnejše protestiramo proti postopanju velikega župana Pirkmajerja v zadevi okraj. zastopa. On si lasti pravice in kontrolo nad okrajnim zastopom, o katerih ni v zakonu o okr. zastopih nikjer ne duha ne sluha. Okraj. zastop je avtonomna korporacija, avtonomija okr. zastopov je po zakonu jasna za držana in njih, razun zakonodajnih korporacij nima pravice in ne sme na lastno roko zakonske določbe sebi na ljubo spreminjati. Javno obtožujemo velikega župana, da je kršil zakon. Kršil ga je oni funkcionar, ki bi ga moral ščititi. Pirkmajer je sestavil okrajni zastop tako, da ima JDS, ki pri nobenih volitvah ni dobila niti 10 odstotkov glasov v okraju, v svetovni relativno večino. SLS zahteva, da se čimprej razpišejo volitve v okrajne zastope, ozir. okrajne skupščine in da se napravi tako konec nezakonitosti. Pridržujemo si pravico, da obtožimo Pirkmajerja radi kršenja zak. nov.

Žebot zahteva, da se njegova izjava da na zapisnik. Lipovšek pa, namesto da bi ščitil avtonomijo okraj. zastopa, je izjavil, da v korakih velikega župana ne vidi nič protizakonitega in da odobrava kontrolo velikega župana.

Dr. R. Pipuš ugovarja Žebotu, ali vendar ni mogel izpodbiti njegovih utemeljenih trditve.

Izvolil se je nato odsek, kateri bo pred vsako sejo prešturil vso stvarino, ki pride v plenum, da bodo tako seje krajše. V ta odsek ali okrajni odbor so bili izvoljeni: Za SLS Franjo Žebot (namestnik Jakob Florjančič), za SKS dr. Novačan, za SDS dr. Pipuš in Srečko Ročič, za socialiste Ošlag. Lipovšek je sam predlagal 2 člana JDS, dočim je na radikale pozabil.

Ker g. gerent ni imel časa natanko prešturirati številne cestne zadeve, osobito prošnje za podporo za občinske ceste, so se te zadeve odložile za sejo odseka, ki bo pozneje poročal plenumu.

Radi nove ceste

Maribor—Št. Peter—Grušova

Je želel gerent, da se načrti izročijo komisiji ministrstva za zgradbe v Belgradu, da ona načrte pre-

gleda. Žebot ugovarja, češ da so take komisije predrage, ker stane en inženier in uradnik po 8 do 10.000 Din, a navadno šteje komisija po 5 do 6 takih gospodov. Naprosi se naj raje gradbeno direkcijo v Ljubljani in sekcijo v Mariboru, da se loti študije načrtov. — Občinska cesta

v Framu

od državne ceste do cerkve se naj spremeni v okrajno. Žebot odgovarja gerentu, da smo sicer vsi člani za ta predlog, a da naj g. gerent prej preštudira zakon o okrajnih zastopih, ker so za tako postopanje posebni predpisi. Tudi dr. Pipuš soglaša z Žebotom. Se odloži. — Svetovni priporočila, da se g. Smonigu izda

koncesija

za prevažanje potnikov Svečina—Kungota—Maribor. Mnenje gerentovo, da zadostuje koncesija, ki jo ima nekdo drugi, se ne sprejme. — Nato se sklene, da se da

Tuberkulozni ligi

podpora v višini 5000 Din. Posameznim

bikorejcem

se dovolijo podpore od 500 do 1000 Din. Za nakup bikov in merjascev ter za povzdigo perutninoreje se bo v bodoči proračun vstavila primerna vsota. — Gerent čita dopis polit. oblasti, v katerem se pravi, da se bodo morale z ozirom na potrebo štedenja v bodočem proračunu znižati postavke

za vinogradništvo

in druge kmetijske panoge. Žebot ugovarja v imenu članov SLS. Okrajni zastop naj ugovarja proti takemu načinu državnega gospodarstva. — Na koncu seje so člani dr. Pipuš, Ošlag in Žebot stali predloge, da se pozove vlada, naj se čimprej

razpišejo volitve

v okrajne zastope, ker je sedanje stanje protizakonito. — Na novo se razpiše dobava gramoza za l. 1926-27.

Velika poštna tatvina.

Skoro slučajno je prišla mariborska policija na sled veliki tatvini na mariborski kolodvorski pošti, o kateri ni imela poštna uprava niti pojma. Potom zaupnikov je policija izvedela, da poštni uslužbenec Šoštar, ki kot invalid opravlja službo sluge na kolodvorski pošti, živi zelo potratno, ter že nekaj dni popiva v družbi raznih prijateljev. Šoštarja je policija takoj osumila, da si je pridobil denar nepoštenim potom, in v petek je izvršila v njegovi odsotnosti v stanovanju preiskavo. Uspeh preiskave je bil presenečljiv. Detektivki so našli v stanovanju plateno vrečko v obliki pisma z naslovom »Narodne banke kralj. SHS, Zagreb«, katero je odposlal »Allgemeiner Bankverein« iz Praga. V vrečki je bilo 99 tisočdinarskih in 112 stoderinških bankovcev ter nekaj drobiža, zraven pa denarni seznam, glaseč na 125.484 Din. Takoj je bilo jasno, da je Šoštar denarno pismo ukradel ali v ambulanci, ali pa na kolodvorski pošti. Med tem časom je Šoštar nič hudega sluteč popival v družbi dveh prijateljev v Studencih. Zvečer ob 11. uri se je vsa trojica vračala vinjena v fujakerju domov. V Tattenbachovi ulici jih je opazil detektiv, ki je tekel za vozom do Meljske ceste ter tam s pomočjo stražnika aretiraj Šoštarja in njegova tovariša, ko so hoteli vstopiti v Šoštarjevo stanovanje. Ker so bili popolnoma vinjeni, jih je policija šele večer popoldne pričela zasliševati. — Slučaj te drzne tatvine je vzbudil v Mariboru veliko senzacijo.

NAJDENA UTOPLJENKA.

V petek je neki kopač našel v Savi pri Kresnicah truplo okrog 40 let stare močne ženske; ležala je že dolgo časa v vodi. Prepoznali so jo v mrtvašnico v Kresnicah.

Razne nesreče in zločini.

Epidemija samoumorov. V zagrebški bolnici je umrla 18 letna Marija Hlaskan, ki se je v samomorilnem namenu radi zapušenosti zastrupila. Enako smrt je storila v Novi Gradiški neka Jerbič, neka bančna uradnica Štefica Dužganič pa se je v bližnjem potoku utopila, privežavši si na vrat kamen. 20 letna Dragica Knežević iz Zdenca se je vrgla pod vlak, ki ji je odrezal glavo. — **Oproščen dijak.** Znani napadalec na svojega profesorja Bilčar Milovan v Sarajevu je bil pred sodiščem oproščen. A ker se je državni pravdnik pritožil, so ga še obdržali v zaporu. — **Atentat na zdravnika.** V Sarajevu je neka muslimanka Hatidža Brčić po imenu, izvršila na zdravnika veneričnega oddelka atentat na ta način, da mu je v obraz zlila večjo količino lizola. — **Poneverba.** V Mostarju je bil aretiran zastopnik tvrde Singer neki Rajač, ker

je obdolžen, da je tvrdki poneveril 45.000 Din. — **Samoumor vseuč. profesorja.** Vseuč. prof. dr. Edmund Krompecher, dermatolog v Budimpešti, je izvršil samomor na ta način, da je skočil skozi okno na tlak. — **Zopet avijalska nesreča.** Poroča se iz Sarajeva, da je tam zgorel areoplan tipa Breguet XIV. Pilot in pomočnik sta težko ranjena.

Velik požar pri Grosupljem.

Včeraj malo pred deveto uro dopoldne je izbruhnil požar v vasi Spodnja Duplica, župnija Polica, občina Grosuplje. Požar je upepelil skoro celo vas. Le enemu posestniku so rešili vse, enemu pa le del poslopja. Na kraj požara so sicer prišli gasilci z Grosuplja, Šmarja, Št. Jurja, Police, Višnje gore in Velike Loke, a vsled močnega vetra in pomanjkanja vode niso mogle dosti pomagati. Pogoreli imajo veliko škodo; pomoč je nujna.

Slovenci v Italiji.

Centralna mlekarina v Trstu.

Trst porabi dnevno 500 hl mleka, ki ga dobiva iz notranjšti primorske dežele po vlaknu, na vozovih, na oslih (iz Istre) in na glavah primorskih deklet in žen. Le majhen odstotek ga prihaja iz Sorezine pri Cremoni v zgošeni obliki. V začetku se je zdelo, da bo italijanska konkurenca z dovaženjem strjenega mleka ubila primorske mlekarje, a pozneje se je razburjenje pleglo, ker se konzumenti niso mogli privaditi na to mleko in so je zdravniki bolnikom naravnost odsvetovali. V Trstu je znana stvar, da znajo mlekarice mleko krstiti; so sicer izjeme in tudi mnogo jih je, a v celoti je treba temu prepričanju Tržačanov pritrčiti. Poleg tega je mestni fizik mnenja, da z mlekom širijo razne nalezljive bolezni. Radi tega se je že pred dobrim letom pričela občina resno baviti z vprašanjem, kako bi se dal dovoz mleka organizirati, da bi ne bilo več tako prizadet žep in zdravje konsumenta. Rodila se je tako ideja centralne mlekarne v Trstu, ki je silno vznemirila posebno tiste mlekarje in mlekarice, ki so po svoji naravi nedostopni za napredek, in pa one, ki jim je stari način dovaženja več nesel. Ideja centralne mlekarne je že tako zrela in priprave so že tako daleč, da se bržkone že to jesen osnuje mlekarina pod vodstvom Julijske kmetijske zveze (Federazione Agraria Giuliana), v kateri so vključene tudi slovenske gospodarske organizacije; mlekarino, ki bo stala okoli 2 milijona lir, bodo financirali Istituto Nazionale di Credito per la Cooperazione, Delavske zadruge, tržaška občina i. dr. Centralna mlekarina bo jemala mleko od že obstoječih mlekarških zadrug na Primorskem; osnovele se bodo tudi nove zadruge po deželi. Iz tega je razvidno, da bo centralna mlekarina le koristila deželi, še posebno, ker bo napravila konec špekulaciji prekupčevalcev. Poleg tega prevladuje mnenje strokovnjakov, da bo dajala mlekarina 1 liter mleka za 10 stotink ceneje kakor znaša sedanja cena (1.80) liter. Ta novi način preskrbovanja Trsta z mlekom bo gotovo povzročil pravo revolucijo v domačem gospodinjstvu in gospodarstvu v velikem delu Istre, odkoder je skoro vsak kmet zase na svojem osličku dnevno dovažal mleko v Trst. Že ob 11. uri zvečer so se pomikale proti Trstu cele kavarane mlekarice na oslih. Koliko truda, koliko tratenja časa in energij! Saj je imela vsaka morda le po nekaj litrov mleka za svoje stalne odjemalce v Trstu! Koliko poskusov za ustanovitev mlekarških zadrug je padlo v vodo! Sedaj bodo kmetje prisiljeni, da se organizirajo, ker bo centralna mlekarina imela mleko le iz mlekarice. S centralno mlekarno bo pridobila torej tudi zadruga misel.

★

Odmevi kmečkih dnevov v Mariboru. Krasen govor dr. Korošca na kmečkem zborovanju v Mariboru o nalogah kmečkemu stanu v razvoju slovenskega naroda in o nalogi slovenskega naroda med drugimi narodi je našel odmev tudi v primorskem časopisu. »Mali list«, glasilo primorskih kmetov, je posnel zajemljivejšje odstavke dobesedno. O zborovanju je poročala tudi »Goriška Straža«.

Kritika in žurnalizem. Dne 32. avgusta zvečer je v veži tržaškega gledališča »Fenicec« impre-

sarij kavalir Maresca napadel gledališkega kritika fašistovskega lista »Popolo d' Trieste« radi kritike operete »Chiffon et Chiffonnette«; obenem je zllil vso jezo užaljenega impresarija na žurnalistiko sploh. Z dogodkom se je bavil fašistovski sindikat primorskih novinarjev, ki je postopanje impresarij obsojil in pozval vse novinarje, naj bojkotirajo omenjeno podjetje.

Epilog časnikarske polemike med fašisti. Polemika med ultrafašistovsko »Sero«, ki pa je bila proglašena od fašistovske stranke za protifašistovsko, in »Popolo d' Trieste« se bo zaključila z razpravo pred sodiščem. Ravnatelj lista »Sera« Piero Belli je namreč vložil tožbo proti odgovornemu uredniku »Popolac«. Med fašisti je postopanje ravnatelja »Sera« vzbudilo silno razburjenje, ker ni dovolil »Popolac« močnejše dokaza. Ako bi sodišče strogo postopalo, bi moral biti »Popolac« obsojen.

Lepi darovi Goriške Mohorjeve družbe. Poleg velikega koledarja in štirih drugih knjig ki jih prejmejo člani Goriške Mohorjeve družbe v dar za l. 1927 za borih 6 lir, bo dala družba svojim članom še roman Iv. Pregija »Oče budi volja Tvoja«, ako doplačajo 2 liri. V knjigi je popisano trpljenje slovenskega duhovnika v Istri.

Goriška Straža» zopet dvakrat na teden. »Goriška Straža«, ki je morala prekiniti dvakratno tedensko izdajanje radi gospodarske stiske, v katero so jo spravile neštevne zaplembe, bo pričela v kratkem izhajati zopet dvakrat na teden. To ji je moglo storiti, ker se je zbiranje za njen tiskovni sklad razmeroma dobro obneslo, še posebno, ako vpoštevamo slabe gospodarske razmere primorskega kmeta. List je na Goriškem tako priljubljen, da si kmet in gospod rada odrgata od svojega kruha v njegovo pomoč. Odlikuje se po svojem posebnem urejanju in krepi besedi v priprostem slogu, ki je dostopen slehernemu kmetu, a ne dolgočasi tudi najbolj izobraženega inteligenta.

Izdajanje potnih listov še vedno ustavljeno. Primorska dežela trpi veliko škodo, ker je izdajanje potnih listov za Jugoslavijo še vedno ustavljeno. Največjo škodo imajo seveda trgovci. Morda se italijanska vlada niti ne zaveda, koliko trpi promet med Jugoslavijo in Italijo radi tega. Potni listi se izdajajo le v izrednih slučajih (smrti itd.), a še tedaj le na podlagi brzogovornega sporočila iz Jugoslavije. Če gre res samo za to, da se prepreči zapravljanje denarja italijanskih državljanov v inozemstvu, se prepoved izdajanja potnih listov gotovo prestrogo izvaja; italijanski trgovec gre vendar v inozemstvo, da tamkaj kaj zasluži.

Zrebanje loterije Društvenega doma v Trbovljah se bliža. — Kupujte srečke!

K BELI OBLEKI
KUPITE BELO OBUTEV

Moški 99° - ženski 65° -
Otroški 49° -

Bata

K PLATNENI OBLEKI
KUPITE PLATNENO OBUTEV

Moški 99° - ženski 65° -
Otroški 49° -

Bata

I. Kramar:

Dr. Fran Detela kot šolnik.

Dne 11. julija je umrl v Ljubljani pisatelj in gimnazijski ravnatelj v p. dr. Fran Detela v visoki starosti 76 let. Dr. Grafenauer je v Slovincu ob kratkem opisal njegovo literarno delovanje. Ker je bil pokojni ne samo moj ravnatelj, ampak tudi moj profesor latinščine v sedmi in osmi šoli, zato nekaj tozadevnih spominskih črtic o ranjkem gospodu ravnatelju kot šolniku.

Ob mojem času je bila zgornja gimnazija nemška. Dr. Detelo smo torej v šoli slišali govoriti le nemško. Kot večletni profesor v Dunajskem Novem mestu se je nemščini tako privadil, da jo je dovršeno in gladko govoril. Imel je prijeten govorniški organ ter velik dar govora. Bil je velik učenjak klasične filologije, pa tudi splošno je bil zelo izobražen. Ker je imel primeren nastop, je imel vse sposobnosti izbornega šolnika. V sled svoje velike izobrazbe, je imel vlik ugled med učenci in profesorji. Ko je prišel hinc et nunc nadzorovat, je dobremu in sigurnemu profesorju sapa zastala. Latinska učna ura je bila pravi užitek za nas. Bil je naravnost klasičen humanist. Njegovi dovtipi pa so bili vedno dostojni. Seveda je večkrat na šaljiv način uskal tako, da je učenca, ki je bil vprašan, rdečica obhila, drugi smo se pa v svoji pored-

nosti in mladostni lahkomišljenosti smejali na vsa usta. Nekoč je dejal vprašanemu učencu, ki se je tresel od bojazni: Warum zittern Sie so, als ob ganz Troia zusammengestürzt wäre?

Veliko važnost je polagal na latinsko sintakso. Dobro se še spominjam, kako spretno je razdelil stavke po vsebini: A. pripovedni, B. vprašalni, C. želelni, D. velelni. Pripovedni stavki so pa lahko: I. subjektivni, II. objektivni, III. atributni, IV. adverbijalni, ki so zopet 1. krajevni, 2. časovni, 3. načinovni, in sicer a) primerjalni, b) posledični, 4. vzročni, ki pa so: a) pravi vzročni, b) namenilni, c) pogojni in d) dopustni. Iz te razdelitve nastanejo tri kardinalne točke latinske sintakse, namreč: Notranje zavisni stavki, infinitivne in participijalne konstrukcije, pa refleksivni zaimek za tretjo osebo. To znanje in razumevanje je bilo pri pokojnem conditio sine que non. V tej smeri je izpraševal ustmeno in dajal primerne naloge. Pri ustnem izpraševanju je zahteval natančno preparacijo. Iz nje je izpraševal besede, iz njih delal s čudovito bistroumnostjo stavke, ki so se nanašali na zgorajšnjo razdelitev stavkov. Ampak delovala je cela šola, kar je iz didaktičnega stališča posebno važno. Vsak učenec je moral misliti pri celi latinski učni uri ter se prepričati, da je latinščina logični jezik prve vrste. Iz latinskih besed je pogostokrat izvajal francoske in tako dokazoval, da je latinščina podlaga vsem romanskim jezikom. Vprašani učenec je bil navadno le malo vprašan, le stati je moral

dolgo, končno je povedal vsebino snovi prejšnje učne ure v latinskem jeziku potem je prestavil svoj del.

Precizno je učil v pripovedovalnih subjektivnih in objektivnih stavkih, ki pridejo v latinščini v akuzativ cum infinitivo, oziroma tudi v nominativ, to ni nič drugega, kakor zveza subjektivnega akuzativa oziroma nominativa s predikatnim infinitivom. Iz besed, ki so bile v preparaciji, je v tej smeri delal stavke, v začetku priproste, katere je potem čimdalje bolj širil in razpletal, seveda vse v nemškem jeziku. N. pr. od glagola vincere je prišel do vseh infinitivnih konstrukcij. Es ist bekannt, dass die Feinde besiegt worden seien. Notum est hostes victos esse. Es hatte den Anschein, als ob die Feinde besiegt worden seien. Hostes victi esse videbantur; itd. Živahno je učil o takozv. notranje zavisnih stavkih, ki so izraženi v smislu subjekta nadrednega stavka. Iz tega sledi, da so v oraciji oblikvi vsi stavki notranje zavisni. Razun te pa so vselej notranje zavisni vsi odvisno-vprašalni, velelni in želelni stavki. Latinec je gledal tu z drugačnimi očmi, kakor pa mi, namreč edino le na razmerje med dejanjem nadrednega in podrednega stavka. Odtod imajo odvisni velelni in želelni stavki razmerje istodobnosti, zato nastopata le dva konjunktiva, namreč praes. in imperf. po sledilci časov. Vsi ti stavki se imenujejo v latinščini finalni stavki. Za glagoli »timendic pa je razmerje dvojno, istodobno in pred-

dobno, zato nastopajo štirje konjunktivi. V odvisno vprašalnih stavkih pa je razmerje trajno, istodobno, predobno in zadobno, torej nastopijo vsi konjunktivi, namreč šest. N. pr. Als Verres nach Rom gekommen war, fürchtete er, angeklagt worden zu sein. Verres cum Romam venisset, timebat, ne accusatus esset.

Tega ne najdemo v nobeni latinski gramatiki, ampak v raznih slovnicač beremo, da za glagoli timendi je stavek namenilni ter je dejanje vedno istodobno, kar pa iz predstojčega ne odgovarja resnici. Važni so v latinščini prislovni stavki, zlasti časovni, iz katerih je največje participijalnih konstrukcij. Časovne stavke nam je pokojni mojstrsko opredelil. Kdaj se veže »cum temporale« z indikativom, kdaj pa s konjunktivom, se določi v latinščini po razmerju obeh dejanj, da se namreč primerja dejanje stranskega stavka z dejanjem glavnega stavka. I. Kadar se govori o sedanjosti ali o prihodnosti, se veže »cum temporale« itak le z indikativom. Take se veže tudi takozvani »cum iterativum«, ali bolj precizno izraženo »perfectum anteceds in plusquam. perfectum anteceds«, to je dejanje, ki se vselej vrši pred sedanjem, oziroma pred preteklim časom. II. Kadar pa govorimo v preteklosti za istodobno dejanje, je pa treba stvar dobro premisliti, in sicer a) za popolnoma istodobno dejanje, če se namreč obe dejanji popolnoma krijeta, se rabi »cum« s konjunktivom imperfecti, pa tudi z indika-

Dnevne novice

★ **Odlikovanje v šolski službi.** »Službene novice« št. 192. prinašajo veliko število odlikovanj v prosvetnem ministrstvu. Red sv. Save IV. razreda so prejeli med drugimi: Hinko Druzovič, profesor na moškem učiteljskem v Mariboru; Matko Kante, upokojeni šolski nadzornik v Ljubljani in Josip Pavčič, upokojeni profesor učiteljskega v Ljubljani. Red sv. Save V. razr. pa: Ivan Tomažič, šolski nadzornik v Mariboru; Fran Korbač, okrajni šolski nadzornik v Ljutomeru; Anton Sivka, upokojeni šolski upravitelj v St. Juriju pri Celju; Fran Rojina, upokojeni šolski upravitelj v Smartnem pri Kranju; Janja Miklavčič, upokojena šolska upraviteljica v Kranju; Domijan Serajnik, upokojeni učitelj v Ormožu; Adolf Rozina, šolski upravitelj v Ormožu in Anton Hren, šolski upravitelj v Studencih pri Mariboru.

★ **Spremembe v ministrstvih.** V ministrstvu za poljedelstvo se ima ukiniti generalna direkcija voda ter bi se njene agende porazdelile med ministrstvo za poljedelstvo, železnice, šume in rude. V ministrstvu za šume in rude se ima ukiniti direkcija rud, katere agende bi prevzelo ministrstvo za trgovino in industrijo. — To ministrstvo bi prevzelo še druge agende drugih ministrstev.

★ **Zadeva g. živinozdravnika dr. Jerine.** Kakor se nam poroča, se je zoper živinozdravnika na Laškem, g. dr. Jerino, pritožil posestnik v Trbovljah in načelnik krajevske SKS stranke, g. Ivan Pust. G. Ivan Pust je to storil, kakor smo prepričani, v dobri veri, zanašajoč se na informacije SDS-arjev laškega okraja, ki so na premeten način preko njega dr. Jerino predstavili kmetijskemu ministru g. Pucelju v njihovi strankarski in osebnosti. Ker so se za dr. Jerino kot izvrstnega strokovnjaka, vestnega uradnika in prijatelja kmetijskega ljudstva brez razlike strank, takoj zavzeli tudi pristaši SKS v laškem okraju, pričakujemo, da bo g. Ivan Pust popravil nehoteno napako, ki jo je storil, zato da se g. živinozdravniku ne zgodi krivica, ker kot pošten mož pač ne more dopustiti, da bi se njegovo ime in strankarski položaj na tak zvit način izrabljalo od masčevalnih namenov SDS-arjev, da odstranijo njim neljubega uradnika, ki slučajno ne trobi v njihov rog, pa se vestno drži svoje službe in se žrtvuje blagru našega kmetijskega ljudstva.

★ **Naše obrtno šolstvo.** Se že zopet kažejo pri obrtnem šolstvu težke posledice pomanjkanja budgetiranja. To se že dogaja nekaj let, ker naša centrala neče razumeti pomena obrtnega šolstva. Saj so se v sponinu žalostni prizori, ko je mladež demonstirala pri ukinitvi obrtnonadaljevalnih šol. Isto preči v nastopnem šolskem letu. Je zakonito določeno, koliko država prispeva k obrtnonadaljevalnim šolam, a vlada je itak mali kredit že bolj oščipnila. Posamezne šole vpijejo za pomoč. Tako je v St. Vidu nad Ljubljano, kjer sta dve obrtnonadaljevalni šoli, dala država podpore 5450 Din v preteklem letu namesto 40.000 Din.

Zato hira za narodno gospodarstvo tako pomembna institucija po celi Sloveniji. Zaman so ob proračunski debati opozarjali poslanci Jugoslovanskega kluba vlado na preteči propad obrtnonadaljevalnih šol, a vse zaman. »Seljačica« vlada je neusmiljeno spodbijala življenjske vire tako lepih ljudskih institucij. Da se vsaj nekaj reši, je poslanec g. Škulj v četrtlet osebno interveniral za pomoč posameznim obrtnonadaljevalnim šolam pri trgovskem ministrstvu. Upamo, da bo vsaj nekaj izdalo!

★ **Dijaštvo — dijaške vagoni!** Težki gospodarski položaj v mnogih družinah zahteva še posebno žrtve od dijakov, da se mora vsak dan voziti z vlakom v šolo in zvečer zopet domov. Dasi svetujemo, da, kdor le more, uredi drugče, ker bo veliko več koristil za učni napredek svojega otroka, vendar vemo, da se bo tudi letos veliko dijaštva vozilo v šolo. Lansko leto smo v tem oziru opazili nekatere nerednosti, ki smo jih tudi javno ožigosali. Da bi se iste letos ne ponavljale, si dovoljujemo prositi železniško upravo, naj tudi za dijaštvo rezervira posebne oddelke, saj natančno ve, koliko se jih vozi vsak dan. Na okna dotičnih oddelkov naj se napravi napis: Samo za dijakke, samo za dijakinje, kakor imamo razne druge take napise: samo za vojake, samo za nekadilce itd. Upamo, da se bo naše opozorilo pravočasno blagohotno upoštevalo.

★ **Vojni razporedi se vrše:** za okrajno glavarstvo Maribor desni breg na Tezmu dne 5. septembra; v Pelku pri Poljčanah 8. septembra; v Slovenski Bistrici 12. septembra; v Rušah 19. septembra. — K vojnim razporedom morajo priti vsi moški letnikov 1871 do 1904 razen: stalno nesposobni obvezniki in invalidi, začasno nesposobni rekruti letnikov 1901—1904, težko bolni, zelo nužno zadržani, kar morajo uradno poizkusiti dokazati, rezervni častniki, duhovniki. Udeleženci naj prinesejo s seboj »Vojniško ispravo« ali druge vojaške dokumente ali vsaj domovnico, delavsko knjižico in pa enodnevno oskrbo.

★ **»Ilustiranega Slovenca« letnik 1925** se še dobi v nekaj izvodih, vezan v izvršne platnice. Več v oglašju.

★ **Važno za poljske državljane.** Generalni Konzulat Republike Poljske v Zagrebu razglasi: Vsi poljski državljani (moški), stanujoči v Hrvatski, Slavoniji, Bosni, Hercegovini, Dalmaciji in Sloveniji, ki bodo letos dopolnili 18 let, se morajo od 15. septembra do 15. oktobra t. l. zgledati na konzulatu v Zagrebu, Dalmatinova ulica 2-II., v svrhu registriranja. Kateri se ne morejo osebno zgledati, naj se prijavijo pisмено in prilože znamke, da se jim dodelijo formulari v izpolnitev. Isto velja za starejše letnike 1890—1902.

★ **Pozna pomlad.** Iz Šmarja pri Sevnici nam piše nekdo: Ni morda nič tako čudnega, a razveselilo me je, ko sem našel sedaj v zadnjih dneh avgusta nekaj lepih cvetov na srednje stari jablani. Še bolj mično pa je videti, ker so druge veje obložene z lepimi sadeži. Kakor da so se skrili ti zapozneli cveti pred veliko letošnjo močjo in so se upali prikazati šele sedaj, ko božajo drevje topli solnčni žarki. Pač, užili bodo solne toplote dovolj, preveč morda, ali zamrli bodo revčki brez sledu. Saj bo kmalu tukaj ledena starka zima, sovražnica vsega življenja.

★ **Sv. Lovrenca na Pohorju.** Sekundarij javne bolnice v Slovenjgradcu dr. med. Lojze Pirnat prične ordinirati s 1. septembrom v Sv. Lovrencu na Pohorju. 5841

★ **Opozorilo delodajavcem.** Okrožni urad naznanja: Vkljub ponovnim pozivom se čisto ponavlja, da delodajavci ne prijavljajo pravilno niti pravočasno svojih nameščenec v zavarovanje. Vsled tega mora okrožni urad za

zavarovanje delavcev po določenih zakona o zavarovanju delavcev regresirati v številnih primerih obolelim pa nepravilno prijavljenim zavarovancem izplačane datjave. Regresni slučaji povzročajo uradu zato mnogo dela, v zakonu o zavarovanju delavcev normirane sankcije pa delodajavcem, ki ne izpolnjujejo prijavnih dolžnosti po zakonu, velike stroške. Zato opozarjamo delodajavce ponovno na besedilo § 11 zakona o zavarovanju delavcev, ki se glasi: »Oni delodajavec, ki v določenem roku ne predloži ali predloži neresnično prijavo, mora uradu za zavarovanje delavcev plačati brez pravice do odtegljavev od nameščenec: 1. prispevke, ki so dospeli od dne, ko so nameščenec vstopili v obrat, do dne, ko dejansko predloži prijavo, ali če bi prestalo delovno razmerje prej, dokler je trajalo delovno razmerje; 2. denarne podpore in zdravilne stroške, kateri so nastali vsled bolezni zavarovanca, ki ni prijavljen v zakonitem roku, in sicer za bolezen, ki je nastala, preden se je učinila prijava, ali najkasneje 8 dni po izvršeni zakasneli prijavi; 3. škodo, ki se je povzročila, ker se ni prijavila izprememba v delovnem razmerju ali ker se je učinila neresnična prijava; 4. stroške postopka. Za plačilo odškodnin po odredbah tega paragrafa izdaja plačilni nalog okrožni urad za zavarovanje delavcev, zoper katerega se sme prijaviti pritožba v osmih dneh po vročitvi osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev, zoper odločbo osrednjega urada pa v istem roku na ministra za socialno politiko. Ako delodajavec opusti odjavo v zakonitem roku, mora poravnati prispevke v celoti, dokler se odjava dejansko ne predloži.« Pripominjamo, da mora okrožni urad za zavarovanje delavcev brezpogojno izvesti regresno postopanje v vsakem primeru, ko nameščenčeva prijava ne odgovarja zakonu. Vrh tega pa bo urad odsele v vsakem takem primeru zahteval tudi po § 195 ZZD kaznovanje onega delodajavca, ki ne bo v redu vršil svojih prijavnih dolžnosti.

★ **Velika nesreča bo za vse one, kateri** še niso kupili najcenejšega posestva, vinograda, gozda itd. v Sloveniji za ceno 10 Din. Kupi in naroči še hitro srečko bogate loterije prostovoljnega gasilnega društva v Kozjem, okraj Šmarje, ker s to lahko dobiš za 10 Din krasen dom. Zrebanje je že 26. septembra t. l., zato ne odlašaj. Srečke se dobijo pri vseh gasilnih društvih; kjer se niso dospele, naročite jih takoj. Ako kupiš dve srečki, že dobiš eno povrh, torej tri za 20 Din.

★ **Stavbna zadruga v Zagorju ob Savi.** Dne 22. avgusta se je ustanovila »Ljudska stavbna zadruga z o. z.«. Na prvi seji se je konstituiral sledeči odbor: Načelnstvo: Flisek Viktor, Kalšek Franc, Zore Franc, Flere A., Tiringar Janez, Vrtošek Alojz, Kališnik Ign. Nadzorstvo: Postržnik Ivan, Ključevšek Vinko, Celestina Jože, Pfajfer Alojz, Dolinar Polde. Stavbeni odbor: Češut Jože, Kerin Ivan, Vipotnik Vinko, Dežman Jože, Berglez Matevž, Pograjc Jurij. Zadrugi se obeta lepa bodočnost, ker je že takoj v začetku pristopilo lepo število članov. Z ustanovitvijo zadruge se je zadostilo veliki socialni potrebi.

★ **Loterija izobraževalnega društva na Breznici.** Na mnoga vprašanja odgovarjamo, da bodo izžrebane številke objavljene v »Slovencu« takoj po zrebanju. Kdor ne plača srečk do dneva zrebanja, ne more ničesar zadeti, čeprav bi bile njegove številke izžrebane. Kdor neplačanih srečk ne vrne par dni pred zrebanjem, jih bo moral plačati društvu, ki bi jih lahko prodalo drugim, če bi bile pravočasno vrnjene. Dobitkov je 500 v vrednosti nad 50.000 Din. Poleg tega za najboljšo razprodajalca 10 nagrad po 5 zlatih dolarjev. Hitro naročite srečke, ker je le še malo časa do zrebanja.

★ **Zanimivosti o začetku in razvoju avtomobila** so nekaterim malo znane. Avtomobil

je iznašel leta 1769 francoski inženir Nikolaj Josip Kugnot. Ta avtomobil je bil napravljen na tri kolesa ter ga je gonila para. Šestnajst let pozneje je ustvaril drugi avtomobil Anglež Viljem Murdock. Čez nadaljnjih 17 let se je pojavil nov iznajditelj avtomobila Rihard Trevišk. Leta 1826 je Sir Goldwarty Gurney napravil avtomobil, ki je tehtal tri tone in pol in s katerim je leta 1831 dosegel toliko, da je začel svoj izum uporabljati za prevoz potnikov med Cloucestrom in Cheltenhamom. To je bil torej prvi avtomobil, ki se je rabil za prevoz potnikov. Gurneyev uspeh je vzdramil druge iznajditelje, predvsem Walterja Hancocka, dalje Francoza Leaira, ki je v letu 1865 iznašel nov avtomobil na plin in ki se je vžigal na električno iskro. To je bil prvi avtomobil, napravljen na enak način kot so še dandanes. Zanjim je prišel z novim izumom Nemec Markus ter Anglež Butler in Henry Knight. Sčasoma se je avtomobil v svoji sestavi izpopolnjeval tako, da imamo dandanes avtomobil kot najsigurnejše in najhitrejše prometno sredstvo. Avtomobil je še seveda precej drag ter si ga zamore kupiti le premožnejši. Zato ni čudno, ko vse strmi ob vesti, da se v bogati loteriji »Kat. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami« zamore dobiti nov štirisedežen avto za borih 10 Din. Seveda je zraven avtomobila še tisoč drugih dragocenih dobitek kakor: mlad konj, molzna krava, moško kolo, radio-aparat, salonska ura, obleke itd. Zanimivo je nadalje, da dobi vsak, kdor naroči deset srečk, tri srečke brezplačno, kdor pa naroči 100 srečk, si lahko zasluži 400 Din. Za naročilo srečk zadostuje dopisnica, naslovljena na: »Loterijski odbor v Sv. Petru pod Sv. gorami.«

★ **Kje dobiš srečke loterije Društvenega doma v Trbovljah?** Pri vseh orlovskih odsekih in krožkih, pri gg. kaplanih po Štajerskem in čisto sigurno pri Loterijskem odboru Društveni dom, Trbovlje. Menda vsaj veš, da je to dosedaj najbogatejša loterija.

★ **Trgovska visoka šola v Belgradu.** V ministrstvu za prosveto je sklenila konferenca, da se zgradi v Belgradu trgovska visoka šola. Tozadevni kredit je že stavljen v proračun.

★ **Bolniški dopusti.** Radi zlorab pri podeljevanju bolniških dopustov učiteljem je ministrstvo odredilo, da se bolniški dopusti dajejo le v skrajnem slučaju in po odobrenju ministra.

★ **Koliko znaša škoda od poplav?** V poljedelskem ministrstvu naglašajo, da bo znašala škoda vsled poplav skupno 250 do 300 milijonov dinarjev.

★ **Poljski poslanik na dopustu.** Poljski poslanik v Belgradu g. Okenski je odšel na dopust. Zastopa ga prvi tajnik.

★ **Spomenik kralju Petru.** Občinsko predstojništvo v Vrhu se pogaja z zagrebškimi umetnikom g. Rudolfom Baličem, da izdela spomenik pokojnemu kralju Petru.

★ **Profesorski kongres.** Letošnji kongres profesorjev naše države se vrši meseca septembra v Novem Sadu.

★ **Oceanografski institut.** Belgrajska Akademija nauka je prejela od ministrstva za prosveto 25.000 Din za zgradbo oceanografskega instituta na Jadranu.

„Ilustrov. Slovenec“ 1925

Na razpolago je še nekaj izvodov celotnega prvega letnika v izvršni vezavi. Cena brez poštne 80 Din, po pošti 15 Din več.

Znesek naj se pošlje naprej na upravo »Slovenca« z natančno označbo: Naročam vezan letnik »Ilustrov. Slovenec« 1925.

Pizensko pivo
(Urquell 1842)
Restavracija
„Hotel Union“, Ljubljana
Danes in vsak dan sveže pivo
1 po Din 20.—
K. Rist, restavrater.

tivom. b) Kadar pa pade dejanje glavnega stavka v dejanje stranskega stavka, se pa mora na vsak način vezati »cum« samo s konjunktivom imperfecti. c) Kadar pa pade dejanje stranskega stavka v dejanje glavnega stavka, pa se eo ipso veže »cum« z indikativom perfecti. III. Kadar se pa govori o preteklosti za predobno dejanje, se veže »cum« s konjunktivom plusquamperfecti.

V latinskih slovnicaх zamenjamo take modre, naravnost filozofske razdelitve. V vseh slovnicaх se loči »cum temporale« od »cun. narrativum«, ko je vendar jasno, da je vsak časovni stavek pripovedni, torej vsak »cum temporale« je hkratu tudi »cum narrativum«, seveda vsak pripovedni stavek pa ni časovni. Po zgorejšnji opredelbi so v latinski slovnici brez pomena: cum explicativum, inversum itd., ker latinec gleda pred vsem na razmerje obeh dejanj. Nekateri zgledi: Librum cum perlegero, ibo in scholam. Se lepša je part. konstr.: Libro perfecto ibo in scholam. Milites cum vicerant, triumphabant. Cum ambularem, cantabam, ali pa tudi: cum ambulabam, cantabam. Cum scriberem amicus meus venit. Nasprotno pa: Cum amicus meus venit, scribam. Christus cum ieiunasset quadraginta diebus et noctibus, esuriit. Najtežje pa je pogoditi konjunktiv v stavkih, ki so odvisni od infinitivne ali participijalne konstrukcije, ker gre tukaj le za razmerje med dejanjem konstrukcije in med dejanjem vladalnega oziroma nadrednega stavka. Na primer: Cum exaltatus ero a terra, omnia traham ad

me ipsum. Hoc autem dicebat Dominus significans, quia morte esset moriturus. Nekje sem bral »casus moralis« v latinskem jeziku. Tu je šlo seveda le za moralni princip. Toda če gledamo na formalno pravilno latinščino, pa je avtor napravil usodne napake. Zapletel se je v infinitivne konstrukcije, iz katerih se ni mogel dobro izkupati. Glasi se: Sempronius iudex civili matrimonio iunctus iussit cohabitare, quia nullum sufficiens argumentum pro separatione aderat. A sacerdoti amice propterea obiurgatus respondit se tantum declarasse, quia lex statuat circa tale matrimonium, nameste pravilno, quid lex statueret. V inf. perfecti je tukaj prej pretekli čas, ki je stranski, zato je za njim konjunktiv imperfecti za istodobno dejanje. Kaj drugega je tukaj izključeno. Če se je kaj sličnega dogodilo pri pokojnem dr. Deteli, je moral učenec vselej dokazati zakaj je tako prestavil. Če tega ni znal, mu je rekel: Sie arbeiten nach einem gewissen lateinischen Gefühl, welches oft täuscht. Potem je vprašal toliko učencev, da smo prišli do pravilne prestave. To je bil cel koncert, kajti vmes je delal take opombe in opazke, da je spravil vso šolo v smeh. Tako je zainteresiral vse učence, napravil učno uro kratkočasno ter dosegal s svojo prebrisanost metodo velikanske uspehe. Kadar je konečno dobil učenca, da je komaj zmašil zvito podani stavek, je moral še enkrat gladko ponoviti, rekoč mu v čudovito šaljivem tonu: Noch einmal, aber jetzt mit allem Ernst!

Z nedosegljivo razumnostjo in natančnostjo

nam je govoril o rabi povračalnega zaimka, osebnega in svojilnega za tretjo osebo. Učil je, da se ta zaimke stavi v latinščini v vseh glavnih in stranskih stavkih: 1. takrat, kadar se nanaša na subjekt istega stavka. 2. v notranje zavisnih stavkih tudi takrat, kadar se nanaša na subjekt nadrednega stavka. 3. v infinitivnih in participijalnih konstrukcijah tudi takrat, kadar se nanaša na subjekt vladalnega stavka. N. pr. Jesus iussit caecum adduci ad se. Milites dicunt se hostes victuros esse. Tako učiti ni znal prav noben drugi.

V isti smeri, kakor ustno, je dajal tudi pismene naloge. Bile so večinoma kratke, a strašno osoljene. Zato pa so bili tudi rezultati navadno slabi. Kdor je pisal nezadostno, je imel že veliko veljavo. Prav dobri redi so bile bele vrane. Popravil je izredno natančno. Popravek je moral biti popolnoma v redu. Marsikateri dijak je opominjal pol leta zaradi pomanjkljivega popravka. Včasih je šlo le za malo stavkovo ločilo, da dijak sam ni vedel, kaj manjka. Tako nas je ranjki učil pravilno misliti, učil reda in natančnosti, kar je za življenje neobhodno potrebno. Latinske klasike je znal zelo lepo predstavljati in razložiti njih pomen za vse čase. Spominjam se, kako se je navduševal za Cicerona, največjega latinskega govornika. Dejal je, da je njegov najboljši govor »in Verrem«. Cicero ga je kot advokat spravil na zatožni klopi zaradi goljufij in nasilja v Siciliji. Ta govor smo brali v šoli. Potom govornikstva je pa Cicero

latinski jezik očistil, izpopolnil in obogatil z novimi izrazi. Ciceronova latinščina je vzor latinskega jezika.

Posebno je cenil Vergila, največjega latinskega pesnika. Bil je alter Homer, učitelj Danteja in pravi prijatelj cesarja Avgusta. Pokojni je dejal, da je bil Vergil tako velik pesnik, da takega ni bilo ne pred njim in ne za njim razen Homerja. Bil je veren in idealen ter se ni dal od ateistov zapeljati k materializmu. S svojo največjo pesnitvijo Eneido, ki smo jo brali v šoli, je vplival ob vseh časih na vse kulturne narode. Po njej je postal Rimljanom drugi Homer. Grška kultura se je preselila k Rimljanom. Pred vsem je posnel Homerjevo Ilijado, večkrat tudi Odisejo, vendar ji je vili svojega duha. Pespitev so izdali njegovi prijatelji še le po njegovi smrti. Eneida obsega 12 knjig, izmed katerih je druga najbolj znana in popularna. Smrt Laokona, zgodba o trojanskem konju, požar Troje, beg glavnega junaka Eneja, vse to je Vergil mojstersko opisal v verzih, da se rabi pri vseh kulturnih narodih v šolskih in privatnih knjigah. Potem je opisal v šesti knjigi prihod junaka Eneja v Italijo, obisk pri prerokinji Sibiyl in pohod v pekel. Ta knjiga je pa največji umotvor celega dela. Ranjki dr. Detela je pogostokrat citiral Vergila in na učence je napravil vtis, da zna Vergila na pamet. Nekoč je v šoli v dveh presledkih po četrt ure, ki je ostala po učni uri, prestavil celo tretjo knjigo, da smo kar debelo gledali. Tudi Vergilove heksametre, ki so na najvišji sto-

★ **Županstvo občine Račna**, okraj Ljubljana okolica, naznanja, da se vrši jesenski semenj za žirino in blago v ponedeljek, dne 6. sept. t. l. v Čušperku pri postaji. Prvi semenj je bil zelo dobro obiskan, ker je kraj jako pripravljen za nakupovalce žirine, ker le-ti lahko isto nalože takoj tam na železniške voze. Vabimo vse prodajalce in kupce, da posetijo naš semenj v obilnem številu.

★ **Vagoni za sljive**. Ministrstvo za železnice je ukazalo ponovno železniškim direktorjem, da naj pravilno razporedijo vagoni in da po možnosti zadovoljijo vse izvoznike suhih sljiv, kakor tudi, da se ti vagoni ne združujejo na postajah.

★ **Vpisovanje na belgrajski univerzi** in njenih fakultetah v Subotici in v Skoplju se vrši od 25. do 30. avgusta. Predavanja se prično 16. septembra.

★ **Razpored železniških uradnikov**. V ministrstvu za železnice se pripravlja ukaz o razmestitvi železniških uradnikov.

★ **Kongres arhitektov**. Dne 5. septembra se vrši v Splitu kongres arhitektov iz cele države.

★ **Osijska zbornica proti razpustitvi**. Na svoji seji je osijska zbornica sklenila, da se pošlje k ministru za trgovino deputacija z zahtevo, da se zbornica ne razpusti.

★ **Pri glavobolu, omotici, šumenju po nšesih, nemirnem spanju, slabi volji, razdražljivosti** je treba takoj seči po že davno preizkušeni »Franz Josefu« grenčici. Poročila višjih zdravnikov v zdraviliščih za želodčne in črevesne bolezni poudarjajo, da je »Franz-Josef« voda zelo izborna učinkujoče naravno odvajalno sredstvo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 5190

★ **Christofov zavod** vpisuje le še septembra vsak dan na Domobranski cesti 7. Vpisnina 10 Din, mesečna šolnina 100 Din; revni učenci primeren popust. Začetek šolskega leta 1. oktobra. Dnevni in večerni tečaji. 5850

★ **Zlatnik v Zlatorog terpeninovem milu** so našle sledeče osebe: Marija Radežič, Ljubljana, Metelkova ulica 2—I; Malči Jelenc, Tržič; Marija Jenko, Litija; Marija Vrčkovnik, Gaberje pri Celju; Pepca Teropšič, Češenjca št. 30 pri Novem mestu; Alojzij Kraševic, Breg 20 pri Celju; Terezija Laznik, Dol pri Hrastniku; Lea Steipe, Čakovec; Terezija Viher, Maribor-Tezno 34; Marija Tomažević v Ljubljani, Glinška ulica; Marija Račič, Zagreb, Trnajska 57; Stevo Posavac, Staniča kod Bje-lovara; Jelka Kohn, Karlovac; Ana Pulko, Sisak; Ljubica Novak, Kostel Pregrada. 5764

★ **Brezalkoholna produkcija, Ljubljana**. Poljanski nasip 10-I pošlje vsakemu naročniku »Slovenca« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj, ne bo Vam žal!

★ **Zahtevajte samo »Ides« črnilo** v korist »Jugoslovanske Matice«.

★ **Za društvene prireditve** potrebne okraske, konfeti, serpentine, srečolov, šaljivo pošto, krožnike, papirservijete itd. kupujte pri Iv. Bonaču. Pri takojšnjem plačilu znaten popust.

★ **Trirazredna trgovska gremijalna šola** v Kranju. Upraviteljstvo vpisuje novince in dosedanje učence in učenke v nedeljo 5. septembra od 9 do 12 v osnovnošolskem poslopiju (I. nadstropje). Novinci prinese s seboj odpustnico, dosednji učenci-ke zadnje izpriče-

Oblačilnica za Slovenijo

opozarja že danes svoje
cenjene odjemalce na
12. september.

pinji tehnike, je skadiral tako lepo in s tako lahkoto, da smo se vsi čudili njegovemu izrednemu talentu.

Sodobnik in prijatelj Vergilov je bil Horac, ki je Vergila imenoval »anima candida«. Da je pokojni dr. Detela tudi tega pesnika visoko cenil, se ni čuditi, ker je bil Horac šaljive in vesele narave. Njegov zdrav humor opazimo pri marsikateri pesmi. Četudi Horac ni bil tako idealen, kakor Vergil, vendar je spoznal, da samo vrnitev k verskemu življenju more rešiti rimsko državo propada, ki ga bodo prej ali slej povzročili razni krivi brezverski filozofi, posebno Epikurejci in Skeptiki. Brez vere ni morale. Kako važno je, da v gimnazijah bero in se uče učenci starih klasikov! Ako jih bodo izpodrinili, je golovo, da bo nastal pri novodobni inteligenci pravi barbarizem uma in srca. Horac pa ima v svojih pesmih težka metra, namreč skladal je v jambih in sapphijskih metrih, ki jih je povzel od grških lirikov. Pa ranjki je bral ta težka metra z največjo sigurnostjo.

Dalo bi se še mnogo napisati, kaj in kako nas je pokojni učil. Pa že iz tega je razvidno, da je bil blagopokojni šolnik, ki nima para. Pa ne samo učil nas je, ampak tudi vzgajal pred vsem s svojim zgledom. Ne samo kot pisatelj in kulturni delavec, ampak tudi kot učitelj in vzgojitelj si je dr. Franc Detela pri svojem narodu in v sredi svojih učencev postavil »monumentum aere perennius«. Njegovi učenci, ki smo postali duhovniki, bomo storili svojo hvaležnost, ako bomo za pokojnjega blage duše opravili sv. mašo, h kateri je blagopokojni v življenju tako rad prihajal. Blag mu spomin!

valo. Redni pouk prične v četrtek 9. septembra ob 8 zjutraj. Vnanji učenci-ke, ki uporabljajo za obisk šole železnico, imajo pravico do dijaških vozovnic. — Upraviteljstvo.

★ **Državno žensko učiteljsko v Ljubljani**. Slovesna služba božja, ki je za vse učenke in gojenke obvezna, je v nedeljo, dne 5. septembra, ob 10. uri v cerkvi Srca Jezusovega in ne, kakor je bilo pomotoma javljeno, v soboto, dne 4. septembra.

★ **Pričetek šolskega leta na tehniški srednji šoli** v Ljubljani je za nekaj dni preložen. Ponavljalni izpiti se vrše 6., 7. in 9. septembra. Vpisovanje v prve letnike vseh oddelkov se zaključuje v četrtek, 9. septembra, dopoldne. Vpisovanje v ostale letnike vseh oddelkov se vrši v petek, 10. septembra, dopoldne, 11. septembra dopoldne ob 9. uri se morajo vsi učenci zbrati v učilnicah. Redni pouk se prične v ponedeljek, dne 13. septembra, ob 8. uri.

★ **Začetek šolskega leta pri uršulinkah v škofji Loki**. V uršulinskih šolah v škofji Loki bo vpisovanje zunanjih učenk dne 1., 2. in 3. septembra, notranje gojenke naj pridejo v soboto, dne 4. septembra. Otvoritvena služba božja bo v nedeljo, dne 5. septembra, začetek pouka pa v ponedeljek, dne 6. septembra.

★ **Na državni dvorazredni trgovski šoli** v Ljubljani bodo ponavljalni in dodatni izpiti 9., 10. in 11. septembra. Ure za posamezne predmete bodo razglašene na deski pred ravnateljsko pisarno. Šolsko leto 1926/27 se prične 13. septembra s sv. mašo ob 9. uri v križevniški cerkvi. Po službi božji se zbero učenci in učenke v svojih razredih. Redni pouk se prične 14. septembra ob 8. uri. Tisti učenec ali učenka, ki bi ne prišel(a) 13. septembra v šolo, se smatra za izstopivšega(a) in bo sprejet(a) na njegovo(na) mesto drug(a). Naknadno vpisovanje v I. deški in v II. letnik se bo vršilo 11. septembra ob 9. uri. Sprejemni izpit za tiste, ki so se prijavili iz meščanske šole za I. letnik, pa izpita še niso delali, bo 11. sept. ob 10. uri dopoldne. Ako ostane kakšen prostor v I. deškem ali dekliskem letniku prazen, bo naknadno vpisovanje in polaganje sprejemnega izpita 14. septembra ob 10. uri.

★ **Na I. drž. dekliskih meščanski šoli** v Ljubljani (Sv. Jakob) bodo ponavljalni izpiti 30. avg. v torek, dne 31. avgusta, se vrše izpiti privatistinj. Vpisovanje bo za vse razrede dne 1. in 2. septembra. Slovesna služba božja, h kateri morajo priti vse učenke, je v soboto ob 8. uri v stolni cerkvi. V ponedeljek, dne 6. septembra, ob 8. uri se prične redni pouk. — Ravnateljstvo.

Šmihel. Na tukašnji dekliskih meščanski šoli se prične pouk dne 6. septembra.

KRANJSKO ORLOVSKO OKROŽJE PRIREDI DNE 12. SEPTEMBRA 1926 V KRIŽAH PRI TRŽIČU ORLOVSKI DAN.

Ljubljana

○ **Počasnost**. Pišejo nam: Tlakovanje Starega trga zelo počasi napreduje. Mesto od 7 do 17 bi se morda lahko delalo od 5 do 19, da bi bilo delo na tem prometnem kraju prej opravljeno.

○ **Novi Miklošičev spomenik** v Ljubljani. Prejeli smo: Kakor so že dnevnik poročali, se baje v kratkem postavi na bivši cesarjev spomenik pred justično palačo, Miklošičevo doprsje. Portret je izdelal ak. kipar Tine Kos. Poročajo nam, da je avtor bivšega cesarjevega spomenika, ki je v glavnem še ohranjen v prvotni obliki (razen portretne glave), vložil pri mestnem magistratu kot lastniku monumenta protest, da se s postavljanjem tujega poprsja na njegov podstavek, kršijo njegove avtorske pravice. Profesor Svet. M. Peruzzi je v Splitu šele iz časopisja izvedel o postavitvi Miklošičevega spomenika in ga ni o projektu nihče ni obvestil niti vprašal za svet, — kar beležimo kot kronisti.

○ **Davčna administracija** v Ljubljani nanažnja, da se v četrtek, petek in soboto, dne 2., 3. in 4. septembra t. l. vsled snaženja uradnih prostorov ne bo uradovalo.

○ **Dva dijaka** iščeta v sredini mesta cenješe stanovanje. Naslov se izve v upravi našega lista.

○ **Silno siromašna družina** prosi usmiljenja srca za kakršnokoli pomoč, ker živijo v največji bedi in stanujejo pod milim nebo. Mož je vojni invalid, težko telesno pohabljen in ima ženo pred porodom, imata pa že dva majhna otroka. Družina je brez stanovanja in brez potrebne obleke. Kdor bi pomagal s čevlji, ponošeno obleko ali perilom, bo storil dobro delo, ki mu ga bo Bog poplačal. Prinese se lahko v upravo našega lista.

○ **Lichtenturnov zavod**, pričetek novega šolskega leta na osnovni in meščanski šoli: Vpisovanje je 1. septembra od 8 do 12. Otvoritvena služba božja je v soboto, dne 4. septembra za osnovno šolo, v nedeljo, dne 5. septembra za meščansko šolo, vsakokrat ob 8. uri. Redni pouk se prične v ponedeljek ob 8. uri.

○ **Pouk na Drž. osrednjem zavodu** za žensko domačo obrt v Ljubljani se začne v torek dne 14. septembra. Nekaj rednih gojenk se še sprejme in se lahko vpišejo dne 11. in 13. septembra 1926.

○ **Samomor**. V soboto rano zjutraj si je v nekel lokalu na Kolodvorski cesti pogljal pri mizi v družbi drugih ljudi kroglo v glavo neki Josip Podržaj, pekovski pomočnik, doma iz Studenca na Igu. 19letnega fanta so prepeljali v bolnico, kjer so ga operirali in še živi.

○ **Porotne obravnave**. V ponedeljek 13. septembra bo razprava proti An. Špilakovi in Angeli Juvančičevi radi goljufije. V torek proti Antonu Bekšu radi ropa in proti Mariji Kovačevi radi požiga. V sredo proti Antonu Bankotu radi posilstva in oskrumbe.

Maribor

□ **Izredna seja občinskega sveta**. V petek se bo vršila izredna seja občinskega sveta z dnevnim redom: dovoljenje kredita za nujna popravila na strehi realke; dovolitev nedeljnih uradnih ur uradnikom in mestnim uslužbenecem za 1 mesec; dovoljenje kredita za sprejem in pogostitev pravnikov.

□ **Izlet pravnikov v Daribor**. V nedeljo 12. sept. se bo pripeljalo v Maribor iz Ljubljane kakih 600 udeležencev pravniškega kongresa. Ti pravniki bodo napravili iz Maribora na Falo izlet. Mestna občina bo prevzela pogostitev izletnikov in sicer jo bo aranžiral zavod Vesna. Pri lepem vremenu bo prirejena pogostitev pri Gambriu, v slučaju slabega vremena pa pri Götzu.

□ **Jubilij**. G. Vid Murko in soproga Amalija, trgovca v Melju, sta te dni obhajala v krogu svoje družine 30letnico svoje poroke. G. Vid Murko je občinski svetnik SLS v mariborskem obč. zastopu, delaven in zvest pristaja in ugleden, upoštevan trgovec. K njegovemu slavlju tudi mi najiskreneje čestitamo!

□ **Izpremembe v kapucinskem samostanu**. Iz naselbine kapucinov v Studencih pri Mariboru odide v Celje p. Leopold, semkaj pa pride p. Filip iz Škofje Loke.

□ **Slikarski mojster Anton Vavpotič umrl**. V Mariboru je umrl v Smetanovi ulici stanujoči slikarski mojster Anton Vavpotič. Rajni je bil blaga, mirna in obče priljubljena duša ter član Kat. mojstrskega društva. Pogreb se bo vršil v ponedeljek popoldne iz kapelice na Pobrežju na mestno pokopališče. Žaluoči rodni naši sožalje!

□ **Mariborska garnizija na Pohorju**. Mariborski pehotni in topniški polk sta napravila pretekli četrtek skupen pohod na vrh Pohorja. Na vrhu so se vršile vojaške vaje. Od topništva pa so prišle na vrh samo gorske baterije, dočim so poljski topovi obtičali že sredi pota vsled slabih vozniht cest.

□ **Povečanje obratnih prostorov**. Tovar na za kantonazo Benčina in drug v Mlinski ulici bo povečala obratne prostore.

□ **Preselitev Nabavljalne zadruge** za drž. nameščence. Nabavljalna zadruga za državne nameščence je imela doslej prodajalne prostore v Stolni ulici. Zadruga je kupila pred kratkim Tschelligijevo hišo na Rotovškem trgu, kjer je bila doslej gostilna Pečnik. To hišo bo sedaj zadruga popravila in se bo potem preselila iz Stolne ulice v lastno hišo, kjer bodo lepši in prostornejši prodajalni prostori.

□ **Nova hiša**. Višji železniški strojevodja Zjelina, ki je bil prestavljen iz Bosne v Maribor, bo zgradil v Dušanovi ulici novo hišo.

□ **Mariborski orlovski odsek** ima svoj redni občni zbor v sredo dne 1. septembra ob 8 zvečer v društvenem lokalu na Koroški cesti št. 1. K občnemu zboru vabimo vse člane in starčine, da se domenimo za nadaljnje delo v orlovski organizaciji v Mariboru.

□ **Sestanek Ljudskega odra** se vrši v torek, dne 31. avgusta ob pol 8 zvečer v društvenem prostoru Koroška cesta 1. Sestanka naj se zaradi važnosti razgovora udeleže vsi člani.

□ **Znatno povečanje eksportnih prostorov**. V Kežerjevi ulici ima perutninarska tvrdka Vilko Abt eksportne prostore, ki so pa postali znatno premajhni in mestni svet je dovolil g. Abtu razširjenje prostorov za izvoz perutnine.

□ **Preselitev Trgovske banke**. Trgovska banka je bila doslej nastanjena v Slovenski ulici, kjer so se ji pa odpovedali prostori. Znana tvrdka Pregrad na Aleksandrovi cesti »Trgovski dom« bo zgradila nove skladiščne prostore in napravila tudi prizidek v Cafovi ulici. Kakor hitro bodo dogotovljena ta popravila na Trgovskem domu, se bo preselila tjakaj Trgovska banka.

□ **Oddaja naprave štedilnikov** v novih mestnih hišah. Mestni svet je oddal naprave štedilnikov v novi dve mestni hiši v Franciškanski in Smetanovi ulici ljubljanski in narodni tvrdki »Calmus«.

□ **Preložitve vojnega razporeda**. Vojni razpored za mesto Maribor se preloži na 19. in 26. septembra in to radi izleta pravnikov iz Ljubljane v Maribor, ki se bo vršil 12. t. m. Za ta razpored bo izdal mestni magistrat v najkrajšem času potrebna navodila.

□ **Loterija »Dom ubogih«** — spomenik kralja Petra. Ker je komite bivšega ministra g. dr. Kukovca likvidiral tik pred prvim žrebanjem, ki se mora radi tega zopet preložiti, prevzame zopet kreditna in stavna zadruga »Mojmir« celo akcijo kot svoj poseben odsek v smislu § 36. ad. pravil. Razpiše se takoj natečaj za gradajo prve hiše kot glavnega dobitka. Pred žrebanjem se vrši tombola, kakor je bilo prvotno določeno. Imetelji srečk naj srečke dobro hranijo. Izplačevanje srečk je izključeno. Takoj po prevzemu cele akcije bo zadruga »Mojmir« poskusila že od vsega početka naši kraljevi rodbini posvečeno človekoljubno akcijo »Dom ubogih« združiti z največjo akcijo za postavitev spomenika kralju Petru. Zadržno načelstvo je namreč uverjeno, da bi se spomin na velikega kralja osvojitelj z nobenim še tako dragocenim mrtvim spomenikom ne mogel tako veličastno proslaviti, kakor bi se s primernim živim spomenikom, ki bi nudil varno streho revežem brezstanovancem.

Iz trpežnega ševro

z usnjato ali jeseno preobl. peto
Din

149-

Edino pri »VOIRA«, Ljubljana

□ **Mestno dnevno zavetišče**. Vpisovanje v mestno dnevno zavetišče se vrši dne 1. in 2. sept. t. l. vsakokrat od 8 do 12 v pisarni Cankarjeva ulica.

□ **Citraški koncert**. Prvi mariborski citraški klub priredi v nedeljo dne 5. septembra ob pol 20 (pol 8) v veliki dvorani resavracije »Union« preje kino Bioskop pod vodstvom citraškega učitelja g. Antona Bäuerle velik citraški koncert z različnim sporedom.

□ **Vpisovanje v 1. in 2. deško osnovno šolo** se vrši dne 1. in 2. sept. od 8 do 12 in 15 do 17. Stariše opozarjamo letos na nove okoliše 1. in 2. osnovne šole. K okolišu 1. osnovne šole spadajo odslej: celo mejsko predmestje, Cankarjeve ulice vzhodna polovica ter vse ulice med Cankarjevo ulico in glavnim kolodvorom, Aleksandrova cesta od Cankarjeve ulice in Meljske ceste do Franciškanskega drevoreda. Okoliš II. deške osn. šole tvorijo vse ostale ulice vzhodno od Gosposke ulice ter njenega podaljška do glavnega mostu ter vzhodna polovica Gosposke ulice. Dečki nemške narodnosti iz celega mesta se naj vpišejo v II. deški osnovni šoli.

□ **Nezgode**. 21letni akademik g. Ernst Stench iz Aškerčeve ulice je tako nerodno padel, da si je izpahnil levo nogo v gležnju. Prepeljati so ga morali v bolnico.

□ **Nočni nemiri** v Studencih, kričanje in druge podobne reči so na dnevnem redu. Pa saj ni čuda, ko pa je 25 gostilni, ki segajo ena v drugo. Tako pritožbo smo dobili s Studencev in upamo, da bo služilo kraju v dobro, če jo priobčimo.

Celje

□ **Šolski začetek** bo v kratkem. Hladni in vlažni jesenski dnevi pridejo. Preskrbite Vaše otroke z dobrimi in močnimi Adria čevlji, Celje, Narodni dom.

Trbovlje

★ **Zapiranje in odpiranje trgovin**. Glasom sklepa trgovske zadruge v Laškem se glede zapiranja in odpiranja trgovin opozarjajo trgovci, da se strogo držijo določenih ur, ki jih je določil gremij trgovcev v Laškem. Čas za zapiranje in odpiranje je določen sledeče: Za Trbovlje in Hrastnik ob plačilnih sobotah, t. j. vsako drugo soboto, od 7. do 12. ure dopoldne in od 1. do 7. ure zvečer. Ob drugih delavnih dneh od pol 8. ure zjutraj do 12. ure popoldne in od 1. do 6. ure popoldne. Ob nedeljah in navadnih praznikih od 7. ure zjutraj do 11. ure dopoldne. Ves dan ostanejo trgovine zaprte ob sledečih cerkvenih praznikih: Novo leto, Velikonočna nedelja, Velikonočni ponedeljek, Binkoštna nedelja in ponedeljek, Sv. Rešnjje Telo, Sveti dan in Sv. Stefan, kakor tudi na državni praznik Zedinjenja dne 1. decembra. Če bi pa 1. december padel na plačilni dan, ostanejo trgovine odprte. Vsak trgovec si mora preskrbeti uradni prepis tega razglasa in ga mora imeti na vidnem mestu obseženega. Orožništvo ima nalog, da nadzira izvršitev te naredbe.

★ **Pritožba trgovcev**. Danes v soboto so se trgovci proti sklepu o zapiranju trgovin pritožili na občini; posebno proti poletnemu zapiranju; pozimi bi ta nalog lahko bil v veljavi.

★ **Predpis dohodninskega in rentnega davka**. V času od 1. do 15. septembra bodo v uradnih prostorih pristojnega davčnega urada in pri davčnem okrajnem oblastvu v Celju razgrnjeni izkazi o predpisu dohodninskega in rentnega davka za leto 1926. Davčni zavezanci bodo obveščeni s posebnim obvestilom o višini predpisane dohodnine in rentnine potom občinskega urada, ki bo vsakemu dostavil tozadevno obvestilo v teku 8 dni pred razgrnitvijo izkazov. Rok za vložitev pritožev zoper odmero teh davkov poteče s 30. septembrom 1926 neodvisno od tega, ali in kdaj je dostavilo županstvo posebno obvestilo. Prizive je kolkovati z 20 Din, prošnjo za naznanilo odmerne podlage pa s 5 Din.

★ **Začetek šolskega leta**. V soboto dne 4. septembra bo ob 9. uri šolarska maša in s tem se začne tudi pouk v šoli.

★ **Rudarji!** Marsikdo si ni zamogel še kupiti srečke loterije Društvenega doma, ker je bilo to leto za trboveljsko prebivalstvo izredno kritično leto. Počasi se gospodarska kriza in praznovanje šihotv ukinjuje, rudar pa tudi slobodnejše diha. Sedaj ob plačilnih dnevih je najprikladnejši čas, da si kupi srečko in če imaš srečo, dobiš hišo ali drug drag dobiček, ki jih je 520.

Hrastnik

Plaz, ki vleče nad Sentjurčovo gostilno, ogroža tudi obstoj deske osnovne šole. V Sentjurčovo hišo se namreč pri stranskih vratih ne da priti, ker jih je že plaz zasul. Radi nevarnosti, ki preti šoli, je določil okrajni glavar za v petek popoldne ob 2 komisijonelni ogled na licu mesta.

Krška dolina.

Pueljev shod na Velike maše dan na Krškem polju bi mogli imenovati: konjska dirka in nakupovanje konj, združeno s premovanjem govedi. Kaj to pomeni? To se reče: če bi ne bilo vojaštva ta dan nakupovalo konj in če bi kmetijska podružnica ne šla na roko g. Puelju s premovanjem in dirko, bi bili gg. Puelj, Radič in Prepeluh lahko sami sebi pridigovali. Moramo pa še en važen moment omeniti: Kakor se dozdaj ta prireditvev SKS prirejuje, odvaja faktično kmetijske ljudi od nedeljske službe božje. Kdor je hotel biti točno na mestu, ta dan ni bil pri sv. maši, ker ni

Zanimivosti

KAKO BOGATA JE AMERIKA?

110 milijonov prebivalcev, ki prebivajo na ozemlju 3.700.000 štirinajstih milijard dolarjev. Pri bankah imajo naloženega okoli 40 milijard. Zavarovalnice za življenje znašajo več kot 70 milijard. 500 milijonov akrov obdelane zemlje ima vrednost 77 milijard. Krav mlekarice cenijo da je v Uniji nad 24 milijonov, 40 milijonov je druge goveje živali. Potem 40 milijonov ovac in 60 milijonov prašičev. Letna produkcija koruze znaša nad tri milijarde merikov in pšenice eno milijardo. Vrednost izgotovljenih, v inozemstvo izvoženih izdelkov znaša na leto okoli 15 milijard dolarjev. Letna pridobitev sirovega olja znaša nad 23 milijard galon ali nad sto milijard litrov.

KAJ ZMORE ENO PŠENIČNO ZRNO.

Izračunali so, da pšenično zrno v enem letu rodi 50 zrn. Iz teh 50 zrn bi bilo drugo leto že 2500 zrn, tretje leto pa 125.000. V šestem letu bi število naraslo na 15.625 milijonov, v dvanajstem pa na 244.140.625.000 milijard. Po tem računu bi eno samo pšenično zrno po tretji žetvi 320 oseb enkrat nasitilo.

KJE ŽIVI NAJVEČ ŽIDOV?

V Newyorku. Po podatkih zadnjega ljudskega štetja je 30 odstotkov prebivalstva mesta Newyork Židov, namreč 1.642.000. Torej je v tem mestu samem nič manj kot ena desetina vseh židov na svetu.

NAJDRAGOCENEJŠA ŽIVAL.

Toliko kapitala ni mogoče od nobene živali dobiti kot od morskega kita. Dorastel kit na Grönlandu da eno tono ribje kosti, vredno 10.000 dolarjev in 25 ton olja, vrednega okoli 2500 dolarjev. Zato je razumljivo, da je lov na to dragoceno žival zelo živahen, in ako se ne bo nič ukrenilo, bo sčasoma kit popolnoma izumrl.

BOJ Z DIVJIMI ZVERMI.

Po uradnih podatkih o lovskih uspehih v Indiji lansko leto izvemo, da je bilo v teku enega leta ubitih 6000 leopardov, 3000 medvedov, 2000 volkov in okoli 3000 tigrov, vsega skupaj okoli 25.000 divjih zverin.

Nagrade, katere je vlada izplačala lovčim, gredo v mnogo tisoč funtov. Razen tega pa so lani pobili tudi nad 60.000 kač, za katere so bili tudi izplačani visoki zneski na premijah. Po izkazu lovskih kart je bilo na teh lovih udeleženi tri milijone pušk. — A mnogo je bilo tudi človeških žrtev. 19.000 jih je umrlo v enem letu na posledicah kačjega pika. Nad 1500 lovcev so raztrgali tigri, volkovi in leopardi okoli 500, medvedje 700 in ravno toliko sloni. Deset pa jih je našlo smrt v bojih s hijenami. Vseh žrtev je bilo 3360.

VIŠEK NADUTOSTI.

Nekdo iz inozemstva je poslal v Italijo pisma brez naslova, pač pa mesto tega napisal »največjemu pesniku Italije«. Seveda so pismo izročili v roke Gabrielu d'Annunziu. Toda ta ga ni sprejel, češ, da ni pravilno naslovljeno. Rekel je, da bi moralo stati na pismu samo »največjemu pesniku«, potem bi ga sprejel.

KAZNOVANA PREVZETNOST.

Župnik Kneipp je zdravil neko čamo. Ko je ozdravela, je župnika tako »od zgornj dol« vprašala, koliko je dolžna. »Kaj pa ste?« jo vpraša župnik Kneipp. »Dvorna dama njene kraljeve visokosti velike vojvodinje hesenske«, je odvrnila dama s še nekoliko bolj prevzetnim naglasom kot prej. Čisto mirnodušno je Kneipp odgovoril: »Služinčad ne plača nič«.

OGROMNE VSOTE.

Žrtvujejo Amerikanci za zabavo. Po uradnih poročilih so lansko leto plačali vstopnine za razne javne zabave 715.170.000 dolarjev, t. j. 39 milijard 334 milijonov dinarjev. Seveda ne smemo pozabiti, da se tam prirejajo športne prireditve, o kakoršnih pri nas niti pojma nimamo, in da 200 tisoč gledalcev ni nič redkega. Potem pa pol milijona kinopodjetij, ki se nahaja po celi Uniji. Vendar je vsota za naše razmere nepojmljiva.

RIBOLOV S SESALKAMI.

Ribe lovimo s trnkom, mrezo, v nekaterih krajih jih tudi streljajo. Toda Amerikancem to ni zadosti, izumili so si nekaj novega. Iz čolna spustijo široko cev v nekaj tank in s pomočjo centrifugalne sesalke, katero goni motor, se v eni minuti tank, kateri drži 14 ton vode, napolni in z vodo vred ujamejo tudi ribe. Voda se nato odtoči, ribe pa ostanejo v tanku. Ta način ribolova je zelo enostaven, a zelo uspešen, kajti v rib bogatih vodah je mogoče na mah vloviti do dve toni rib.

LAZNIKOV NE BO VEC.

Dr. John Larsen v Kaliforniji, ki je policist, toda doktor filozofije, je iznašel aparat, ki odkrije vsako laž. S preizkušnjo dihanja, delovanja srea in živcev aparat kontrolira, ali dotična oseba laže ali ne. V senzacijonelnem procesu Karla Reeda iz Marysville v Ameriki je ta stroj pokazal, da je Reed govoril resnico.

BOBNANJE ČRNCEV.

Znano je, da bobnajo črnici poročila akov vso Afriko in da pridejo novice včasih na ta način prej skozi kot z brzojavom. Ko se je potopil veliki parnik »Lusitania«, so vedeli o nesreči črnici vse Afrike že teden nato. Ameriški profesor etnologije Buchanan študira sedaj ta čudni način poročanja; doslej je mogel le ugotoviti, da obstajajo ostanki nekega jezika, ki služijo za izmenjavanje poročil in pri čemer pomagajo bobni, kojih glas gre 90 do 100 km daleč.

TOLERANCA PROTI ALKOHOLU.

Tako imenujejo zmožnost bitja, pridobljeno s stalnim uživanjem, da prenese množine, ki drugega zastrupijo. Vprašanje je, ali je toleranca posledica pomnožene odporne sile telesnih celic ali pa pomnožene zmožnosti telesa, da uniči alkohol z oksidacijo, ali pa posledica obeh lastnosti skupaj. Opazovanja pravijo, da je pri pivcih iz navade po vžitju alkohola manj alkohola v krvi kakor pri nevajenih ljudeh. Najbrž je tako, da pridejo pri ljudeh, ki prenesejo veliko množino alkohola, ne da bi se opijani, znaki kroničnega alkoholizma na notranje organe in jim nervozni elementi otopijo.

»NAJVIŠJI« POŽAR.

Pred kratkim je vsled kratkega stika nastal ogenj v najvišjem poslopu na svetu, namreč v Woolworthbuildingu v Newyorku. Tri požarne brambe so prispele, a niso imele kaj opraviti, ker je samo motor dvigala pogorel. To je bil torej do sedaj najvišji požar na svetu. (V to stavbo so se dvignili tudi naši potniki, ki so šli na evharistični kongres v Čikago, med temi tudi naš gospod knezoškof.)

VOZ KNJIG V AMERIKI.

Za Ameriko značilne so potujoče izposojevalne knjižnice. Voz s knjigami je velik tovorni avto, ki najde pot tudi do najbolj oddaljene hiše, celo do začasnih šotorov rudarjev. Večinoma se vozi z avtomobilom ženska, ki knjižnico upravlja. Življenje je lepo in romantično, a ne zmeraj brez nevarnosti. Včasih napravi taka potujoča knjižnica 150 do 200 kilometrov na dan; knjižničarko pozdravljajo povsod kot rešilnega angela, ki prinaša izstradanim ljudem toliko duševne hrane. Celotno v skrajnih kalifornijskih gorskih gnezdih daleč proč od vsake železnice, ima potovalna knjižnica zveste in hvaležne odjemalce.

MASTODONT.

V provinciji Caserta v Italiji so izkopali okostje mastodonta, prednika našega slona iz novejšega terciara. Starost njegovo cenijo na 100.000 let. Najbolj važno je to, da so ohranjeni tudi še čokani, 2,2 m dolgi. To je prvi tak slučaj.

»BUBI-ZNAMKE«.

Vlada republike San Salvador je prva, ki je uradno priznala novo modo ženske frizure. Tam je namreč te dni izšla poštna znamka, katere ima v sredini sliko tipične moderne ženske ki bubi frizuro.

STROGA KAZEN.

V Bloomfieldu v Ameriki je bil pred sodnika priveden šofer, ki je v pijanosti vodil avtomobil. Izgovorbo pa imajo ameriški šoferji cele leksikone. Tako se je tudi ta šofer izgovarjal, da je preveč in premočne cigare kadil in ker ni kajenja vajen, je postal omočen. A pomagalo mu ni nič, kaznovan je bil, ker je bil pijan sploh, ker je pa v takem stanju ogrožal varnost pasantov, je dobil še 30 dni zapora in odvzela se mu je licenca za vožnjo za dve leti.

Ameriško časopisje potrebuje vsak dan dva milijona ton papirja. Enodnevna izdaja vsega časopisja Amerike bi položeno drugo poleg drugega dala dolgot 64 milijonov kilometrov, torej 1600 krat okoli ravnika.

Na enega duhovnika pride v Rimu 8300 duš, v Kölnu 8920, v Berlinu 10.427, v Milanu 11.700, v Bruslju 14.400, na Dunaju 22.500 in v Parizu 22.600 duš.

Svila je slabši prevodnik toplote kot bombaž ali platno.

Sport

Kolesarsko in motociklistično društvo Sava v Ljubljani priredi dne 5. sept. t. l. popoldne ob pol treh kolesarsko dirko na progi Šiška—Kranj—Tržišče in obratno. Zvečer ob pol 6 se vrši srečkanje za 11 dobitkov. Popoldne ob pol dveh zbirališče na Sv. Jakobu trgu ter skupni pohod z godbo v Šiško. — Spored dirke: 1. Prva skupina: društvena glavna dirka s težkimi kolesi na progi Šiška—Kranj—Tržišče in obratno. 1. dirlo: diploma in bokal, kateri pride v last 1. dirkača pri dvakratnem ali trikratnem v presledkih. Poleg tega so še tri dirke. 2. Društvena dirka: lahka skupina gornja proga. 4. dirka. 3. Dirka: Kolesarsko društvo Sora, gornja proga. 5. Dirka novincev: Šiška—Kranj in obratno. 4. dirka. 6. Seniorska dirka: 2 km od 45 let naprej. 4. dirka. 7. Seniorska dirka: od 45 let naprej. 4. dirka. 8. Damska dirka zveznih društev: 2 km. 4. dirka. 9. Invalidska dirka zveznih društev: 2 km. 4. dirka. — Dobitki za srečkanje in dirke za dirko so razstavljeni na Karlovski cesti 4. — Gornje društvo priredi danes izlet. Zbirališče ob pol 2 pri Narodnem domu. Kraj se določi na licu mesta.

Mariborski tenis turnir za prvenstvo mariborske oblasti se je pričel že v petek popoldne. Za turnir je prišlo naravnost rekorno število prijav, namreč 75. V nedeljo zvečer se vrši prijateljski večer za vse udeležence turnirja v hotelu »Merano«.

Razstava psov, ki jo priredi kinološka zveza v Ljubljani, je namenjena vsem slojem publike. Razstava ni morda kakšna zgolj lovskim ali športnim krogom namenjen pregled naših štirinogih lovskih in bišnih prijateljev, temveč pregled vseh psov, katere gojimo v Sloveniji. Vsakdo, ki ima psa, o katerem sodi, da je pripadnik te ali one rase, naj ga razstavi. Izvedel bo odsodnikov, ali pripada tej ali oni pasmi in jeli plemensko in po formi dober ali ne. Glavni namen vsake razstave je podučitev publike. Polagoma se navadi sama presojati in ločiti dobro od slabega. Zato ni potrebno, imeti vsakemu psu rodovnika. Sodniki ne sodijo živali po rodovnikih, temveč po plemenski izrazitosti in telesni lepoti. Le pri nekaterih pasmah lovskih psov zahtevajo vpogled v rodovnik in to pri psih, ki konkurirajo za prve ocene in dirke. Običajno goji zlasti hišne in domače pse mnogokrat prav lepe živali, o katerih pa ne ve, da so pripadniki te ali one plemenske skupine. Vsakdo to lahko ugotovi; zato je prirejena ocena psov na razstavi. Okoristimo se te prilike v Ljubljani se opazijo n. pr. prav lepi spici, kateri bi dosegli brez dvoma dobro oceno. Teh lepih bistrih in za čuvstvo izbornih psikov je žalibog že prav malo in škoda bi bilo, ako se ti ne pridejo. Tudi pristnih kosmodlakih pinčev je nekaj in nekaj prav dobrih francoskih buljev, da ne govorim o večjih in izrazitejših pasmah, ki si bodo itak šele v svojo častno dolžnost, odzvati se klicu na »junaki mejdan 8. in 9. septembra. Penfije in diplome, označujoče oceno, so pripravljene, treba je le priti vsakemu po svojo in ohrani si jo sigurno v spomin na veliko mednarodno razstavo psov leta 1926. v Ljubljani. E. K.

ARNE BORG — PREMAGAN!

Po tekni za evropsko prvenstvo v Budimpešti je šel Arne Borg s svojim novim rekordom na 1500 m v Benetke, na Lido. Ko je nekega dne plaval tam okoli, se mu je pridružil majhen črn gospod in mu je plaval trajno ob boku. Borgu se to ni dopadlo in je napravil kar krepkih sunkov, hoteč sesprijemalca znebiti. Pa ni nič pomagalo, tudi oni je napravil par sunkov in mu je bil spet vstrice. Naj je napravil Borg, kar je hotel, molčeč spremljevalec je plaval zmeraj zraven njega. Po dvehurnem ljutem boju je stopil Borg ves izmučen iz vode, oni je pa plaval še pol ure naokoli in je šel potem ven, prav nič utrujen.

Borg je planil k njemu: »Ali ste napravili nov svetovni rekord?« — »Ne.« — »Ali trenirate za rekord?« — »Ne.« — »Ali hočete preplavati Kanal?« — »Ne.« — Ja, za božjo voljo, kaj pa je vaš poklic?« — »A kaj sem jaz? Jaz sem ekspresni pismonoša v Benetkah.«

FRANCIJA ZA SPORT.

Francija se ne nahaja baš v najugodnejših finančnih razmerah, pa vendar za sport veliko žrtvuje, in so francoska športna društva s podporami države prav lahko zadovoljna. Letos so dobile francoske športne zveze tole državno podporo:

Zveza telovadcev 240.000 frankov, zveza za vojaško pripravo 70.000 fr., kolesarska zveza 75.000 frankov, atletska zveza za telesno vzgojo in pripravo za vojaško službo 220.000 frankov, narodna zveza 180.000 frankov, rugby-zveza 50.000 frankov, zveza za ženski sport 30.000 frankov, smučarska zveza 30.000 frankov itd. Samo eno nam ne dopade: povsod gleda militarizem ven. Pri nas pa sploh nihče nič ne da.

AVTOMOBILNA CESTA HAMBURG—MILAN.

Nekoč smo že pisali, da hočejo zgraditi skoz Srednjo Evropo avtomobilno cesto, ki bo šla od Hamburga do Milana. V začetku so mislili, da so za načrtom ameriške skupine; pa niso, temveč v prvi vrsti italijanske. Sicer je pa stvar ob cesti ležih mestnih uprav, prometnih zvez in drugih interesiranih organizacij, da se zanimajo za ta važni načrt. Gotovo je, da je mesto Frankfurt denarno zraven. Prvotno črto hočejo nekateri še sedaj spreminjati; je pa tale: Hamburg—Hannover—Frankfurt; od tu naprej sta dve varietati: renška dolina —Basel ali pa Frankfurt—Stuttgart; obe varietati imata kot zaključno točko Zürich in dalje čez Sv. Gotard v Milan.

Po počitnicah

ko se skoraj vsakega človeka lotijo zopet vsakdanje skrbi in dolžnosti, bo slehernega razveselilo poročilo, da se je med časom počitnic cena oblačilom, posebno pa oblačilom za jesenski in zimski čas, znatno znižala.

Ko so odhajale rodbine na počitnice, se je v ateljejih začelo s prav ameriškimi delom. Vozove dragocenega angleškega in češkega sukna ter najboljših podlog je bilo razstrijenega v krojne dele. Škarje so škrtale, stroji so drdrali noč in dan. Najboljše strokovne moči so merile, primerjale, vbadale in vlekale pod skrbnim nadzorstvom akademičnega krojnega mojstra. Likalniki pa so končno zgladili oblačila v sijajno eleganco. Zaloga je napolnjena z modernimi po kroju in blagu nedosegljivimi zimskimi in jesenskimi suknjami, raglani, površniki, damskimi plašči posebne lepote in šika; polno je dalje krasnih oblek za gospode in dame, suknj in suknjičev ter oblek za dečke, tako, da je mogoče ustreči takoj vsem zahtevam. Izpopolnjena je dalje zaloga finega perila, modnih potrebščin, kravat, ovratnikov ter sportnih čepic. Uvozilo se je suknjo iz angleških in češkoslovaških tovarn zadnjih novosti in si jih more vsakdo brezobvezno ogledati. — Vsem predmetom je bila cena znatno reducirana, tako, da bo vsakomur omogočeno se izborno in ugodno obleči. Cenjenim, zanesljivim odjemalcem se bodo nudile tudi v nadalje plačilne ugodnosti ter je s tem nedvomno olajšana skrb za nabavo oblačil sebi in svojem. — Proseč svoje cenj. odjemalce, da mi tudi v bodoče poverijo nabavo oblačil, o katerih novosti in posebni priporočljivosti bom, kakor doslej tako tudi v nadalje, stalno obveščal v »Slovenca«, belježim z najodličnejšim spoštovanjem

Drago Schwab. Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Iz novosti drž. licalne knjižnice v Ljubljani.

(Priobčuje dr. Joža Glonar.)

- 4.
- Albertini L.: Lehrbuch der Graphologie. Stuttgart, 1922. (II 42.238.)
- Anzilotti A.: Italiani e Jugoslavi nel risorgimento. Roma, 1920. (42.164.)
- Bartulic R.: Ungarns Rolle im Weltkrieg. Lausanne, 1917. (45.249.)
- Beseda, Russkaja. Moskva, 1850— (42.304.)
- Bibliographie, Volkskundliche, für das Jahr ... hg. v. E. Hoffmann-Krayer. Strassburg, 1919— (45.167.)
- Bošković R. J.: Theoria philosophiae naturalis. Chicago, 1922. (III 42.177.)
- Brandes G.: Voltaire. Berlin, 1923. (II 45.071.)
- Bussler L.: Instrumentation und Orchestersatz. Berlin, 1879. (42.382.)
- Cvijić J.: Говори и чланци. Београд, 1921— (II 45.182.)
- Cermák J.: Skupina Razorská. Příspěvek ku geomorfologii Jurských Alp. V Praze, 1907. (II 45.139—5.)
- Dahms W.: Schumann. Berlin 1916. (42.064.)
- Dilthey W.: Das Erlebnis und die Dichtung. Leipzig, 1924. (45.162.)
- Eickert H.: Die historische Volksballade der Engländer und Schotten. Leipzig, 1926. (45.152—7.)
- Fechheimer H.: Kleinplastik der Ägypter. Berlin, 1921. (II 45.124—3.)
- Friedensburg F.: Die Münze in der Kulturgeschichte. Berlin, 1926. (45.240.)
- Ganghofer L.: Lebenslauf eines Optimisten. Stuttgart, 1921—22. (45.253.)
- Goldbeck E.: Der Mensch und sein Weltbild im Wandel vom Altertum zur Neuzeit. Gesammelte kosmologische Abhandlungen. Leipzig, 1925. — (42.118.)
- Graebner Fr.: Methode der Ethnologie. Heidelberg, 1911. (45.177—1/1.)
- Gubo A.: Geschichte der Stadt Cilli. Graz, 1909. (42.068.)
- Haebler K.: Die deutschen Drucker des XV. Jh. im Auslande. München, 1924. (III 42.178.)
- Haezel E. & H. Tschermann: Das Einzelwohnhaus der Neuzeit. Leipzig, 1907. (II 42.240.)
- Handbuch der Politik. Berlin 1920— (II 42.021.)
- nal des sources de bibliographie courante. Genève, 1925. (42.347.)
- Jahrbücher, Ungarische. Hg. v. R. Gragger. Berlin, 1921— (II 45.062.)
- Juri s pušo. V Trstu, 1869— (III 42.183.)
- Kapp J.: Liszt. Berlin, 1922. (42.063.)
- Kayser E.: Abriss der allg. u. stratigraphischen Geologie. Stuttgart, 1925. (II 45.064.)
- Klein A. A.: Zwischen Drau und Adria. Geschichte, Kultur, Brauch und völkische Not des Deutschlands am Südmeeer. Wien, 1924. (45.190—2.)
- Ladendorfer O.: Historisches Schlagwörterbuch. Strassburg, 1906. (45.114.)
- Landsberger Fr.: Vom Wesen der Plastik. Wien, 1924. (45.100.)
- Lavrin J.: Gogol. London, 1925. (42.162.)
- Leonardo da Vinci, der Denker, Forscher und Poet. Jena, 1911. (42.371.)
- Loubier H.: Der Buchenband von seinen Anfängen bis zum Ende des 18. Jh. Leipzig, 1926. (42.236, 21.22.)
- Magyary Z.: Das Ungarische Budgetrecht. Berlin, 1924. (II 45.136—II.)
- Meissner Br.: Babylonien und Assyrien. Heidelberg 1920—25. (45.177—1/3, 4.)
- Mielke H.: Der deutsche Roman. Dresden, 1912. (45.104.)
- Milovanović M. M.: Судска медицина. Београд, 1926. (42.086.)
- Neugebauer R. & J. Orendi: Handbuch der orientalischen Teppichkunde. Leipzig, 1922. (45.091—4.)
- Naumann H.: Die deutsche Dichtung der Gegenwart, 1885—1924. Stuttgart, 1924. (45.087—6.)
- Nowak K. Fr.: Chaos. München, 1923. (42.036.)
- Ossip-Louricé: Le langage et la verbomanie. Paris, 1912. (45.079.)
- Pikler B. & R. Braun: A list of all Hungarian Books in Trade. Budapest, 1925. (42.135.)
- Politik, Die große, der europäischen Kabinete 1871—1914. Berlin, 1922. (II 42.041.)
- Popović D.: Речник српског и немачког језика. Београд, 1926. (42.078.)
- Radojević D. & Dr. Tomić: Преглед економског стања српске области. Београд, 1926. (42.036.)
- Revue yougoslave. Réd. A. Arnaudovitch. Paris, 1919—20. (II 45.150.)
- Rabieri E.: Storia della poesia popolare italiana. Firenze, 1877. (42.161.)
- Sarre Fr.: Die Kunst des alten Persien. Berlin, 1922. (II 45.124—5.)
- Schönbaum H.: Die Kenntnis der byzantinischen Geschichtsschreiber von der ältesten Geschichte der Ungarn vor der Landnahme. Berlin 1922. (II 45.136—I/1.)
- Slavia. Casopis pro slovanskou filologii. V Praze, 1922. (II 45.067.)
- Spinić Vj.: Critice iz hrvatske književne kulture Istre. Zagreb, 1926. (42.087.)
- Streitberg-Festgabe. Leipzig, 1924. (II 45.215.)
- Sirolo B.: Pregled povijesti hrvatske muzike. Zagreb, 1922. (42.325.)
- Thomas-San-Galli, W. A.: Johannes Brahms. München, 1922. (42.276.)
- Todorović R. V.: Ђискрзумилујрдговговго Тодоровић Р. В.: Објашњење... закона о државном рачуноводству. Београд, 1926. (42.069.)
- Ueberweg Fr.: System der Logik und Geschichte der logischen Lehren. Bonn, 1874. (42.349.)
- Vom Altertum zur Gegenwart. Leipzig, 1921. (42.112.)
- Wendel H.: Z jehoslovanského světa. Cyklus studií. V Praze, 1924. (45.179—5.)
- Zabolotskiy P. A.: Русская опера въ литературѣ сербскаго возрожденія. Варшава, 1908 (42.074.)
- Zivanović Z.: Политичка историја Србије у другој половини 19. в. Београд, 1926. (42.101.)

**K ČISTI OBLEKI
RABITE ČISTO OBUTEV**

Moški 99° - Ženski 65° -
Otroški 49° -

Bata

Vera in kultura

Sveti Frančišek Assiški in njegova doba.

I.

Tedaj je sedel na prestolu nemških cesarjev Friderik II. Ob tistem času je bival v mestu Palermo in njegov dvor je bil poln sija in orientalskega razkošja. V svoji palači v Palermo je imel starinske, grške kipe, dalje stare stebre iz marmora iz Ravene in dragocena darila, ki so mu jih poslali mohamedanski knezi. Imel je pa tudi izredno zbirko nemških, francoskih in italijanskih umetniških izdelkov. Njegovi služabniki so nosili obleke iz kitajske svile. Njegova miza je bila obložena z najizbranejšimi jedili; pri jedi so spremljali zamorci na srebrnih godalih čudovite plesne saracenskih plesavk. Predavali so pesmi cesarja samega in navduševali goste, ki so se čudili cesarjevi umetnosti. V zverinjaku so se podile divje zveri iz Afrike in Azije.

A vsa ta prelest je bila le navidezna, zakaj velike neizgode in nesreče so tlačile začetkom 13. stoletja vse krščanstvo. Prav nič se ni uresničila lepa misel rimsko-nemškega cesarstva, po kateri bi morali obe od Boga postavljeni oblasti v iskrenem združenju skrbeti za pozemski blagor za večne blagore svojih krščanskih narodov; da bi morali ključ (sv. Petra) posvečati meč (cesarja); meč pa bi moral stražiti ključ. Obratno — ta lepa misel se je izmaličila v najhujšo sovražnost in najhujše boje. Od izhodnega morja pa tja do juga — do Sicilije — je besnel boj med papežem in cesarjem, med Welfi in Gibelini. In ko so bili Hohenstaufci poraženi, in ko so si pridobile laške države svobodo, je še dalje trajal boj med zmagovalci samimi, so se pojavljale meščanske vojne, mest in graščakov. Vseposvods so plameli z vso strastjo zublji vojne podivjanosti. Istočasno je bilo v mnogih mestih, ki so na mah obogatela od trgovine in obrti, konec onega miroljubnega, zmernega, preprostega in nežnočuvstvenega življenja značajnih meščanov, ki ga Dante tako mило popisuje. Na mesto tega lepega življenja je stopil nov red, nov zarod bahatih mogočnejšev, ki so živeli tako razkošno, lahko miselno in potratno, da niso v tem oziru prav nič ostajali za orientalskim in zahodno-evropskim življenjem cesarskih dvorov. Tudi Cerkev ni ostala čista pri tem splošnem madežu. Znatnega dela višje duhovščine in celo redovnikov so se polastile splošne bolezni: samopašnost, grabežljivost, razkošnost in brezdelje. Proti tem boleznim so se dvignile razne krivoverske družbe, tako družba ubogih iz Lyonca, imenovani tudi Waldenci in Albigeni, ki so s svojimi nauki, da se mora spet obnoviti uboštvo Cerkev po zgledu apostolov in da Cerkev nima pravice do nikakega imetja, grozili upropastiti meč Cerkev. Zdelo se je, da se majejo vsi stebri postavnega reda, da bodo razpadli vsi zakoni temelji — od zunaj pa je pritiskal z veliko silo stari sovražnik kristjanov — islam.

Slabo je bilo tudi s krščanskim нравnim življenjem. Boj papežev zoper simonijo, konkubinat in investituro; ustanovitev strogih redov cistercijancev in norberincev; bogastvo, ki ga je gromadila trgovina po mestih; neprimerno stremjenje po osamosvojitvi, ki je razdvajalo cesarja in papeža, mesta in kneze, plemstvo in meščanstvo — vse to glasno pričalo o poslabšanju krščanskih čednosti. Samogoltnost in vladateljnost nista bila pravzaprav jedro vsega tega. Poglaviti vzrok propadanja je bil vse globlje: — vera je postala mrtva! Da so ljudje navdušeni za pozemske dobrine, pride vedno od tega, ker niso nič zavzeti za višje blagore. Ker se niso posrečile križarske vojne, se je ljudstvo hudobalo na duhovščino, ki je te vojne priporočala in bila torej tudi odgovorna zanje. Še bolj se je ljudstvo zamerila duhovščina, ker je duhovščina nabirala prispevke za križarske vojne, ker je veliko prelatož živelo v bogastvu in ker je pobirala desetino. Koder je govoril kak vzorni govornik, kakor n. pr. Arnold iz Brescie, zoper pozemsko cerkevno imetje in se dvignil zoper duhovščino in tako obljubljal ljudstvu večjo svobodo, je imel gotovo dosti privrženec. Čeprav so ostale na ta način provokirane zmede le po gotovih deželah, vendar so javno pričale o veliki mržnji zoper duhovščino in samostane.

Waldus je postal zastopnik te mržnje, ki je zbral nezadovoljne elemente in jih dvignil zoper Cerkev. Na drugi strani se je spet razširil po Evropi maniheizem, ki se je zanesel iz jutrovih dežel. Manihejci so bili živeli pred sto leti v bizantinskem kraljestvu in so se širili v sekto bogomilcev po Francoskem, Italijanskem in Nemškem in se imenovali Patarenci, Katarenci in Albigeni. Tudi med učenjaki so se širili nevarni nauki. Na univerzi v Parizu, ki je bila najznamenitejša univerza tedanje dobe, so javno zastopali panteistične misli; a Abälard je prav ondi hotel uvesti zmorni racionalizem v bogoslovno vedo. Mnogo dijakov in dosti znamenitih mož ni imelo več prave vere in so dvomili, da bi bil Kristus zares od mrtvih vstal. A Friderik II. je najbolj prednjačil v brezboštvo, je dejal, da je Kristus toliko kot Mohamed, je trdil, da naj človek veruje le to, kar more videti na lastne oči in razumeti

s svojo pametjo. Vendar bi bilo napak, če bi dejali, da je bila tudi večina ljudstva brez vere. Jedro ljudstva se je tesno oklepalo Cerkev in prav tako je hotela vsa duhovščina, da je in ostane za vsako ceno katoliška. Brez dvoma pričajo množične veličastne cerkve in razni tedaj ustanovljeni samostani, ki so se dvignili krog leta 1200 v svet, da katoliška misel na vsak način ni zamrla in tudi ni umirala. Še je stala Cerkev — vendar — majala se je.

Prav v današnji dobi se je izkazalo, da ni moči z nasilnimi sredstvi popraviti napak in slabosti v Cerkv. Krščanstvo je po svojem najglobljem bistvu kraljestvo duha, zato je moremo to kraljestvo le z duhovnimi sredstvi podpreti in iznova oživiti. Kako bo torej Bog pomagala krščanstvu? Zmeraj so božji pripomočki v tem pogledu eni in isti: da nam pošlje velike in svete ljudi, velike redove in pobožnosti Cerkev. In tako je bilo tudi tedaj. Ko je bil sveti Frančišek molil pred križem v cerkvi sv. Damijana, mu je naročil Gospod: »Pojdi in popravi mojo Cerkev.« In stopil je z asiških višav sv. Frančišek, in prišel je s Pirenej sv. Dominik. Oba sta bila poklicana, da obnovita svet: Frančišek z uboštvom in ljubeznijo, Dominik pa s plamenico prosvetljene učenosti. S svojimi redovi, ki sta jih ustanovila, sta na najčudovitejši način prenovila svet in človeštvo. Kakor sporoča staro izročilo, sta se nekoč oba sešla v Florenci; ta sestanek sta krasno vpočela Luca in Andrej della Robbia in je ta slika v dvorani nasproti veličastne dominikanske cerkve Sv. Marije Novella. Oba svetnika sta v spoštljivem in bratovskem objemu in kakor da govorita zgodovinske besede: »Ti si moj tovariš, po isti poti hodi; daj da sva združena in nič naju ne bo premagalo!«

Leto 1209. je rojstno leto frančiškanskega reda. Papež Inocenc III. je imel sanje, v katerih se je odločil, da potrdi pravila Frančiškovega reda. Sanjalo se mu je bilo namreč, da se maje in podira cerkev sv. Petra; pa je bil prišel majhen, neznan menih in jo je podprl. — Pismo je potrdil pravila papež Honorij III. leta 1223. — Frančišek je prehodil Italijo, odšel na Francosko in Španjolsko, se odpravil v Azijo in Afriko in je pričel križarsko vojno zoper samopašnost in pohleplost. Pridigoval je bolj z zgledom kot z besedami vsem narodom in stanovom, kako potrebno in koliknega pomena je uboštvo in ljubezen do Križanega. — Izpočetka je prehodil le mesta in vasi v najbližji okolici. Preprosto se je pogovarjal z ljudmi in jih opominjal, da morajo ljubiti Boga, da se ga morajo bati in se spokoriti za svoje grehe. Od spodaj navzgor in z majhnim je pričel, kakor so to vedno delali zares veliki možje. A je bilo že čez deset let 5000 bratov krog njega! Da, prišli so k njemu tudi »veliki zastopniki sveta, prišli predstavniki bogastva in znanstva, kakor: Ludvik Sveti iz Francoskega, Elizabeta iz Turinškega, Aleksander iz Halesa, Anton iz Padove in Bonaventura. Krog leta 1260 je imel njegov red 8000 samostanov z najmanj 200.000 redovniki. Mimo tega je bilo še veliko ženskih samostanov, ki je njih redovnice zbrala sveta Klara krog sebe.

II.

Čim bolj se potapljajo razni dogodki v temo davnih stoletij, tem bolj so nam nejasni, tem manj in tem težje jih razumevamo in presojamo. Duh današnje dobe nas obdaja kakor luč ali tudi kakor megla, nam prinaša svojo lastno svetlobo, v kateri se izpreminjajo ljudje in dogodki iz prejšnjih časov, da jih ne vidimo prav. Zatorej presoja vsako stoletje vse dogodke po svoje. Kako so pisali pred sto leti o sv. Frančišku Asiškem! Dejali so, da so bile to same neokusne otročarije, ko je Frančišek tako nežno ljubil prirodo, ko je govoril pticam, ko je dejal, da so živali njegove sestre in njegovi bratje. Tako pred sto leti. A danes? Danes ga radi vsega tega obhudeujemo! Dosti nemških in francoskih pisateljev-protestantov bi nam tega pravega sina 13. stoletja pokazali radi tako, kakor da je zastopnik modernega, panteističnega stremjenja. In kdo se je spomnil pred sto leti njegove trdelne cerkve, ki se dviga na njegovem grobu v Assisiju? Danes pa velja ta cerkev s svojimi freskami kot eden izmed najbolj imenitnih spomenikov Italije.

Medtem, ko je Luther dejal, da je bil način Frančiškovega delovanja »bedarija«, je povzdignilo veliko poznejših protestantskih pisateljev istega Frančiška med največje zastopnike krščanstva, ga imenovali nekakega predhodnika reformacije in pisalo, da so bile njegove pridige demokratsko-revolucionarne. Dejali so celo, da je zanesel Frančišek nazore neke poljudne vere, ki ne pozna dogem, ki živi popolnoma brez vseh vezí v srcu vsakega posameznika, ki nasprotuje na ta način cerkvenim določbam in je le nekaka osebna »hoja za Kristusom« — v katoliški Cerkev. Trdili so dalje, da je osvobodil ljudi v verskem oziru, ki so bili dotlej vezani pod nadzorstvo Cerkev, in jim za vse čase omogočil, da so versko samisvoji. Tako da je osvobodil ljudstvo v socialnem in verskem oziru. In dejali so, da je bilo vse njegovo versko mišljenje, njegova ljubezen do človeka in

prirodo samo stvar čuvstev. Tako je bilo vse njegovo življenje en sam slavošpev v čast čuvstva. — Res, Frančišek je imel dosti srca in čuvstev. Vendar je bilo to nekaj drugega in ne sama vzhlepana verska zasanjanost, ne sama sentimentalnost brez dogem. Niti mislil ni na to, da bi bil panteistični fantazist, kar mu pripisujejo njegovi moderni »oboževalci«. Frančiškovi tovariši, ki so opisali njegovo življenje, pravijo čisto jasno in preprosto, kako sta se v serafski ljubezni do Križanega družili v njem strogost in dobrota in kako je posebno poudarjal brezpopojno pokorščino pod najstrožjimi kaznimi. Tak ustanovnik reda ima pa gotovo še kaj drugega kakor čuvstva in ljubezen. Frančišku je bila vera katoliške Cerkev — trdna podlaga avtoritete! Prav radi take vere se je razlikoval od krivovercev, radi te vere je ljubil Križanega, je zadel bil svete rane — in le ta vera je bila podlaga njegovih govorov in jedro njegovega reda.

»Bedastoča«, kakor jo imenuje Luther, se je zdela ljudem njegova ljubezen do prirode, živali in ptic. Zares, svet Frančišek je ljubil živali, je ljubil samoto, gore in doline, gozdove in žuboreče vodice. A zakaj? Zato, ker je vedel, da so vse stvari prišle od Boga, da spominjajo na Boga in nas privedejo do Boga. Videl je Stvarnika vseh stvari, ki daje s svojo mogočno roko živje in bitje živim in ljudem. Ker je bil čudovito razsvetljen od najbolj vzvišene poezije krščanskega pojmovanja vse prirode, je dejal, da so ptiči in živali, voda in ogenj, sonce, luna in zvezde, bolečine in trpljenja njegovi bratje, njegove sestre, da so otroci nebeškega Očeta. Ovce in jagneta so ga spominjala na Jagnje božje, ovni pa na grešnike, ki jih večni Sodnik zavrne. Če je zagledal črva, se je spomnil na Gospoda, ki so ga pohodili radi nas, in potoke solza je potočil ob misli na trpljenje Križanega. Kakor je kraljevi psalmist zapel za žalostinkami zahvalne pesmi, tako si je Frančišek obrisal solze in pozval ptice, da so hvale Gospoda. V Solčni pesmi je poklical vsa bitja nebes in zemlje, da bi poveličevali Gospoda. In živali so ga zares slušale. Frančišek in slavček sta se menjavala in pela Bogu v čast, druge ptice so molčale, dokler jih ni pozval, naj zapojejo. Pregarjane živali so iskale zavetja pri njem, ovce in ribe so mu sledile in volk iz Gubia je zvesto slušal njegove besede. Nebeški mir je obkrožal ubogega, ki se je odrekel vsej lastnini in mu je zdaj vse služilo zato, ker se je popolnoma posvetil Gospodu.

Kdo bi se čudil, da je tak človek postal pesnik? Sicer je spesnil manj, kot pravijo, a že njegova Solčna pesem sama, v kateri poziva vse stvari, da naj hvalijo Stvarnika, bi zadostovala, da bi prištevali Frančiška med najboljši in največje pesnike. Bolj kot s pravimi pesniškimi deli je uvedel svet Frančišek poezijo v svoj red s tem, da je bil tako posebno pesniško navdušen za Boga in vse ono, kar pospešuje čast božjo. In to pesniško smer so sprejeli njegovi frančiškani in porodile so se iz njih vrst najbolj ljubke cvetke pesništva. Saj jih je njih ustanovnik pozval, da naj gledajo prirodo kot odsev božje popolnosti in kot vodnico, ki jih privede do nadnaravne vsebine božjega razodetja. Frančišek ni učil svojih bratov le tega, da bi bile njihove človeške oči sposobne gledati samo naravne pojave, temveč, da naj proderejo globlje, da naj iščejo ono lepoto, ki je kot odsev božje dobrote in modrosti skrita v vseh stvarih tega sveta.

Bilo je dosti plemenitih duš, ki so si iskale zavetja pri »manjših bratih«, da bi tako oddaljeni od pozemskega stremjenja, posvetili vse svoje moči Najvišjemu. Uboštvo jih je varovalo, da se niso navduševali za pozemski plevel; ker so imeli čisto srce in so bili preprosti, se jim je širil pogled duha; ker so imeli njihovi bratje toliko uspehov, so dobili moči, da so zapeli pesmi. In te pesmi so zadonele in zveneče visoko nad vsem pozemskim vrvenjem in so bile kakor iz onkraj višav. Te pesmi so presegale vse posvetne, ki opevajo le pozemsko ljubezen in minljivo slavo tega sveta in lepote zemlje, ki zvenijo. Dante je bil tovariš svetega Frančiška; ne le zato, ker je bil član njegovega tretjega reda, marveč zato, ker je zidal na tisti zemlji, ki jo je bil pripravil asiški seraf. Da ne bi bilo nobenega v Italiji, ki bi bil mogel spesniti »Nebeško komedijo« in tudi ne bi bilo ljudi, ki bi bili to pesnitev razumeli, jo obdržali in razširili med nas. In le v tem smislu, pa še to ne popolnoma, torej le kulturno in ne politično, moremo razumeti, da proslavlja Mussolini Frančiška in ga z nekim odlokom imenuje narodnega junaka vse Italije.

Do Frančiškovih časov je imel vsak samostan tudi posestva; sramotno se je zdelo redovnikom, da bi bili prosili vbojajne. A Frančišek se je ojunatil in ni slušal preteklosti. Nobenih pozemskih dohodkov ni maral v svojem redu in zaukazal je, naj se preživljajo njegovi bratje le od miloščine vernikov. Tako je ustanovil prvi red prosjakov. Ta red je bil po svojem notranjem ustroju podoben redovom prvotnih dob, o katerih je odveč poudarjati, koliko so stori za povzdigo krščanstva. Vendar je prišlo v 13. stoletju vpoštev nekaj česar oni redovi v svojih organizacijah niso upoštevali — in to so bila: mesta. Samostani starih redov so bili najrajši po samotnih krajih, kje sredi doline, v soteskah

ali na gorah. Odtod so širili luč duhovnega življenja po vsej okolici. Ti samostani so bili nekakšni duhovni gradovi. V mestih pa do začetka 13. stoletja ni bilo še samostanov. Saj so bili vsi redovi ustanovljeni še v časih, ko jih mesta niso potrebovala in je bilo treba reševati vse drugačne naloge. Samostani so se odtegnili mestom in redovniki so se posvetili zgolj duhovnemu življenju in znanostim. A čim so se pričela razvijati mesta — in to najprej v Italiji — je bilo treba tudi samostanom novega duha. Prosjaški redovi so prišli v mesta in so ondi izvrševali duhovniško službo. Tako so bili tem bolj polticani, da vplivajo na življenje tedanjega vzburkanega meščanskega življa.

Frančišek je koj spoznal, da bo najbolje vplival na ljudi, če se odreče vsemu in se posveti svetemu uboštvu. Kakor so bili drugi vsi srečni, ker so bili bogati, tako je bil Frančišek naravnost blažen, ker je bil popolnoma berač. Hotel je biti med vsemi prvi glede izvajanja popolnega ubošstva in vedel je, kdor je res prostovoljno berač, da je tudi ponižen. Sveto uboštvo je imenoval svojo gospo, mater, nevesto. Na najplemenitejši in nebeški način je v svetem Frančišku in v njegovi izbožje ljubezni izvirajoči ljubezni do ubošstva, uresničen ideal krščanskega viteštva. Še nikoli ni kak vitez lepše in bolj goreče proslavljal svoje izvoljenke, kakor je proslavljal Frančišek v viteški ljubezni do ubošstva to izvoljenko svojega srca.

III.

Ko je Frančišek slutil, da se mu bliža smrt, je prosil, da so ga ponesli k Porcijunkuli, cerkvi Marije z angeli. Hotel je umreti ondi, kjer je bil pričel svoje življenje v popolnosti. Ko so ga bili prinesli blizu hiše, kjer je bil v začetku svojega izpreobrnjenja stregel gobavcem, je dejal, naj ga obrnejo proti mestu Assisi. In s težavo je dvignil desnico, se opiral z levico na nekega brata, iztegnil desnico proti mestu in dejal: »Bodi blagoslovljeno, o mesto Assisi, zakaj veliko duš bo odrešenih po tebi in v tebi. Nešteto služabnikov bo dobil Najvišji v območju tvojih zidov in veliko tvojih otrok bo izvoljenih za večno prebivališče. Mir bodi s teboj!«

V teh besedah je vse stremljenje in hrepenenje svetega Frančiška. Da bi rešil duše in vodil v nebesa vse izvoljene po poti, ki jo je od začetka pokazala katoliška cerkev — to je bil veliki smoter njegovega življenja. S temi svojimi besedami je tudi povedal, kaj je naloga njegovega reda. In res: kot ubogi pridigarji Križanega so došli njegovi sinovi z mečem božje besede in za njimi se je širil mir. Gregor IX. jim je dejal, da so makebejci novega testamenta.

Brez dvoma je res, da se mora Cerkev v veliki meri zahvaliti uboštvu, ki so ga frančiškani spet oživili, in besedah, ki so jih oznanjali, da se je rešila iz zmede tedanje dobe. Tudi posvetni duhovniki so pridigovali tedaj ob nedeljah v domačem jeziku. To vidimo še iz tega, ker so se pritoževali, da zamujajo ljudje njihove pridige, ker hodijo rajši poslušat »manjše brate«. Pridige pa so za izvajanje krščanskega življenja potrebne. Tako ne bi bil mogel predpisati lateranski cerkveni zbor, da morajo verniki vsaj enkrat na leto sprejeti sv. zakrament pokore, če ne bi bili verniki tudi poučeni z božjo besedo pridigarjev, tem bolj še zato, ker se ni bilo zapovedanega šolskega obiska in tudi ne pouka o katekizmu. Potrebno je pa bilo v tisti dobi, ko je prišlo radi križarskih vojsk in živahne trgovine toliko novih doživljanje in besed med ljudstvo, da so morale postati pridige vse drugačne. A takih pridig so bili zmožni samo redovniki. Pridigarji so morali biti taki, da jih niso verniki občudovali samo radi njihovega znanstva, temveč so morali biti s svojim čednostnim življenjem, zlasti z nesebičnostjo in brezbriznostjo za pozemske blagore za zgled vsem vernikom in so si morali vernike s svojim zgledom takorekoč priboriti. Zato je bilo tako nekaj posebnega, ko so se pojavili prosjaški redovi in prav zato je tako važna ustanova »ubožčka iz Assisija«.

»Prostovoljno živi v uboštvu, iz ljubezni do njega bodi ubog, ki je prišel ves ubog na svet, ki je revno živel in bival na svetu, ki je visel gol in ubog na križu in so ga položili v tuj grob.« Iz teh besed, ki si jih je zaklical Frančišek v začetku svojega izpreobrnjenja, se zrcali veličina in moč onih redov, ki so se tedaj razvijali. Če ne bi bilo teh redov, bi bila vsa srednjeveška kultura drugačna. Kakor vihra bi bili zdrčali tedanji narodi v prepred mehkužnosti in podlegli Turkom, ki so imeli tedaj toliko vpliva.

Četrto stoletje po Frančiškovi smrti, leta 1250, je umrl tudi cesar Friderik II. V svoji oporoki je skoraj vse preklical, kar si je zaželel v življenju. Njegov nagrobni napis izprauje poln žalosti:

»Kaj so palače ponosne? Kaj pozemska čast in višina? Umreti sem moral — kljub vsemu!«

Kakor dvojje nasprotnih tečajev si stojita Friderik II. in svet Frančišek Asiški v kulturni zgodovini 13. stoletja nasproti. Prvi je zbiral z najstrogovitejšimi davki bogastva in jih je užival čez mero; drugi pa jih je zaničeval in pridigoval o postu in pomanjkanju. Zmagal je Frančišek, berač iz Assisija, ki je prenovil dobo svojega stoletja in je z močno roko podprl Cerkev.

(Nemško: pap. komornik von Schad.)

Gospodarstvo

Drž. finance v prvem mesecu novega proračunskega leta.

»Službene novine« št. 192 prinašajo pregled državnih dohodkov in izdatkov za mesec april, to je za prvi mesec novega proračunskega leta. Ta pregled je zanimiv iz razloga, ker znova potrjuje, da je ta proračun z ozirom na stanje našega gospodarstva prevelik. Celokupni državni dohodki prejeti na račun proračunskega leta 1926—27 so znašali 766 milijonov dinarjev, proračunani pa so bili na 1042 milijonov dinarjev. Če prištevamo k vsoti 766 milijonov dinarjev še dohodke, sprejete na račun preteklega proračunskega leta v znesku 197 milijonov dinarjev (izkazane v Služb. novinah št. 187), dobimo skupni znesek 963 milijonov dinarjev. Tudi ta znesek je za 7.6 odstotkov manjši od proračunane. Pomisliti pa moramo, da veljajo te številke za april, ko še ni bilo poplavl in ko so belgrajski vladni krogi še izjavljali, da pri nas ni gospodarske krize. V mesecu aprilu se je izplačalo na račun novega proračunskega leta samo 662.5 milijonov dinarjev, 295 milijonov dinarjev (po izkazu Sl. nov. št. 187) pa na račun preteklega proračunskega leta, torej večinoma v kritje letenih dolgov. Kakor znano, se je stanje državnih financ v naslednjih mesecih še poslabšalo, zato ni čuda, da vlada povsod skuša kreditne zmanjšati.

Pokrajinska zastava „Ljubliana v jeseni“.

od 4. do 13. septembra 1926.

Na vseh straneh vidimo, kako nas pritiska gospodarska kriza. Navzlic temu in navzlic mnogim konkurzom in polomom pa je odpora sila slovenskih gospodarskih krogov še vedno močna. Kot nekaka demonstracija, ki naj pri nas iznova poživijo gospodarsko življenje ter mu da novih smernic in novih potov, prireja uprava Ljubljanskega velesejma svojo jesensko Pokrajinsko razstavo. Ta razstava bo obsegala vse glavne panoge našega gospodarstva: poljedelstvo, travništvo, živinorejo, podkovstvo, mlekarstvo in sirarstvo, vinarstvo, kletarstvo, sadjarstvo, agrarne operacije in melioracije, splošno kmetijstvo, kmetijsko stavbarstvo in kmetijsko književnost. Kmetijske stroje in orodje se bo videlo na kmetijski razstavi. Poleg tega se vrši 5. septembra še razstava plemenskih konj, kjer bodo najboljše živali odlikovane z denarnimi nagradami, diplomami in priznanji. Avtomobilska razstava bo interesentom nazorno predložila najmodernejše tipe avtomobilov. Radio aparat je že precej znan. Vendar pa z ozirom na vse večji pomen, ki ga zavzema radio v našem gospodarstvu in v kulturnem življenju, treba da se temu izumu ugleda pot v najširše kroge naroda. Zato bo dobrodošla radio razstava, ki jo organizira ljubljanski Radio klub. Vrtnarska razstava, na kateri sodelujejo vsi večji ljubljanski trgovski in umetni vrtnarji, ima namen poživiti ljubezen do cvetja, ki je znak kulture naroda. Umetniška razstava bo združila v nadvse zanimivi reviji novejša dela skoro vseh slovenskih umetnikov. Higijenska razstava bo v veliko korist in pouk našemu narodu. Industrijska razstava bo nudila vsakemu priliko, da si preskrbi predmete, ki jih rabi v svojem gospodarstvu. Iz tega se vidi, kako pestra bo ta razstava, za katero se vrše najširokopotežnejše priprave. Številni odbori neumorno delujejo pod vodstvom velesejske uprave. Razstava bo ponos vsakega Slovenca, vsakemu bo dana prilika, da občuduje napredek in razvoj naše ožje domovine.

STANJE HMELJSKIH NASADOV V OKOLIŠU ZATEČ Č. S. R. DNE 26. 8. 1926.

Vsled ugodnega vremena se vkobuljenje lepo izvršuje, vendar je močan veter povzročil po nasadih bistveno škodo. Obiranje se je tudi že pričelo, četudi ne vobče.

Uspehi letošnje trgatve zadovoljujejo le deloma in se bo cenitev komaj dosegel. Dosedaj daje 6 kop, t. j. 360 rastlin le 50 kg hmelja. (Za 100 kg je torej treba 720 rastlin. V Savinjski dolini da pa 1000 rastlin povprečno 250 kg, ali za 1 kg hmelja je treba le 4, na Češkem 7 rastlin.) Letošnje množino cenimo na 120—130.000 stotov po 50 kg. Nakupovanje novega pridelka se je tudi že pričelo in se plačuje po kakovosti od 3200 € K za 50 kg. Tudi povpraševanje po lanskem pridelku je postalo živahnije in se je več kot 400 stotov prodalo po cenah od 2250—2500 € K za 50 kg. Končno razpoloženje in cene čvrste.

Eno najlepših slovanskih mest in menda sploh eno najlepših mest Evrope je Praga s svojimi krasnimi zgodovinskimi spomeniki, stavbami in s svojo lepo lego. Prilika se Vam nudi ogledati si jo za časa prihodnjega jesenskega pragaške vzorčnega velesejma, ki se vrši v dneh od 29. avgusta do 8. septembra. Legitimacija za vstop na Velesejem upravičuje Vas poleg tega do znatno znižane vožnje na jugoslovanskih, avstrijskih in češkoslovanskih železnicah. Legitimacije, ki stanejo 22 Din, dobite lahko pri častnem zastopstvu P. V. V. Konvlatu Češkoslovaške Republike v Ljubljani, na Bregu ter pri trgovski družbi Vera, Ljubljana, Aleksandrova cesta 8. Ne oklevajte ter obiščite to prvovrstno gospodarsko prireditve, ki Vam nudi obenem možnost ugodnega nakupa raznih vrst blaga.

Izkaz o stanju Narodne banke z dne 22. t. m. Vse v milijonih dinarjev; v oklepaju razlika napram stanju z dne 15. t. m. Aktiva: Kovinska podlaga 893.8 (plus 1.8), posojila na menice 1.182.3, na vrednostne papirje 255.2, skupaj 1.437.5 (plus 1.4), račun za odkup kronskih bankovcev 1.151.9, račun začasne zamenjave 350.6, drž. dolg 2.966.3,

vrednost zastavljenih drž. domen 2.183.8, saldo raznih računov 176.7 (— 5.3), skupaj aktiva 8.614.9; pasiva: glavnica 80.0, rezervni fond 7.7, bankovci v obtoku 5.405.3 (— 41.2), račun začasne zamenjave 350.6, državne terjatve po različnih računih 119.1 (plus 59.9), obveznosti po žiru 355.5, po raznih računih 125.0, skupaj 480.6 (— 7.5), vrednost zastavljenih državnih domen 2.183.8, azija za kupovanje zlata 83.0, skupaj pasiva 8.614.9.

Prepoved prodajanja deviz v srhu plačila kupljenih inozemskih srečk in ostalih vrednostnih papirjev. Finančni minister je odredil, da za devizne posle pooblaščenim bankam ne smejo prodajati inozemska plačilna sredstva in tudi ne prejemati na račun inozemstva zneske do 1000 Din enkrat mesečno, ako se na ta način vršijo plačila za kupljene inozemske srečke oz. ostale vrednostne papirje.

Konferenca lesnih trgovcev. Ministrstvo za šume in rudnike bo, z ozirom na težko stanje v naši lesni trgovini, sklicalo v drugi polovici septembra konferenco vseh lesnih trgovcev in industrijev, ki se bo vršila v Belgradu. Razpravljalo se bo o stanju lesne industrije v naši državi in o merah, ki jih bo treba podvzeti, da se oblaži obstoječa kriza.

Hipotekarni krediti. Denarne zavode in druge dajalce kreditov si dovoljujejo opozoriti, naj pravčasno računajo za dejstvom, da imajo ob razdelitvi največjega ponudka nepremičnin, prodanih na prisilnih sodnih dražbah, prednostno pravico pred vsemi hipotekarnimi upniki ne le davki, doklade itd., ki se plačujejo od nepremičnin, temveč prav tako tudi prispevki za pokojninsko zavarovanje nameščenec pri Pokojninskem zavodu za nameščenice v Ljubljani in za bolniško in neugodno zavarovanje delavcev pri Okrožnih uradih za zavarovanje delavcev, če so uradniki ali delavci zaposleni pri podjetju, s katerim je nepremičnina v zvezi. Ker imajo taki prispevki za poldrugo leto od dneva eksekutivne prodaje nepremičnine nazaj prednostno pravico tudi, če se niso vknjižili, da so le na dražbenem naroku prijavljeni, ne zadoštuje vpogled v zemljiško knjigo in se lahko zgodi, da dajalec kredita izgubi pri posojilih velikim podjetjem stotisočake, ker z neknjiženimi terjatvami razen morda z državnimi davki sploh ni računal. Očitki proti Pokojninskemu zavodu ali Okrožnemu uradu radi takih izgub seveda niso na mestu. Upnik se lahko zavaruje na ta način, da od dolžnika ali še bolje že od reflektanta na kredit zahteva dokazil, da so razen zadevnih davkov plačani tudi zgoraj navedeni prispevki, in lahko pravčasno določi potrebne kreditne pogoje. V tem »prašanju zakoni žal na prvi pogled morda res niso dovolj jasni, tako da je bilo izdanih že mnogo pomotnih sodnih razdelilnih sklepov, glede prispevkov za Okrožni urad za zavarovanje delavcev, žal celo po stolu sedmorice v Zagrebu, a prednostni pravici teh prispevkov nasprotno stališče ne bo moglo obveljati. Natančnejšo obrazložbo z dokazi sem skušal podati v posebnem sestavku, ki izide v Slovenskem pravniku«. — Dr. Janko Vrančič, poddirektor Pokojninskega zavoda za nameščenice v Ljubljani.

Združene države ameriške žele sklenili z nami novo trgovsko pogodbo. Ameriški poslanik je pred kratkim obiskal našega zunanjega ministra in mu sporočil, da želijo Združene države z nami skleniti novo trgovsko pogodbo in konzularno konvencijo, ker stara pogodba, sklenjena l. 1821 (?) s Srbijo, nima danes nikake praktične vrednosti. Značilno je, da morajo Združene države same opozoriti našo vlado na nujnost tega vprašanja.

Slovenska banka v Belgradu je spremenila svoje ime v Domača banka d. d. radi sličnosti imena s Slavensko banko v Zagrebu in Slovensko banko v Ljubljani.

K vprašanju hmeljarske šole v Zalcu. »Deutsches Volksblatt« iz Novega Sada prinaša v zadnji številki poziv našega Hmeljarskega društva radi ustanovitve hmeljarske šole v Zalcu. Temu pozivu dostavlja redakcija sledeče: »Pridružujemo se brezpogojno gorenjim izjavljanjem in dostavljamo, da je ustanovitev take hmeljarske šole tudi za Vojvodino, kjer se pridelja še mnogo več hmelja kot v Sloveniji, pereča potreba. Zato je v interesu naših hmeljarskih organizacij, da pospešijo pri poljedelskem ministru ustanovitev takega zavoda.«

Pogajanja glede trgovske pogodbe med Jugoslavijo in Turčijo bodo po vestih iz Belgrada v kratkem pričela. Vršila se bodo v Carigradu ali pa v Angori.

Ogromni dobički v ameriški avtomobilski industriji. General Motor predstavlja poleg Ford Motor Co. največje podjetje avtomobilske industrije na svetu. Čisti dobiček te družbe narašča z nepričakovano naglico. V prvem polletju l. 1924 je znašal njen čist dobiček 27.3 milij. dolarjev, v l. pol. 1925: 46.5 milij. dol., v l. pol. 1926 pa je dosegel ogromno vsoto 82.8 milij. dolarjev (4 milijarde 640 milijonov dinarjev). Družba bo razdelila 50 odstotno dividendo.

Deviza Berlin in ukinitve izvozne prepovedi glede zlata. Ker je nemška državna banka pred kratkim ukinila fiksno notacijo dolarskega kurza, bo odsele tudi kurz devize Berlin v inozemstvu podvržen večjim spremembam v okviru zlatih točk.

V zvezi z ukinitvijo fiksne notacije dolarja je v kratkem pričakovati ukinitve prepovedi glede izvoza zlata. Ameriške banke nameravajo po ukinitvi te prepovedi v srhu arbitraže, znatno povečati svoje zaloge zlata pri državnih banki, kakor tudi pri privatnih bankah.

Veliko naročilo sovjetske Rusije v Češkoslovaški. Trgovski zastopnik sovjetske Rusije je po daljših pogajanjih sklenil kupčijo za dobavo vseh strojev in opreme za neko novo valjarno železa. Vrednost dobave bo znašala 25 milij. € K.

Znižanje zakonske obrestne mere v Avstriji. Potom naredbe se je znižala v Avstriji zakonska obrestna mera in sicer z ozirom na trgovski zakonik in menični zakon od 12 na 9 odst. in z ozirom na občni drž. zakonik od 10 na 7 odstotkov.

Štrajk v brnskih strojnih tovarnah končan. Na včerajšnjem zborovanju delavstva se je sklenilo končati štrajk, ki je trajal več tednov. Podjetje je v početku nameravalo znižati mezde za 40—50 odst., sedaj pa se je odločilo znižati mezde le za 15 odstotkov.

Borza

Dne 28. avgusta 1926.

Zagreb. V današnjem prostem prometu so bili zabeleženi sledeči tečaji: vojna odškodnina 299 bl., Italija 185 bl. (184.00—186.10), Berlin 18.595 bl. (18.5091—18.5491), London 275.125—276.325 (275.125—276.325), Praga 167.70—168.70 (167.71—168.71), Dunaj 7.992—8.032 (7.992—8.032).

Curih. Belgrad 9.125 (9.125), Budimpešta 72.45 (72.45), Berlin 123.35 (123.475), Italija 16.50 (16.50), London 25.1325 (25.15), Newyork 517.875 (518.25), Pariz 14.925 (14.81), Praga 15.54 (15.35), Dunaj 73.15 (73.15), Bukarešt 2.4875 (2.525), Sofija 3.73 (3.73), Varšava 57.5 (57.25), Amsterdam 207.55 (207.512), Bruselj 14.3375 (14.2625).

Moda

OTROŠKE OBLEKKE ZA JESENSKI ČAS.

Zanimivo je, če opazujemo, kako brž se otroška moda prilagodi modi sploh in kako izlaha je moderna in vendar otroška. Paziti moramo, da ne natvezemo kakih neokusnosti na otroške obleke, da ni nobene stvari preveč. Otroške obleke morajo biti vedno zelo preproste, prvič zato, ker našarjene obleke sploh niso lepe, najmanj pa za otroke in drugič zato, ker otroci brž odrastejo in je treba njih obleke premenjati. — Blagovi za otroške obleke naj bodo mehki in gorki, zelo trpežni in ne kričeči. Na sliki vidiš petero takih oblek, ki utegneš posneti po njih, kaj bi najbolj prišlo za tvoje otroke. Se vedno pa velja parola, da je čistoča še najlepša moda za otroke in čeprav je obleka zakrpana — če je oprana in lepo polikana in je otrok omil in dobro vzgojen — in zdrav — pa bo s teboj vred vedno moderen.

KLOBUKI.

pravzaprav klobučki so poleti popolnoma izpodrinili slamnike, kakor je bilo za deževno dobo tudi prav. Mimo tega se cenejši in skoraj lažji kot slamniki. Jeseni bodo ti klobuki seveda še bolj pripravi. Sicer je pa že kar

čudno, da jih ženske nosijo že tretjo sezono, ko se sicer sleherne stvari tako brž naveličajo. Za jesen bodo ti klobuki malo drugačni.

Kot kaže slika, bodo višji in bolj čepicam podobni. Barve so večinoma črne; okrašeni so s kako lepo iglo-zaponko; svetijo se kakor cilindri.

Krekova mladina.

Krekova mladina Ljubljana vabi vse članstvo, da se sigurno udeleži ponedeljkovega sestanka, na katerem referira tov. France Žužek. Vsi in točno!

Krekova mladina Ljubljana ima za letošnjo sezono 1926-27 pripravljene sledeče igre: »Pri Hrasovihi«, »Mrake«, »Deborah«, »Egiptovski Jožef«, »Stari Elija« in pa »Danes bomo tihi«. — Odbor dram, odseka.

Krekova mladina Zalog-Sp. Kašelj ima danes v Zalogu vrtno veselico pri g. Kozjaku, kamor vabimo vse Krekovec in naše prijatelje. Na sporedu je jako bogat srečolov, šaljiva pošta in drugo. Pri veselici igra društveni tamburški zbor pod vodstvom tov. Karla Mercina. Za jed in pijačo bo preskrbljeno. Začetek ob 8. uri. — Odbor.

Naznanila

Godbero društvo »Vrhnika« priredi 4. in 5. septembra t. l. prvo slavlje. Spored: 4. sept. ob 21. uri mirozov, 5. sept. ob 11. uri promenadni koncert na glavnem trgu, ob 15. uri vrtna veselica na vrtu g. A. Turšiča (prej Kos) z mnogovrstnim sporedom (srečolov, umetni ogenj itd.). Društvo samo b opreskrbelo za dobro pijačo in jestvino. Vstopnina prostovoljna. Prijatelji glasbe, lepe Vrhnika in poštenega razvedrila na veselo svidenje.

Ljubečna pri Celju. V nedeljo, dne 29. t. m., se vrši popoldne ljudska veselica gasilnega društva o priliki blagoslovljenja gasilskega doma in brizgalce. Prijatelji gasilstva in gasilci uljudno vabljeni!

Razstava čevljarstva pri krojevalnega tečaja je odprta danes od 8. do 12. ure dopoldne na IV. mestni osnovni šoli na Prulah v Ljubljani. Tečaj se je vršil pod vodstvom strokovnega učitelja g. J. Steinmana, knjigovodstvo pa je po-

učeval strokovni učitelj g. A. Fakin. Interesenti, ogledajte si razstavo.

Redni letni občni zbor Slov. pev. društva Krakovo-Trnovo se vrši v nedeljo dne 5. septembra ob 9. uri dopoldne v gostilni g. M. Sokliča, Pred konjušnico, z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

Dobrodelna prireditve prost. gas. društva v Bistrici pri Limbušu se vrši danes teden 5. sept. na vrtu gostilne Kranje v Laznici pri Limbušu. Čisti dobiček je namenjen za nabavo gasilskih potrebščin. V slučaju slabega vremena se vrši prireditve na praznik 8. septembra.

Turistika

Slovensko planinsko društvo vabi svoje člane na planinski dan 4. in 5. septembra 1926 v hotelu Zlatorog ob Bohinjskem jezeru. — Informacije glede polovične vožnje v društveni pisarni, Seledurgova ulica 7-II. levo.

Tvrdba F. Meršol nasl. se nahaja sedaj WOLFOVA ULICA št. 5.

Priporoča veliko zalogo ženskih ročnih del, vseh vrst volne, svile, D. M. C. preje in bombaža, rokavice, nogavice, pletenja, čipk in vezena. — Predtiskanje ročnih del.

Ustanov. 1887.

Ustanov. 1887.

Poizvedovanja

Zitel se je pes volje pasme. Ima ovrtnik z dolgo verigo a brez znamke. Lastnik ga dobi pri Petru Marinko Poljska ulica 21. Moste.

Otroška jopica, zelena, se je izgubila od Tivolija do Narodne tiskarne. Oddati proti nagradi v Narodni tiskarni, III. nadstropje desno.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 28. avgusta 1926.

Višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Barometer	Toplota v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavin		V Ljubljani je
						ob opazovanju	v mm do 7h	
Ljubljana (dvorec)	7	769.3	14.2	65	mirno	4		poprечni barometer višji ko včeraj za 40 mm
	8	769.2	15.6	60	NE 1	0		
	14	767.5	19.7	52	SE 1.5	3		
	21	768.9	16.0	67	NE 0.5	0		
Maribor	7	769.8	13.0	86	W 3	7		
	8	769.4	17.0	58	E 3	1		
	14	767.9	14.0	74	mirno	0		
	21	765.9	16.0	73	SW 1.5	3		
Zagreb	7	765.7	22.0	46	WNW 3	0		
	8	761.4	26.0	35	ESE 3	0		
Belgrad	7	770.1	13.0	—	NW 3	0		
	8	770.1	13.0	—	NW 3	0		
Sarajevo	7	769.8	13.0	86	W 3	7		
	8	769.4	17.0	58	E 3	1		
Skooplje	7	765.7	22.0	46	WNW 3	0		
	8	761.4	26.0	35	ESE 3	0		
Dubrovnik	7	770.1	13.0	—	NW 3	0		
	8	770.1	13.0	—	NW 3	0		
Praga	7	770.1	13.0	—	NW 3	0		
	8	770.1	13.0	—	NW 3	0		

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Toplota Save pri Ježici je bila 28. avgusta popoldne 15.0 stopinj Celzija.

Sportni teden

Maltby se imenuje tri leta stari konj v Ameriki, ki je pretekel angleško miljo v 2:08,5, kar bi pomenilo na 1 km 1:20,6.

Dunajski nogometaši profesionali so si izvojevali lepo zmago: če nimajo zasluga, dobijo podporo za brezposelnost.

Brata Koželuha sta tekmovala, zmagal je Karol 6 : 2. — Ravno ko so Francozi trdno upali na zmago v boju za Davisov pokal in se je odpejal tudi že Borotra v Ameriko, je dobil Tilden spet svojo staro formo nazaj in bo branil pokal skupaj z drugimi. Premagal je Johnstona. Ameriško moštvo je sedaj tole: v boju posameznikov Tilden in Johnston, v boju parov Pickards in Williams. — Nad Lenglenovo so proglasila ameriška amaterska društva splošen bojkot, najprej Angleži. Jo menda ne bo dosli bolelo. — »Mislim, da bi tudi jaz šla k profesionalom, če bi mi kdo ponudil 100 tisoč dolarjev; samo doslej mi jih še nihče ni,« je dejala odkritosrčna Helena Wills.

V Baselu se je prvič po vojni izvojevala lahko atletična tekma med Nemčijo, Francijo in Švicco. Zmagala je Nemčija z 128,5 točkami; Francija jih je dobila 88,5, Švica pa 68. Deževalo je in nasproten veter je pihal, zato so rezultati prav dobri. n. pr. 100 m Körning 10,9, 200 m isti 21,8, 400 m Imbach 48:11, 1500 m Martin 1:54:51, 5000 m Diekmann 15:18,4. — Kosala sta se Oger Forbath in Rumun David; prvi je sunil kroglo 14,44 m daleč, drugi 14,30, zato je pa David zalušil disko 43,57 m daleč, izven tekme pa 46,63! — V Stuttgartu je tekkel klub »Phoenix« 4 x 400 v 3:24,2, povprečno samo nekaj nad 50, izborni. Van de Berge je tekel 100 m v 10,6, Houben v 10,7, de Boer je skočil 7,20 m daleč, Barth 7,12. — V Oslo je skočil Asa 7,04 m daleč, kopje je zalušil Bard 62,51 m, Torp obojerno 111,82 m daleč, Peterson je tekel 100 m v 10,7.

Nurmi bo prišel v Berlin in na Dunaj, menda tudi v Prago. Pravi, da bo tekel v Berlinu 1500 m proti Peltzerju in 3000 m proti Wideju, na Dunaju pa 3000 m proti vrsti 3 x 1000 m. — Lahkoatletski kongres je nasvetoval urarjem, naj se pobirajo za konstrukcije ur, ki bi kazale stotinko sekunde. Švicarji so rekli, da se bodo. — Nemška ženska športna zveza je pristopila k mednarodni zvezi! Ji bo spričo njenih rekordov kar prav prišlo. Beremo: Junkerjeva 100 m v 12,3, svetovni rekord; Schumannova kopje 40,37 m, svetovni rekord; Reutterjeva disko 38,84 m, svetovni rekord. — Našo Tratnikovo imenuje dunajski »Sport-Tagblatt« jugoslovansko Perkause. — Nemški desetbojni prvak je Holz, maratonski zmagovalc pa Reichmann, 2:41:00,9. — Naša orlovska vrsta je pretekla 35.200 m v 1:35,2. — Čudna je bila stava Angleža Bill Robinsona s sportnim učiteljem O'Brienom, v Londonu. Robinson je dejal, da bo 100 y nazaj tekel pretekel kot Brien v navadnem teku, če mu da Brien 25 y naprej. Robinson je stavo dobil in je bil še za 6 y prej na cilju; tekel je torej 81 y nazaj v istem času kot O'Brien v navadnem teku. — Jo že maha proti Dunaju, napol koraka, napol teče 65 letni Gottschling, o katerem smo že parkrat pisali.

Veliko bremo spet o težki atletiki; Hünenberger je potegnil z levico 85 kg, sunil z desnico 107,5 kg, obojerno je potegnil 102,5 kg, Leppelt potegnil z desnico 90 kg, sunil obojerno 150 kg (neprost), Schielberg prav lahko težno dvignil 120 kg. Rigoult je potegnil z desnico 85 kg, obojerno 125 kg, sunil 155 kg trikrat; bo prišel na Dunaj, da pokaže svojo umetnost.

Tiger Flower je premagal Greba že v drugi; Greb po prvem porazu toliko časa ni dal miru, da jo je še enkrat skupil. — Nova bokerska zvezda vzhaja, ameriški črnc Jack Kuh. Beremo, da nasprotnika kar stlači. Zelo hud je drug črnc, Harry Wils, ker se bo boril Dempsey s Tunneyem in ne z njim. Pravi, da se ga Dempsey boji; ponujali so Dempseyu že 800.000 dolarjev, če se udari z Willsom, in je rekel, da osebno prav rad, samo da je toliko ovir. In Wills odgovarja: »Če osebno rad, naj me poliče kar na cesti. Čakam ga vsak dan na tem in tem ogli; takoj bo K. O. in mu bo žal, da je rojen.« — Diener ima smolo; zlomil si je kost v roki, mora par tednov čakati; in ko bo zdrav, bo šla sezija na prostem že proti koncu, in ta je najboljša.

V Budimpešti so se vršili boji za evropska plavalna prvenstva. Navzočih je bilo povprečno 5000 do 7000 gledalcev, tekmovalo je 11 narodov, od 9 prvenstev so jih odnesli Nemci 5. V skakanju je zmagal Nemeš Lubor, 200 m prsno je plaval Rademacher v 2:52,6, njegov veliki nasprotnik Belgijec van Parys v 2:54,4; 100 m je dobil 19 letni Barany pred slovitim Arne Borgom v 1:01, dočim je Borg porabil 1:01,2 torej je za dlan več. Borg je bil že utrujen od prejšnjih tekem, in 100 m tudi ni njegova razdalja. Zato je pa na 1500 m napravil nov svet. rekord v 20:04,8 (prej Avstralec Charlton 20:06,6). Oger Halassy ima samo eno nogo, pa je preplaval 1500 m v ogrskem rekordnem času v 22:25! — Kanal veliko trpi, pa se vseh plavačev in plavalčev temeljito otesa. Barratova je plavala 3 ure in je odnehala, Cannonova (tisti z novofundlandci) 6 ur. Newyorkčanka Carson je krč prijel, Nemca Keummericha je napadel delfin in so ga morali potegniti ven, po šestih urah, Francoz Lebrant je plaval 5 ur, Nemec Vierkotter je v 9 urah preplaval 41,7 km, pa ni navajen na morje in je moral odnehati; njegov čas je relativno boljši kot čas Ederlove. — Ederlova se odpelje te dni nazaj v New York; boji se sprejema, pozna Amerikance, ne bo miru. Pravilo, da ni bilo vse v redu z njenim plavanjem, da je plavala za čolni itd. Čez je pa le prišla. Njen oče je mimogrede zaslužil 11.000 dolarjev, ko je pri Lloydsu stavil na njeno zmago 1:7,5. — Nemki Reni Erkens in Erna Huneus do 31. decembra ne smeta nikjer tekmovali, ker trenirata za olimpiado. Tako se Nemci pripravljajo.

Najboljši dirkač je bil, vse je premagal, a smrti ni mogel premagati. Še v zadnjem »Sportnem tednu« smo pisali o mladem Francozu Ganayu in o njegovi zmagi nad Linartom. Pa je padel v pariškem velodromu s koleasa, nesli so ga proč, ni mogel več okrevati. Par dni pred njim je umrl znani nemški kolesar Hoffmann. — Reklamo, da je zahtevala Mednarodna kolesarska zveza, da se morata obe nasprotujoči si nemški zvezi spojit, nicer ne bodo smeli prirediti Nemci svetovnih prvenstev 1. 1927. Sta se sedaj že spojili in se imenujeta: Bund deutscher Radfahrer. — Wittig si je izvojeval nemško prvenstvo v dirkanju na 100 km v 1:22:05; Rund um Breslau, 246 km, je dobil Reim v 9:00:52, po cesti iz Pariza v Bruselj, 364 km, je vozil Debaets 13:32:30; iz Pariza v Strassbourg, 475 km, je vozil Leblanc 18:50:08.

V Londonu so osnovali stolico za gradbo avtomobilnih cest.

Leta 1924 se je dvignil Francoz Calligo z aeroplanom 12.068 m visoko v zrak. Amerikanci so mu hoteli rekord iztrgati, pa mu ga niso mogli. Sedaj se je spet dvignil, en barograf je kazal 12.500 m, drugi 12.800 m; vsakakor je rekord zboljšani! Pregledali bodo registracijo in povedali bodo pravo višino.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znakmo!

Dve gospodični

ali dva gospoda se sprejemata na stanovanje in hrano. — Ilirska ulica št. 19, II. nadstr., desno.

DIJAKINJO

ki obiskuje obrtno šolo ali učiteljske, kmetijske staršev, sprejemem na hrano in stanovanje. — Naslov v upravi lista pod št. 5879.

Išče se dekle

za dobro hišo v Ljubljani, katere zna živati. Opravljala bi boljša hišna dela ter pomagala gospodinjici. Reflektira se na počitnice, popolnoma zanesljiva oseba, neoporečne preteklosti. Ponudbe se prosijo na upravo »Slovenca« pod št. 5877. »Dobro preskrbljena« 5877.

Kompanjona

spodobnega za VINSKO trgov. s kapitalom, iščem. Dobi stanovanje. Ponudbe na upravnishvo »Slovenca« pod št. 5840. »Vinska trgovina« št. 5840.

IŠČEM MESTA

kot pomoč kuharici, kjer bi se priučila kuhanju, event. se želim izučiti kuhanja pri kakšni dobri kuharici; opravljala bi lahko tudi drugo delo. Učno dobo bi tudi plačevala. Naslov pove upravnishvo »Slovenca« pod številko 5838.

Išče se dekla

za vsa kmečka dela. Goštilna Zgornji Rožnik pri Ljubljani. 5876

UČENKA boljš. kmet. šk. staršev, s potrebnimi šolskimi izobrazbo, sprejme v trgovino Ivan Krošelj, Kette-Murnova cesta 15.

INSTRUKCIJE

sprejme iz vseh predmetov nižje gimnazije in mešan. šole učenca 6 r. ženske realne gimnazije v Ljubljani z odličnimi spričevali in priporočili. Naslov se izve v upravnishvo pod št. 5872.

Trgovec 30 let star, z večjim premoženjem, se želi radi samote spoznati z gospod. in trg. svetom. Tajnost je zanj. Pisma s sliko, ki se vrne, na upravo »Slovenca« pod št. 5835.

Krojaški pomočnik, zdrav, zanesljiv, z dobrimi spričevali, išče stalne službe pri dobrem mojstru za takoj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5831. »GO-RENJE« št. 5831.

DVA KOVAČA

izurjena, sprejememo za delavnice velikega topilniškega podjetja. Samci imajo prednost. Prosilci vajuji takega dela, ki so bili zaposleni v podobnih obratih, naj pošljejo ponudbe na: »SVINCENI RUDNIK«, MEZICA.

PAZNIKA

iščemo za izbiralnico. — Stanovanje na razpolago. Javijo naj se le prosilci s podobno prakso v kovinskih izbiralnicah. Ponudbe na Svinčeni rudnik, Mežica. 5846

IZVEZBANEGA LABORANTA

iščemo za topilniški laboratorij. Vajen mora biti kovinskih analiz. — Ponudbe na: »SVINCENI RUDNIK«, MEZICA.

ABSOLVENT

srednje kmetijske šole z osemsemesno prakso — išče službe v kmetijsko-tehničnem obratu (mlek. karstvo, siraštvo, kmet. industr.). Pism. ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru pod: Agronom.

Gospodična

stara 20 let, išče službo kot vzgojiteljica k otrokom. Cenj. ponudbe pod št. »Dve vestni« na upravnishvo »Slovenca« v MARIBORU. 5827

VAJENCA

ki bi imeli oskrbo pri starših, sprejme Lovro Rozman, ključavničar in izdelovatelj tehnično, Ljubljana, Križevniška ulica 9.

TRI DIJAKE

(prvošolce), vzamem na hrano in stanovanje za 550 Din. Naslov v upravi lista pod številko 5868.

VAJENCA

za kovaško obrt sprejemam takoj. Franc Vrbov, kovač, Ljubljana, Bohoričeva ulica št. 6.

2 ali 3 DIJAKE

srednjih šol, sprejemem (z zajetrom). Naslov pove uprava lista pod št. 5865.

Mizarskega vajenca

sprejemam za vsa oskrbo. Najraje dežel. Naslov v upravi lista pod št. 5864.

BOLJŠA KUHANICA

išče mesta k boljši druž. ali k rospodu za samost. gospodinj. Naslov pove upravnishvo pod št. 5862.

Inženier lahko

poiznate, (inž. elektr. mehanike, mehanike, metal. kem., avto-avto-železo in betonske zgradbe, inž. kolonije, industr., trgov. itd., tudi pripravlj. oddelki), ne da izpremenite stanovanje, pismo, po moder. hitri, izborni metodi. Preizkušnje in izpiti za diplome v Vsi domovini. Prospekte brezplačno, pisma v vsaki jožiki: Departement technique A. G. Brd. Constitution, 25 liege (Belgija).

DVA DIJAKA

ali dijakinji se sprejme na stanovanje z delno ali pa tudi popolno oskrbo. Maribor, Maistrova ulica 17, II. nadstr., vrata 10.

UČENEC

pošten in zdrav, se išče za trgovino z mešanim blagom pri FLORIJANU GAJSEKU v Leki pri Žusnu, za takoj. Hrana in stanovanje v hiši.

Vrtnarski pomočnik

išče mesta pri večjem podjetju. Naslov v upravnishvo »Slovenca« pod št. 5802.

Učenko

sprejemam za trgovino z mešanim blagom v mestu. — Ponudbe pod »Učenka« v mestu 5798 na upravo.

DVE DIJAKINJI sprejemam na stanovanje in hrano. — Naslov se izve v upravi lista pod št. 5812.

Sprejemam DIJAKA

nižjih razredov. Strelška ulica št. 4. 5809

DIJAKA se sprejme

na stanovanje in hrano. Plača po dogovoru. Naslov v upravi pod: 5810.

Dijak se sprejme

na hrano in stanovanje. Elektr. razsvetljava. V bližini realke in tehn. šola. Naslov pove uprava pod št. 5818.

DIJAKA sprejme

na hrano in stanovanje gimn. profesor. Kolodvorska ulica št. 13, pritličje, od 1 do 4. 5789

Vajenec

za medkarsko in slabičarsko obrt se sprejme iz dobro in počitnice. Prednost imajo zdravi in močni. — Ponudbe upravi lista pod št. Marilj 5800.

Izprašan kurjač

samec ali tudi oženjen, brez otrok, dobi takoj službo in stanovanje. — Ponudbe na svečarno J. KOPAC & Komp. Ljubljana, Celovška c. 14.

Šoferja

s takojšnjim (ali pa 5. IX.) nastopom za trgov. potovanja, rabim. Le trezni, popolnoma zanesljivi in pridni, po možnosti izučeni mehaniki, naj pošljejo ponudbe z naznako zahtev (stan in hrana v hiši) na Aloma Company, Ljubljana — pod št. 5872.

SREBRNE KRONE

zlatnike, kupuje URBAN. Narodni dom — Maribor.

Sadjevec stari in novi

proda in razpolaga A. OSET, Maribor 4204.

Trgovske LOKALE

nasproti križevn. cerkve oddam skupno ali delno. Ponudbe na upravo pod: »LOKALI« št. 5773.

STAVBENIKI!

Prodaj 9000 m² zemljišča, lepa lega, ob cesti, za Bežigradom, onemu, ki mi istotam postavi enonadstropno hišo. — Ponudbe pod: »Parcela« št. 5880 na upravo »Slovenca«.

POSESTVO

16 oralov, v okolici Vojnika — in več drugih manjših in večjih posestev, poceni naprodaj. Ponudbe na Lovro Kremžnika v Celju, Kralja Petra 28. 5843

NAPRODAJ:

Harmonij, 5 reg. 5 okt. dober in lep; daljnogled 95 cm dolg, in fotograf. aparat 18x24 ter nekaj not. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5853.

Posredovalnica služb

Rezika Plahuta

LJUBLJANA — MESTNI TRG 25/L, se pripravlja vsem gospod. in služb. Blagovolite se prijaviti, da imam najboljšo posredovalnico. 5839

NAZNANJAM,

da bom s 1. septembrom otvoril trgovino z meš. blagom

v MOSTAH št. 79. Blago bom prodajal po najnižjih cenah in se priporočam za obilni obisk.

ANTON GORSIČ,

HIŠA in velik VRT ceno naprodaj. Goštilna pri Božiču v Trbovljah.

RAZNO POHISTVO

naprodaj. Kodlejevo 261, pri Jamščku. 5874

PIANINO (skoraj nov),

radi selitve ceno prodam. Naslov v upravi: 5875.

RAZPRODAJA

pohistva, kuhinjske posode in obleke bo v četrtek 2. septembra od 2 naprej v Vodmatu, Na Završih št. 12. 5871

V našem vzajem manjši

TRGOVSKI LOKAL

z stanovanjem, v bližini Jarne, odav. Ponudbe z navedbo najmanjše posla na upravo »Slovenca« pod: »TRGOVINA« št. 5814.

Klobuki!

Sporočam cenj. damam in svojim odjemalcem, da so dospele najnovejši vzorci za preoblikanje file-klobukov! Novi file-klobuki po zelo nizkih cenah. — J. STEMBERGER, Dunajska cesta št. 9. 5830

Vila naprodaj!

oddajena 15 minut od kolod. Celje. Stanovanje takoj na razpolago. Zraven lep sadni in rožni vrt, vrtna utica, hlev, veranda, tudi dve kopališni utici-kabini. Poslopje leži ob lepi solnčni legi Savinje. Cena je zmerna. Pojasnila daje podružnična uprava »Slovenca« v CELJU.

HIŠA z 2 sobama, kuhinjo, drvarnico,

5 minut od postaje Poljčane za 40.000 Din naprodaj. — I. WOUK, Poljčane. 5816

ŠIVALNI STROJ

skoraj nov, na kroglice, naprodaj za 2200.— Din. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 5863.

KRASNO POSESTVO

z dvema stanovanjskima hišama, velikim obokanim hlevom, 37 oralov prvovrstnega zemljišča, 4000 nasajenega hmelja (nasadi se pa lahko povečajo do 20.000), redi se na posestvu 20 glav živine, par minut od cerkve, šole in pošte pri CELJU — naprodaj za 400.000 Din. Pojasnila daje IVAN CERNETIČ, Spod. Rudinja, Celje. 5861

SVETLA SOBA

z elektriko, in dobra prehrana za zmerno ceno na razpolago trem ali štirim imenitjem. ANICA MAJHEN, Stronmajerjeva ulica 6, Maribor. 5826

Smrekov gozd

lep in zaraščan, cirka 85 ha, kjer je najstarejši nasad star 43 let in najmlajši 33 let, se prodaja. Gozd se nahaja na potu od St. Janja na Dolenskem in 1 in pošte od Radeč. — Proda se dalje lahka, napol pokrita KOČJA, ki je prav dobro obranjena. — Naslov v oglašnem oddelku »Slovenca« pod št. 5832.

ELEKTROTEHNIČNO

PODJETJE

Karol Florjančič

V CELJU

Cankarjeva cesta 2 (poleg davčnega urada).

Instalacije električnih naprav za luč in pogon, telefonov, zvoncev, radio-aparatov. — Poprava elektro-motorjev in vsakovrstnih električnih naprav. — V zalogi: lestence, svetilke, likalniki, motorji, števci, jarne, itd. in vse elektro-materiale. Točna pošteba! Niske cene! — Provačniki brezplačno! 5083

»TRIBUNA« F. B. L.

Ljubljana, Karlovska c. 4. »Tovarna dvokolesa in otroških vozičkov.«

»Dvokolesa, motorji, otroški vozički in pnevmatike

po zelo nizki ceni. Ceniki franco. Prodaja na obroke.

»Dvokolesa, motorji, otroški vozički in pnevmatike

po zelo nizki ceni. Ceniki franco. Prodaja na obroke.

»Dvokolesa, motorji, otroški vozički in pnevmatike

po zelo nizki ceni. Ceniki franco. Prodaja na obroke.

»Dvokolesa, motorji, otroški vozički in pnevmatike

po zelo nizki ceni. Ceniki franco. Prodaja na obroke.

»Dvokolesa, motorji, otroški vozički in pnevmatike

po zelo nizki ceni. Ceniki franco. Prodaja na obroke.

»Dvokolesa, motorji, otroški vozički in pnevmatike

po zelo nizki ceni. Ceniki franco. Prodaja na obroke.

»Dvokolesa, motorji, otroški vozički in pnevmatike

po zelo nizki ceni. Ceniki franco. Prodaja na obroke.

»Dvokolesa, motorji, otroški vozički in pnevmatike

po zelo nizki ceni. Ceniki franco. Prodaja na obroke.

»Dvokolesa, motorji, otroški vozički in pnevmatike

po zelo nizki ceni. Ceniki franco. Prodaja na obroke.

»Dvokolesa, motorji, otroški vozički in pnevmatike

po zelo nizki ceni. Ceniki franco. Prodaja na obroke.

»Dvokolesa, motorji, otroški vozički in pnevmatike

po zelo nizki ceni. Ceniki franco. Prodaja na obroke.

Popolnoma varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo
na najugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, hotel »Union«, hiše in zemljišča. — Krediti v tekočem računu. — Posojila proti poroštvo, vknjižbi na posestva i. t. d. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

STANKO PREMRL: SLAVA BREZMADEŽNI

Zbirka mešanih, moških in ženskih zborov.
Marijine, evharistične in druge pesmi. —
III. izdaja. Broširano Din 30.—, vezano v platno Din 40.—.

**JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA •
LJUBLJANA**

Vse vrste šolske zvezke

dobite še vedno najceneje pri

A. Janežič, Ljubljana, Florjanska ul. 14

knjigovoznica, industrija šolskih zvezkov in trgovskih knjig

Posebni parte se ne bodo izdali.

Anton Vaupotič

slukarski mojster

v soboto dne 28. avgusta ob pol 3, po dolgem, mukepolnem trpljenju, v 48. letu svoje dobe bogudano preminul.
Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v ponedeljek dne 30. avgusta 1926 ob 16. uri iz kapelice mestnega pokopališča v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo darovana dne 31. avgusta 1926 ob 7. uri v mestni stolni župni cerkvi.

Maribor, dne 28. avgusta 1926.

IVANA VAUPOTIČ roj. SCHWARZBARTL, soproga.

PAVLA, IVANA, ANTON, RUDI in NADA, otroci.

JURIJ VAUPOTIČ, brat. — VSI OSTALI SORODNIKI.

Mestni pogrebni zavod v Mariboru.

EKONOM

in lesni manipulant, 28 let star, neoženjen, govori več jezikov, išče primerne mesto. Položi lahko tudi 50.000 Din kavicje. Vprašanja na upravo »Slovenec« pod: »Stalno mesto« 2223.

ŠTOFE, cajge

samo iz čeških in angleških tovarn, belo in rujava
KONTENINO prodaja po globoko znižanih cenah

tvrdka Ivan Krošelj

Kette - Murnova (prej Martinova) cesta šte. 15.

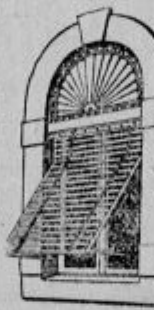
Razglas.

Ljubljanska žandar. četa potrebuje v nabavo
18.630 kg OVSA, 22.525 kg SENA, 7.590
kg SLAME in 6 kg 900 grm. SOLI.

Pismene ponudbe, kolkovane s 5 Din, je poslati do 12. septembra komandiru ljubljanske žandar. čete, kjer zamorejo interesente v rednih uradnih urah dobiti tudi druge tozadevne informacije.

Pogoji za nabavo se nahajajo pri ljubljanski žandarmerijski četi.

Ljubljanska žandarmerijska četa, br. 5076,
dne 28. avgusta 1926.

Erman & Arhar

Splošno mizarstvo ter izdelovanje
žaluzij, rolojev itd.

St. Vid nad Ljubljano - Slovenija.

Poštni čekovni račun št. 13.493

Izdelujemo: lesene roloje »System Eastling« in »System Klett«, lesene žaluzije v različnih barvah na »trakove in veržice ter platnene in gradljalne iz prvovrstnega materiala.

Sprejemamo tudi vsa tozadevna popravila.

Oglas.

Komanda 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani potrebuje sledeči papir:

100.000 pol boljšege koncept. papirja,

8.100 pol pakpapirja,

2.000 pol belega pisalnega papirja, veliki format,

2.000 pol višnjevega pakpapirja.

Materijal mora biti prvovrsten. Pozivajo se vsi, ki žele dobaviti, da pošljejo svoje ponudbe s specifikiranimi cenami najdalje do 10. septembra 1926 do 10. ure dopoldne blagajniku tega polka.

Najcenejšemu ponudniku se odstopi ta dobava tedaj, ko dojde odobrenje komandanta žandarmerije iz Beograda.

Liferant, ki dobi dobavo, je dolžan papir izročiti komisiji v štabu tega polka takoj, čim se to naznani, da je dobava dodeljena njemu in je dolžan plačati vse takse in drž. davštine, koje so predpisane.

KOMANDA 8. ŽANDARMER. POLKA

E broj 10.190.

Jules Verne:

Otroka kapitana Granta.

Potovanje okoli sveta.

Roman. — Broširano Din 48.—, vezano Din 58.—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

Naslov: Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani, Miklošičeva cesta šte. 15. II.

Redka prilika!

Dam: 2 ali 3 rodbinam lepo stanovanje, hlev, kurjavo krave in svinje v iztrebljenem gozdu, dovoljenje, da smejo del daljnega dobrega gozdnega zemljišča preurediti za polje za lastno porabo, možnost zasluzka kot dninarji na mojem gorskem gospodarstvu. Vse se nahaja na mojem gorskem posestvu na Sljemenu pri Zagrebu.

Za to iščem: Mesto zakupnine za poslopja, zemljišče, rodbine dnevno 10 litrov mleka. Interesenti, ki morajo imeti lastno kravo, naj se radi vseh podrobnosti ustno ali pismeno obrnejo na ravnatelja FRÖHLICHA, Zagreb, Zrinjski trg 17./I.

Naznanilo preselitve.

Uljudno naznanjam, da sem svojo nad 30 let obstoječo trgovino s kožuho vino, čepicami in klobuki

J. Wanek

iz sv. Petra ceste šte. 19

preselila

v popolnoma na novo preurejene prostore

na sv. Petra cesti šte. 9.

Zahvaljujem se svojim cenj. naročnikom in občinstvu za dosedaj mi izkazano zaupanje in prosim cenj. naklonjenosti tudi za nadalje. — Postrezala bodem — kakor dosedaj — vedno s solidnim blagom in delom.

Za dame posebna pomenljiva soba.
Lastna delavnica za vsa popravila, strojenje in barvanje kož, kar se izvrši točno in po ceni.

Se prijazno priporoča

J. Wanek.

Ljubljana, sv. Petra c. 9.

Sven Elvestad:

30

Železni voz.

Roman.

»Asbjörn Krag me je prijel za rokav in nada-
ljeval:

»Čujte, nekaj bi vas rad vprašal. V svoji sobi imate samo eno okno, kajne?«

»Tako je, toda to je precej veliko. Zakaj me po tem sprašujete?«

»Ali nima okno valjčnega zastora?«

»Tako je.«

»Ali nimate navado zastirati okna?«

Zasmejal sem se. »Ne razumem te šale,« sem dejal.

»Ne šalim se.«

»Dobro. Ako se za to tako zanimate, vam rad povem, da spuščam zastor, ako sveti sonce v okno.«

»Toda zvečer?« je vprašal, »ko prižgete luč, kaj potem?«

»Kaj potem? Nobenega soseda nimam na nasprotni strani, ampak samo morje ravno pred svojo hišico. Zato ne spuščam vedno zavese, če prižgem luč.«

Asbjörn Krag se je zopet zarežal s svojimi belimi zobmi.

»Toda če ne zagrinate okna,« je dejal, »potem stoji takorekoč odprto proti temi in mogel bi biti kdo zunaj, ki bi gledal v sobo.«

Detektiv je spustil svoj rokav. Odstopil sem za korak.

»Poskušate me na čuden način ostrašiti,« sem dejal. »Ali menite, da sem otrok? Ne bojim se teme.«

»Oprostite,« je odvrnil prijazno, »ni bil moj namen, vas žaliti, toda če hodim tako-le okoli in preiščlujem, se dogaja, da zastavljam popolnoma nevede najbolj čudna vprašanja. Sicer bi mi pa mogli z nečim postreči.«

»Danes zvečer?« sem vprašal nevoljno, dočim sem dvignil utež s kvart, z namenom opozoriti ga da nameravam nekaj drugega.

»Pravkar sestavljam pismeno poročilo,« je dejal, »in prišel sem do opisa mrliča.«

Prešinilo me je skozi in skozi, kakor da bi me kdo sunil. Zdelo se mi je, kakor da bi zapihal neprijeten diih skozi poltemno sobo, v kateri sva bila sama.

»Mrliča,« sem jeciljal, »ali pišete tudi o mrliču kaj?«

»Gotovo, saj moram poročati. Kakšen je bil torej mrlič? Pomislite, prosim.«

»Temnorjavi lasje,« sem začel nehote.

Asbjörn Krag me je lahno potrkal na ramo.

»Dragi prijatelj,« je dejal, »čemu ne vprašate, katerega mrliča menim? Sicer pa, imate prav, truplo ubitega gozdarja je, o katerem pišem — bodite tako prijazni in poslušajte, ali niseim morda napravil kakšne napake: Njegovi temnorjavi lasje so bili počenani na levo, imel je vsaksebi štrleča, nekoliko prevelika ušesa, njegovo čelo je bilo visoko in zelo blede v nasprotju s spodnjim delom obraza, ki je bil zarjavel od solca in vetra. Imel je zato tako nenavadno blede čelo, ker je po svoji navadi potiskal klobuk globoko na oči. Njegova brada je bila mehka kakor svila in rdečkasta, zelo dobro negovana in lahno valovita. Brada ni pokrivala ustnic, lepih, rdečih, krvnatih ustnic. Njegove oči so bile skoro sinje, toda zaradi zelo majhnih punčic in zaradi velikih zrkul, je ležala belina okoli zenic kakor v krogu, tako da so njegove oči zrle nekako srepo. Ob kratkem in debelem vratu mu je rastla dolga brada. Ko so ga našli, je bil njegov ovrtnik na več mestih preganjen. Vozel njegove zelene samozaveznice se mu je bil premaknil na desno uho. Tak je bil umorjenec, kaj ne?«

»Tako je,« sem odvrnil, »kolikor se spominjam, je vaš popis izredno točen.«

»Hvala lepa, samo to je, kar sem hotel vedeti,« je dejal Asbjörn Krag, toda istočasno je strmel čudno naravnost predse. Iz njegovega pogleda je odsevalo nekaj bodečega, neprijetnega. Odpir sem vrata, tako da ga je obsvetila luč. Detektiv je bil blede, toda smehljal se je — prikimal mi je in se smehljal. O, ta večni smehljalj! — Hitro sem zapustil sobo, Pri-

jatelj so čakali name. Ko sem položil kvarte prednje, sem dejal:

»Ogledati se morate za drugim četridim igravcem, gospodje, jaz ne bom igral.«

Naenkrat me je minilo vse veselje do igre. Sedel sem in prisluškoval detektivovim korakom, ki so se razgubljali v sobah... Vsaksebi štrleča, nekoliko prevelika ušesa, visoko blede čelo, živordeče ustnice, ki jih brada ni pokrivala... kamorkoli sem pogledal, se mi je zdelo, da vidim mrličeve poteze... ovrtnik preganjen... zelena samozaveznica se je bila premaknila na desno uho... Da bi odvrnil pozornost s te strašne podobe, sem se začel nenavadno brigati za igro svojih tovarišev, dokazoval sem jim, da delajo pogreške, kjer jih v resnici niso delali, in glasno sem jih hvalil za prazen nič. Končno so se tega naveličali in me začeli divje pogledovati.

Naposled sem šel.

Ko sem prišel mimo okna Asbjörna Kraga, je bilo znotraj svetlo, zavesa je bila spuščena, toda videl nisem nobene sence. Bržkone je sedel mirno za mizo in pisal svoje poročilo o mrliču.

Večer je bil oblačen in mežav, veter se je bil docela polegel, toda bilo je mrzlo zaradi dežja in viharja v prejšnji noči. Čudno je poleti. Vsa dežela je polna ploda, vse je zrelo in grozi popadati na tla, pečlji ne morejo več nositi sadja, toplo vonja z vrha zemlje. Pa pride nenadoma mrzel dan, tako da zmruže krompir, diih jeseni. Oktober se javlja s svojimi sencami in grabi po vsem z mrzlimi prsti. Traja samo nekaj ur, in spet je zavlada toplota.

Prav tak večer je bil, s slutnjo bližajoče se jeseni v zraku, z mrzlim dihom, ki se mi je vlegel na roke. Tema se je skušala razširiti povsod pod oblaknim nebom, toda ni se ji popolnoma posrečilo. Zlata žitna polja, rdeče hiše in siva zaprašena pota so se svetlikala še vedno v svojih barvah.

Toda jesensko občutje večera mi je pokvarilo dobrovoljo; obšel me je čuden srd, in silno hrepenenje, priti daleč proč — tja v mesta z ozkimi ulicami in mnogimi ljudmi. Sam pri sebi sem mislil: Groza tega umora te tišči še vedno, odpotovati moraš...

Priporočamo LJUDSKO KNJIZNICO (Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani): 19. zv. J. O. Curwood, Kazan, volčji pes, Kanadski roman 18 Din, vezan 30 Din. — 20. zv. Ed. About, Kralji gora, 18 Din, vezan 30 Din. — 21. zv. H. R. Haggard, Jutranja zveša, 30 Din, vez. 40 Din. — 22. zv. Otroka kapitana Granta, Potovanje okoli sveta, Roman v treh delih, 48 Din, vez. 58 Din.

Dr. med. VI. Mogilnicki

zdravnik

zopet redno ordinira

v Sv. Jurju ob juž. žel.

v lastni hiši šte. 92

Dobro in po brezkonkurenčni ceni

nabavite si vsa
moška oblačila
osebno za
šoloobvezne
edino le v
Detajlni trgovini
konfekcijske
ovarne **FRAN
DERENDA & CIE.**
Gradišče, nasproti
dramsk. gledališča.

KNJIGOVEZNICA K. T. D.

čitalnica in tvornica poslovnih knjig
v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6/II
priporoča

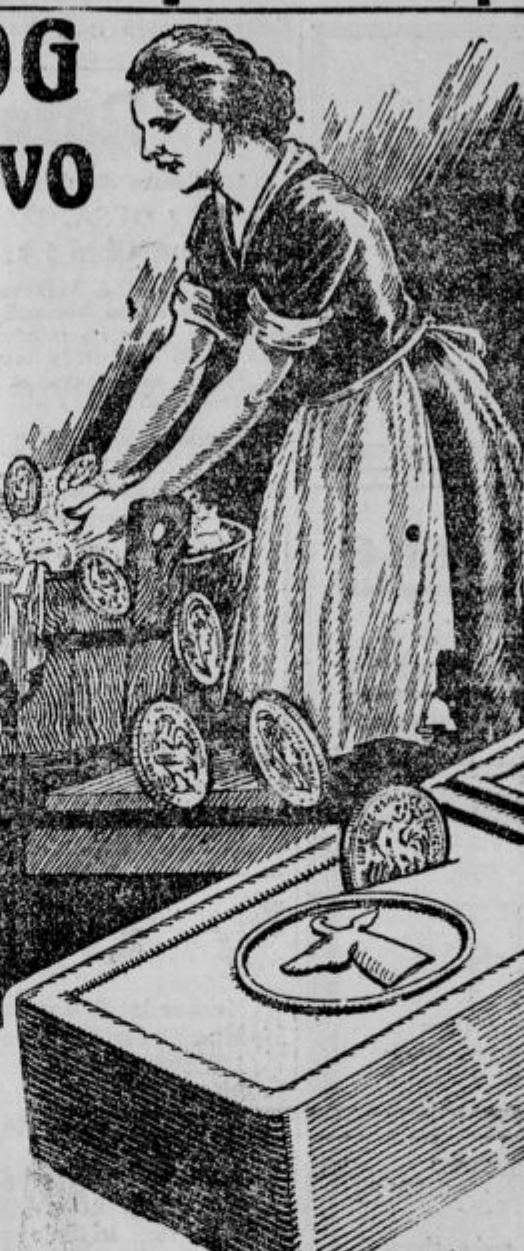
svojo stalno veliko zalogo mnogo-
vrstnih salda-konti, štrac, journa-
lov i. t. d. lastnega izdelka.

Vstopnice za razne prireditve,
blagajniške bloke i. t. d.

Inserati v „Slovencu“ imajo vedno uspeh!**ZLATOROG
terpentinovo
milo**

ta neprekosljiva sestava mila in
terpentina vsebuje pristno zlato!

V vsaki tisočeri komad je
vtisnjen pristen zlatnik, ki
čaka srečnega kupca. Ku-
pite takoj komad tega
idealnega mila, mogoče
najdete tudi Vi zlatnik!

OGLAS.

V konkurzni zadevi Franca in Antonije Čuček v Ptuj razprodajale se bodo od
upraviteljstva konkurzne mase nepremičnine, in sicer:

zemljišče vložna številka 34, 247, 360	katastralne občine Podložje
zemljišče vložna številka 280	katastralne občine Rogoznica
zemljišče vložna številka 480	katastralne občine Sp. Breg
zemljišče vložna številka 260	katastralne občine Sv. Lovrenc
zemljišče vložna številka 153, 212	katastralne občine Zupetja vas
zemljišče vložna številka 301	katastralne občine Geročja vas
zemljišče vložna številka 528	katastralne občine Hajdina
zemljišče vložna številka 238, 244	katastralne občine Dežno

v celoti posameznih vložkov in če ni za iste kupcev, po posameznih parcelah.

Cena posameznih predmetov je odvisna od vrednosti po inventurni oceni.

Za površinsko mero in za meje se ne prevzame odgovornosti.

Kupna pogodba postane pravnoveljavna z odobrenjem od strani ministrstva za
agrarno reformo.

Kupnina, kakor tudi pristojbine in stroški pogodbe in prepisa listine ter desetina
se mora položiti pri podpisu kupne pogodbe.

Razprodaja se vrši na licu mesta, in sicer:

v Podložah dne 2. septembra ob 10. uri dopoldne	
v Rogoznici dne 3. septembra ob 11. uri dopoldne	
v Sp. Bregu dne 3. septembra ob 3. uri popoldne	
v Zupetji vasi dne 4. septembra ob 10. uri dopoldne	
v Sv. Lovrencu dne 4. septembra ob 10. uri dopoldne	
v Geročji vasi dne 4. septembra ob 10. uri dopoldne	
v Hajdini dne 4. septembra ob 10. uri dopoldne	
v Dežnem dne 9. septembra ob 10. uri dopoldne	

sestane v
gradišču Strnišče

Reflektanti morejo že pred določenimi razprodajnimi naroki svoje ponudbe staviti
upravitelju konkurzne mase dr. Vekoslavu Kukovecu, odvetniku v Mariboru.

V Mariboru, dne 19. avgusta 1926.

Odvetnik dr. Vekoslav Kukovec
kot konkurzni upravitelj.

Znižane cene in največje skladišče dvo-
koles, motorjev, šivalnih strojev, otro-
ških vozičkov, vsa-
kovrstnih nadome-
stnih delov, pneu-
matike. Posebni oddelek za popolno popravo, ema-
liranje in poniklanje dvokoles, otroških vozičkov,
šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. — Ceni
franko. **„TRIBUNA“ - F. B. L.**, tovarna
dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana Karlovska 4

TAJNIK

s potrebno šolsko naobrazbo in do-
brimi referencami se sprejme pri
Gremiju trgovcev v Celju.

V ponudbi je natančno navesti dose-
danje službovanje in priložiti prepis
vseh šolskih in službenih spričeval.

Naznanilo preselitve!

Leopold Knez, trgovec z mešanim blagom
in deželni pridelki v Radovljici, je preselil svojo
trgovino iz Oton Homanove hiše št. 46 v lastno hišo
št. 45, po domače pri Primožu v Radovljici.

Cenjenim odjemalcem se zahvaljujem za dose-
danje zaupanje ter se najtopleje priporočam za na-
daljno cenj. naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem
Leopold Knez.

**Trgovske knjige
in šolski zvezki**

vedno v zalogi: ameriški journali,
glavne knjige, štrace, spominske
knjige, bloki, mape i. t. d.

Na debelo!

Na drobno!

A. JANEŽIČ, LJUBLJANA
Florjanska ulica 14

knjigoveznica, industrija šolskih zvezkov in
trgovskih knjig.

Natečaj.

V Mariboru, Magdalensko predmestje,
Kralja Petra trg (ob državni cesti, blizu
Dravskega mostu), bodo oddani

**gostilniški
prostori:**

2 večja, 2 manjša gostilniška lokala (skupno za ca.
122 gostov), vrtni prostor na dvorišču za približno
90 oseb, točilnica, kuhinja, shramba, avtomatična
hladilnica, pralnica, kleti, 9 sob za tujce, 6 sob za
samce, kopalnice, podstrešje, stanovanje za gostil-
ničarja s posebnim vhomom in 3 sobami, sobe za
služinčad, hlev za 8 konj s sobico za hlapca in
shrambo za krmo, 3 garaže.

Gostilniški prostori, sobe za tujce in 4 sobe
za samce s primerno opremo.

Vselitev letos v jesen.

Le resni, kavcije zmožni reflektanti pridejo v
poštev. — Pojasnila (ustmena in pismena), daje

Pokojninski zavod za nameščence v Ljub-
ljani, Aleksandrova cesta.

**Gumi
nogavice**

v vseh velikostih za
otekajoče noge ter
krčne žile se dobijo
v veliki izbiri pri
tvrdki

G. Basednik i drug
Ljubljana

Prešernova ulica 3

Mera se lahko pošlje
po priloženi skici,
ter se naročeno
poštno obratno od-
pošlje.

Felix Toman

kamnoseški mojster
v Ljubljani, Resljeva cesta št. 30

priporoča bogato za-
logo nagrobnih spo-
menikov od marmor-
ja in granita, plošče
za grobnice marmor-
nate plošče za mobi-
lije po najnižjih
cenah,

Pozor igralci,
na dobre
harmonike!

Kdor še nima naših najboljših in prvovrstnih har-
monik, naj obišče veliko ljubljansko razstavo, ki
bode od 4. do 13. septembra. Razprodajal bodem po
velo znižani ceni harmonike, za katere garantiram
2 leti. — Imam tudi vedno v zalogi harmonike
trrdke **FRANC LUBAS IN SIN.** po ravno istih ce-
nah, kakor če jih naročite iz Celovca in nimate s
carino in pošto nič opraviti in kadar Vam je treba
kakšno popravilo, je za Vas veliko bolj ugodno,
ako kupite pri meni, ker sem v Jugoslaviji.

F. KUCLER

prva jugoslovanska izdelovalnica harmonik
postaja Drenov grič, p. Vrhnika
pri Ljubljani S H S.

**Velika izbira dežnih
plaščev,**

Jopičev,

pelerin

ravnokar došla

Jos. Rojina,
Ljubljana, Aleksandrova c. 3.

Razglas

Vsled sklepa upniškega odbora in kon-
kurznega sodišča v Mariboru 28. julija t. l.
S 9/26 se razprodajo v konkurzno maso
Franca in Antonije Čuček roj. Zibert spa-
dajoče nepremičnine. Glede hiše šte. 86
v Udmatu pri Ljubljani, ki je vpisana v
vl. št. 155 d. o. Udmat okrajnega sodišča
v Ljubljani na Antonijo Zibert omoženo
Čuček, se določi razprodaja na dan 1. sep-
tembra 1926 ob 4 popoldne v pisarni dr.
Vekoslava Kukovca kot konkurzn. upravi-
telja v Mariboru, Aleksandrova cesta 19.

Maribor, 27. avgusta 1926.

Dr. Vekoslav Kukovec
kot konkurzni upravitelj.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzotav. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon šte. 57, 470 in 979

Račun poštno ček. urada št. 11.945

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novisad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled
Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 250.000.000.—

Trgovski krediti, eskompt menic, lombard vrednostnih papirjev, Sales deposits, nakup in prodaja valut in deviz, vloge na tekoči račun in vložne
knjižice. — Direktne zveze z vsemi svetovnimi bankami.

Izvršuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. — Prodaja srečk Državne razredne loterije.